

การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุทธิณี กล้ากล่อมจิตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ตุลาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาคำนิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

บทคัดย่อ

ของ

สุทธิณี กล้ากล่อมจิตร

31 ม.ค. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ตุลาคม 2547

สุทธิณี กล้ากล่อมจิตร. (2547). *การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น*. ปริญญาโท
กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ดิลก ดิลกานนท์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ตัวแปรที่
ศึกษา ได้แก่ ตัวแปรด้านส่วนตัว ตัวแปรด้านครอบครัว และตัวแปรด้านสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็น
นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
ในวิทยาลัยสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี
ปีการศึกษา 2546 จำนวน 1,607 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามค่านิยมใน
การปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ t (t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
(F -test) และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation
Coefficient)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสม
ปานกลาง
2. นักเรียนวัยรุ่นที่มีเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่านิยมในการปฏิบัติตนแตก
ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนวัยรุ่นที่มีการพักอาศัยต่างกัน มีค่านิยมในการปฏิบัติตนแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนวัยรุ่นที่มีรายได้ต่างกัน มีค่านิยมในการปฏิบัติตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ
5. ตัวแปรด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านสื่อมวลชน กับ ค่านิยมในการปฏิบัติตน
ของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF PERFORMANCE VALUES OF ADOLESCENT STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

SUTTHINI KLAMKLOMJIT

Present in partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

October 2004

Sutthini klamklomjit. (2004). *A Study of Performance Values of Adolescent Students*.

Master thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok :

Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee :

Assist Prof. Dr.Nanthana Wong-In, Assist Prof. Dr. Dilok Dilakanont.

The purpose of this research was to study the performance values of adolescent students. The 1,607 subjects were selected from the certificate students in the academic year 2003 of Colleges under the Office of Vocational Education Commission, Ministry of Education, Changwat Petchaburi. The research instrument was a questionnaire of performance values of adolescent students. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The results of the study were as follows :

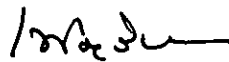
1. The total scores and each dimension score of performance values of the adolescent students were average.
2. Statistically significant differences in performance values of the adolescent students were found when grouped according to the differences in gender and academic achievement levels at .01 level.
3. Statistically significant differences in performance values of the adolescent students were found when grouped according to the differences in their residential areas at .05 level.
4. No statistically significant differences in performance values of the adolescent students were found when grouped according to the differences in their incomes.
5. Statistically positive relationships between the following variables : family dimension, peer group dimension, and mass media dimension and the adolescent students performance values existed at .01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

ของ
นางสาวสุทธินี กล้ากล่อมจิตร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

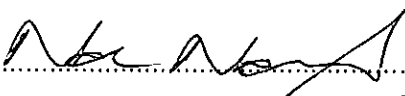

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

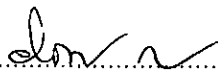
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

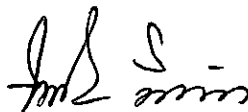
..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิลก ดิลกานนท์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดิลก ดิลกานนท์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านทั้งสองเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วณีย์ กรีทอง อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ และอาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ที่กรุณาเป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือตรวจสอบ แก้ไขบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เกิดความสมบูรณ์ ถูกต้อง

ขอกราบขอบพระคุณครูใหญ่และอาจารย์โรงเรียนพานิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ ที่ให้ความช่วยเหลือ และกรุณาอนุญาตให้นักเรียนตอบแบบสอบถามเพื่อนำไปพัฒนาเครื่องมือการวิจัย และขอขอบใจนักเรียนที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการและคณาจารย์วิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย ที่ให้ความช่วยเหลือ และกรุณาอนุญาตให้นักเรียนระดับชั้นปวช. 1 ถึงชั้นปวส. 2 ตอบแบบสอบถาม และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อและแม่ ของผู้วิจัย ที่ให้ความช่วยเหลือ และกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่ผู้อ่านได้รับจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นคุณความดีของบิดา มารดา ตลอดจนผู้มีพระคุณของผู้วิจัยทุกท่าน

สุทธิณี กล้ากล่อมจิตร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
การกำหนดประชากรและและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	7
ตัวแปรที่ศึกษา.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม.....	13
ความหมายของค่านิยม.....	13
ลักษณะของค่านิยม.....	15
ความสำคัญของค่านิยม.....	16
ประเภทของค่านิยม.....	17
ปัจจัยที่กำหนดค่านิยม.....	19
การเกิดค่านิยม.....	20
แนวคิดและทฤษฎีค่านิยม.....	21
* ค่านิยมพื้นฐาน.....	26
ค่านิยมทั่วไปของสังคมไทย.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น.....	38
ความต้องการของวัยรุ่น.....	40
ค่านิยมในกลุ่มวัยรุ่น.....	45
ลักษณะวัฒนธรรมเฉพาะของวัยรุ่น.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) สภาพปัจจุบันทางวัฒนธรรม.....	47
ปัญหาทางวัฒนธรรม.....	48
อิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมอื่นๆ.....	52
แนวโน้มของสังคมไทยในทศวรรษหน้า.....	53
อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อสังคม.....	55
สื่อมวลชนกับปัญหาสังคม.....	56
อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย.....	60
ผลกระทบของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมไทย.....	61
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของ นักเรียนวัยรุ่น.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	72
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	127
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย.....	127
สรุปผลการวิจัย.....	129
อภิปรายผล.....	130
ข้อเสนอแนะ.....	139

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	140
ภาคผนวก.....	151
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	183

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัยและระดับชั้น.....	73
2 จำนวน และร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล	90
3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามรายด้านโดยรวม.....	92
4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่น ด้านอุปโภคบริโภค จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....	93
5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่นด้านพฤติกรรมทางเพศจำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม....	95
6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่นด้านนันทนาการจำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	97
7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่นด้านภาษา จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	99
8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่นด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาทจำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	101
9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่นด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยจำแนกเป็น รายข้อ และโดยรวม.....	103
10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่นด้านการพึ่งตนเองจำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม.....	105
11 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่นด้านการประหยัดและการออมจำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	107
12 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน ของนักเรียนวัยรุ่นด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	109

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับด้านครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	111
14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับด้านกลุ่มเพื่อน จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	113
15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับด้านสื่อมวลชน จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม.....	114
16 ผลการเปรียบเทียบของค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน.....	116
17 ผลการเปรียบเทียบของค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามรายได้ของนักเรียนที่ได้รับในแต่ละเดือนโดยรวม และรายด้าน.....	117
18 ผลการเปรียบเทียบของค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามการพักอาศัยของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	118
19 ผลการเปรียบเทียบของค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	120
20 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านพฤติกรรมทางเพศเป็นรายคู่ จำแนกตามผลคะแนนเฉลี่ยสะสม...	122
21 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านนันทนาการ เป็นรายคู่ จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม.....	122
22 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านภาษา เป็นรายคู่ จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม.....	123
23 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการพึ่งตนเอง เป็นรายคู่ จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม.....	123
24 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการประหยัด และการออม เป็นรายคู่ จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม.....	124

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
25 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายเป็นรายคู่จำแนกตามผลคะแนนเฉลี่ยสะสม..	125
26 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมเป็นรายคู่ จำแนกตามผลคะแนนเฉลี่ยสะสม.....	125
27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อนและด้านสื่อมวลชนกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น.....	126
28 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นด้านอุปโภคบริโภค.....	173
29 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านพฤติกรรมทางเพศ.....	174
30 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านนันทนาการ.....	175
31 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านภาษา.....	175
32 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท.....	176
33 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย.....	177
34 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการพึ่งตนเอง.....	178
35 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการประหยัดและการออม.....	178
36 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย.....	179
37 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามด้านครอบครัว.....	180

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
38	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อน.....	181
39	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามด้านสื่อมวลชน.....	182

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมาทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการติดต่อสื่อสารและการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำเนินชีวิต ประกอบกับกระแสวัฒนธรรมต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดความขัดแย้งและสับสนในเรื่องความคิด ความเชื่อ ค่านิยม บทบาทหน้าที่จนทำให้ระเบียบวินัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนในชาติถูกละเลย ภูมิปัญญาไทยและลักษณะความเป็นไทยถูกกระแสวัฒนธรรมสมัยใหม่รุกล้ำครอบงำจนวัฒนธรรมไทยถูกลดคุณค่าและกลายสภาพอ่อนแอลง (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2544 : 1) ซึ่งการพัฒนาประเทศได้หันมาให้ความสำคัญทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนไทย สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในเรื่องของมโนทัศน์ ค่านิยม มีความขัดแย้งระหว่างสังคมมากขึ้น จนส่งผลกระทบต่อโครงสร้าง แบบแผนประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมไทยให้เปลี่ยนแปลงไป (อังคน ใจเหิม. 2543 : 21) มีเยาวชนและประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ปล่อยปละละเลยในแบบแผน ค่านิยมและวิถีชีวิตอันดีงามของสังคมไทยหันไปหลงใหลชื่นชมกับศิลปวัฒนธรรมต่างชาติ สูญเสียเอกลักษณ์และความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทยก่อให้เกิดปัญหาทางวัฒนธรรม (พิมพ์เสน บัรระภา. 2537 : 24) *ปัญหานี้มีลักษณะที่ซับซ้อน*

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทางวัฒนธรรมพบว่าปัญหาส่วนหนึ่งคือ ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงามของไทยหลายอย่างได้ถูกละเลยและบางอย่างกลายเป็นเรื่องที่ล้าสมัย ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติเกิดการวิบัติผิดเพี้ยน เพราะความนิยมอย่างงมงายในภาษาต่างประเทศจนเกินไป เป็นเหตุให้มีการใช้ภาษาไทยอย่างขาดความระมัดระวัง เช่น เวลาพูดใช้ภาษาไทยคำภาษาอังกฤษคำ ตัวควบกล้ำไม่มี " ร " " ล " อ่านเหมือนกันหมด ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมอันเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางสังคมถูกละเลย ศิลปะไทยที่แสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งวรรณศิลป์ ทัศนศิลป์ ศิลปการแสดงหลายสาขาไม่ได้รับความนิยมหรือเอาใจใส่เท่าที่ควร เยาวชนและประชาชนไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าทางศิลปะของไทย เช่น เพลงไทยเดิม การละเล่น การดนตรี ได้กลับหันไปนิยมชมชื่นในศิลปะจากต่างชาติที่หลั่งไหลมาจากสังคมภายนอกแทน (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2537 : 4-5)

โลกทุกวันนี้เปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก คนเรามีโอกาสที่จะเลือกและตัดสินใจปัญหามากมาย การตัดสินใจปัญหาที่ทุกชีวิตต้องเผชิญ จะทำได้รวดเร็ว ถูกต้อง ไม่สร้างความกังวลให้เจ้าของปัญหานานเกินไป ล้วนต้องอาศัยการสำรวจตนเองเพื่อรู้จักค่านิยมของตนทั้งสิ้น (วัชร ฐวธรรม. 2535 : 4) ประกอบกับ ค่านิยมเป็นพลังซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์ และเป็นที่ยอมรับกันว่าค่านิยมมีบทบาทมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในฐานะตัวตัดสินใจ ตัวกำหนดหรือตัวผลักดันให้พฤติกรรมของบุคคลโน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่ง (สุนทร โคมิน; และ สนิท สมักรการ. 2523 : 6) ค่านิยมจึงเป็นสิ่งที่มียุทธูปผลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของบุคคล เพราะค่านิยมเป็นเสมือนเครื่องชี้แนวทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งการเลือกประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตแก่บุคคล (เพ็ญแข ประจันปัจจุบัน; และ ช่อมเดือน สดมณี. 2529 : 17) สอดคล้องกับที่ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ (2522 : 40) กล่าวว่า ค่านิยมมีความสำคัญมาก และมีผลกระทบกระเทือนถึงความเจริญและความเสื่อมของสังคมและความมั่นคงของชาติ กล่าวคือสังคมที่มีค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น สังคมนั้นย่อมจะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างแน่นอน สังคมใดที่มีค่านิยมไม่เหมาะสม เช่น ขาดระเบียบวินัย ไร้ความสามัคคี ฯลฯ สังคมนั้นจะเสื่อมลงและขาดความมั่นคงในชาติ ฉะนั้น ค่านิยมจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม สังคมจะเจริญก้าวหน้า หรือเสื่อมก็ขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนในสังคมนั้นๆ การสร้างค่านิยมที่ถูกต้องและเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ความต้องการของมนุษย์โดยเฉพาะของวัยรุ่นมักจะขึ้นอยู่กับค่านิยมที่แต่ละคนยึดถือ และส่วนใหญ่ก็มักจะยึดถือค่านิยมในกลุ่มที่ตนเข้าร่วมด้วย กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลมากต่อความต้องการของวัยรุ่น (สุพัตรา สุภาพ. 2544 : 17-18) วัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งและละเอียดอ่อนในความเชื่อ ค่านิยม และวิถีชีวิตเดิม ๆ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เป็นวัยที่ยอมรับสิ่งใหม่ได้รวดเร็วและมากกว่ากลุ่มอื่น ทั้งนี้เป็นเพราะวัฒนธรรมวัยรุ่น (Youth Culture) มีลักษณะแตกต่างจากวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมในวัยอื่นมากอันเนื่องมาจากวัยรุ่นมีพัฒนาการด้านร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับการบีบบังคับหรือความกดดันด้านจิตใจและความสับสนวุ่นวายในการดำเนินชีวิต (เสริม ปุณณะนิตานนท์. 2524 : 9) นอกจากนี้วัยรุ่นยังเป็นช่วงเวลาที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน เป็นช่วงเวลาที่จะแสวงหาเอกลักษณ์แห่งตน เป็นช่วงเวลาแห่งสติปัญญา พัฒนาการ และประสบการณ์ทางวิทยาการต่าง ๆ รวมถึงเป็นช่วงเวลาของการประเมินค่านิยมต่าง ๆ ด้วย (ราศี ธรรมนิม. 2524 : 194) ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต มีลักษณะของผู้ที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงและรับสิ่งใหม่ วิถีปฏิบัติใหม่ ๆ ได้ง่าย โดยเฉพาะกระแสดความทันสมัยจากต่างชาติ

ซึ่งเด็กวัยนี้พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและรับเอาความคิดค่านิยมและระบบความเชื่อได้อย่างรวดเร็ว ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนฝูงในความเป็นผู้นำแฟชั่น ซึ่งส่งผลให้เกิดการเลียนแบบ ค่านิยมและวิถีการดำเนินชีวิตกันอย่างแพร่หลาย (อลงกรณ์ ปริวุฒิพงศ์. 2539 : 16)

วัยรุ่นเป็นสมาชิกของสังคมซึ่งจะมีส่วนในการพัฒนาสังคมไทยต่อไปหรือจะจุดรั้งให้สังคมไทยหยุดนิ่งหรือแตกสลายไปก็ได้ เนื่องจากวัยรุ่นนั้นมีพลังในการเปลี่ยนแปลงสังคมค่อนข้างสูง การจะพิจารณาวัยรุ่นไทยว่าเป็นเช่นใดนั้นต้องเริ่มจากครอบครัว สังคมภายนอกครอบครัว ตลอดจนวัฒนธรรมจากตะวันตก ซึ่งต่างก็มีความสำคัญต่อการผลิตลักษณะวัยรุ่นและวิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยปัจจุบันได้ทั้งสิ้น สำหรับวัยรุ่นในชนบทนั้น ทั้ง ๆ ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่าวัยรุ่นในเมืองแต่ยังมีความฟุ้งเฟ้อไม่น้อยกว่ากัน นิยมใช้จ่ายเงินเพื่อการแต่งกายราคาแพง เช่น เสื้อกางเกงยี่ห้อดัง หรือซื้อเครื่องสำอางค์ราคาแพงติดยี่ห้อทำจากต่างประเทศ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการกินเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม นิยมอาหารกระป๋องและน้ำอัดลม ชอบเที่ยวเตร่ใช้จ่ายเงินโดยไม่คำนึงถึงการสะสมเพื่อการลงทุน ทั้ง ๆ ที่ยังต้องอาศัยอยู่กับพ่อแม่และยังต้องพึ่งพาพ่อแม่ทางด้านเศรษฐกิจอยู่ (รัชนีกร เศรษฐสุ. 2532 : 97) เมื่อมีวัฒนธรรมซึ่งแปลกใหม่จากที่เป็นอยู่เข้ามาในสังคม ทำให้กลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มที่รับสิ่งใหม่ได้ง่าย เนื่องจากประสบการณ์ในชีวิตยังมีน้อยจึงยอมรับวัฒนธรรมตะวันตกได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับวัยรุ่นเป็นวัยซึ่งยังต้องค้นหาความเป็นตัวของตัวเองอยู่ การยอมรับวัฒนธรรมของตะวันตกจึงเป็นไปได้ง่าย (อุมาภรณ์ ภัทรวาณิช. 2542 : 1)

ปัจจุบันพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นไทยเริ่มเห็นเด่นชัดกว่าแต่ก่อน เพราะการยึดมั่นในวัฒนธรรมของชาติในวัยรุ่นน้อยลง มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลบางประการแก่วัยรุ่น เช่น การแต่งกาย อิสระเสรีภาพทางเพศ ใกล้ชิดสนิทสนมกันง่าย จนทำให้วัยรุ่นขาดความยับยั้งชั่งใจ ปล่อยตัวปล่อยใจให้เป็นไปตามความปรารถนาของธรรมชาติ (กุลชลี สุกัญหา. 2532 : 51) ซึ่งสอดคล้องกับ เดคซี (Daccy. 1980 : 71) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นโดยรวบรวมข้อมูลระหว่างปี 1930 - 1970 สรุปได้ว่า ปัจจุบันนี้วัยรุ่นตอนปลายในระดับวิทยาลัยมีประสบการณ์ทางเพศมากกว่าวัยรุ่นสมัยก่อน ผู้หญิงมีสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นมากกว่าผู้ชาย และวัยรุ่นตอนต้นทั้งเพศชายและเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะมีประสบการณ์ทางเพศเร็วขึ้นกว่าแต่ก่อน และยังคงสอดคล้องกับที่อรอนงค์ อินทระจิต (2542 : 206) ผู้อำนวยการมูลนิธิศูนย์ฮอตไลน์และนักจิตวิทยาบำบัด กล่าวว่า สถิติของผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาปรึกษา พบว่า มีนักเรียนหญิงตั้งแต่ ม.1 ขึ้นไป มีเรื่องขู่สาวและเพศสัมพันธ์ถึงร้อยละ 99 ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญมีทั้งสิ่งแวดล้อม ครอบครัว

และการนำเสนอของสื่อต่าง ๆ เช่น โฆษณา มิวสิควิดีโอที่มักมีสื่อเรื่องรักโรแมนติกและจบที่การมีเพศสัมพันธ์ ประเทศไทยจึงมีเด็กโรแมนติกทั่วไปหมด จนกลายเป็นความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่มาก ทำให้มีปัญหาดังห้อง โรคติดเชื่อ โรคเอดส์ และจากการที่มีผู้โทรศัพท์เข้ามาปรึกษาพบว่า วัยรุ่นที่อยู่นอกกันตั้งแต่วัยเรียนแล้วประสบความสำเร็จต่อเนื่องไปถึงการใช้ชีวิตคู่ร่วมกันหลังเรียนจบมีจำนวนน้อยมาก ดังที่ สุพัตรา สุภาพ (2543 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า " เด็กวัยรุ่นในปัจจุบันได้รับอิทธิพลต่าง ๆ มากมายจากอารยธรรมตะวันตก เช่น ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศ การวางตัว " ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมาย

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นค่านิยมที่ได้สะท้อนมาจากพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล เป็นสิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ ค่านิยมจึงเป็นการยอมรับนับถือพร้อมที่จะปฏิบัติตาม ค่านิยมเป็นเครื่องแสดงทิศทางพฤติกรรมของบุคคลอีกด้วย และระยะเวลา วัฒนธรรม ระบบความเชื่อ ตลอดจนกฎเกณฑ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนสำคัญของค่านิยม (แสงอำพา บำรุงธรรม. 2543 : 14) โดยเฉพาะในด้านการสร้างค่านิยมของวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นมักจะมีค่านิยมไปตามบิดามารดา ตลอดจนบุคคลภายในบ้าน (วัฒนา พัทธราวิช. 2534 : 276) เพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมอันดับแรกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรมของมนุษย์ในทุกๆ ด้าน (วันทนี วาสิกะสิน. 2526 : 85) และครอบครัวยังเป็นแหล่งการอบรมเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดเป็นสถาบันที่เตรียมตัวเด็กให้ออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่พ้นไปจากบ้าน ครอบครัวช่วยอบรมในเรื่องของ กฎเกณฑ์ คุณค่า แบบของความประพฤติ ฯลฯ วิธีการอบรมก็อาจทำได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยตรงก็โดยการสั่งการสอนหรือดูดำหรือว่ากล่าว โดยอ้อมก็โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี (สุพัตรา สุภาพ. 2541 : 69) ซึ่งสอดคล้องกับ คาลิช (Kalish. 1986 : 381) ได้กล่าวไว้ว่า อิทธิพลที่มีผลต่อ ค่านิยม นอกจากจะได้รับจากบิดามารดาแล้วนั้น ยังได้รับมาจากพัฒนาการของเด็กเอง ประสบการณ์ที่ได้รับจากเพื่อน ความรู้ที่ได้รับ สังคมหรืออาชีพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อค่านิยมทั้งสิ้น

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทั่วโลกอย่างรวดเร็ว โดยไม่อาจควบคุมด้วยเครื่องมือเทคโนโลยีหรือกฎหมายของรัฐได้ สังคมไทยจึงเป็นสังคมที่สามารถรับวัฒนธรรมจากทุกมุมโลก ทำให้เกิดการนำวัฒนธรรมหลายอย่างมาใช้ เช่น แฟชั่นการแต่งกาย การตกแต่งร่างกาย การบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด การใช้คำพูดตามคำโฆษณา การใช้เวลาว่างตามห้างสรรพสินค้า ซึ่งมักเป็นกับวัยรุ่นและอาจนำมาซึ่งปัญหาสังคมไทยในอนาคตคือ การขาดปัญญา ไตร่ตรองสิ่งชั่ว ดี ในการดำเนินชีวิต ขาดที่พึ่งทางจิตใจ (กฤษณา วงษาสันต์; และคนอื่นๆ. 2542 : 13) เมื่อวิถีชีวิตของคนเปลี่ยนเพราะการพัฒนาเศรษฐกิจทุนนิยมสมัยใหม่ สิ่งที่เข้ามามีบทบาท

สำคัญคือ วิทยุ เทปคาสเซต โทรทัศน์ วีดีโอ ภาพยนตร์ เพราะเป็นเครื่องมือให้ความบันเทิงที่ตอบสนองความต้องการของคนด้านศิลปวัฒนธรรมได้รวดเร็วทันใจ มีราคาไม่สูง สามารถเข้าถึงคนจำนวนมากได้ทุกที่ สื่อเหล่านี้จึงมีส่วนในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมจากต่างชาติอย่างสำคัญ (วิทยากร เชียงกูล. 2537 : 260)

✱ สื่อต่างๆที่วัยรุ่นรับรู้เป็นการนำเสนอสื่อโดยการคำนึงถึงผลประโยชน์ทางการค้ามากเกินไปไม่มีการคัดเลือกและตรวจสอบเนื้อหาก่อนที่จะนำเสนอออกไป การที่สื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันมีอิทธิพลกับเด็กไทยค่อนข้างมาก เพราะว่าเด็กเฉพาะในวัยรุ่นส่วนใหญ่มักจะเลียนแบบสิ่งที่พวกเขาได้เห็นในสื่อหรือบางคนก็ยึดถือเอามาเป็นแบบอย่างเลยก็มี เด็กจึงใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนอยู่กับการดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ฟังเทปตลับอ่านนิตยสารต่าง ๆ เป็นต้น สื่อต่าง ๆ เหล่านี้เข้ามามีบทบาทในการเจริญเติบโตของเด็กมีส่วนร่วมในการเสริมความรู้ ความประพฤติและปลูกฝังความรู้สึกนึกคิดต่อเด็กอย่างมาก อาจนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม เด็กไทยส่วนใหญ่มักจะมีค่านิยมในการบริโภคอาหารประเภท ฟาสต์ฟู้ด อาหารขบเคี้ยว จากงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเรื่อง " เด็กพันธุ์ใหม่ " พบว่า วัยรุ่นมีพฤติกรรมการสำส่อนทางเพศซึ่งวัยรุ่นรู้สึกว่าเป็นเรื่องโก้เก๋ และงานวิจัยชิ้นนี้ได้ระบุว่า เด็กไทยยุคนี้ เหนงา เสพยา ชู้เกี้ยว และมีอิสระเสรีทางเพศ (พนิดา วงษ์แจ้ง; และ ดวงนภา ปานเพ็ชร. 2544 : 20) อีกทั้งแหล่งบันเทิงเรีงรมย์ยามค่ำคืนที่เลียนแบบฝรั่งมากก็จัดว่าเป็นแหล่งอบายมุข เป็นแหล่งมั่วสุมของเยาวชนที่กำลังบ่อนทำลายอนาคตของพวกเขาอย่างไม่รู้ตัว ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบหลักอยู่ที่พ่อแม่เป็นเสาหลักของสถาบันครอบครัวแต่ในปัจจุบันสถาบันครอบครัวของไทยก็กำลังมีปัญหามากขึ้นเช่นกัน (ไพศาล สุริยะวงศ์ไพศาล. 2544 : 61-62) เพราะภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันที่พ่อแม่ต้องทำงาน ทำให้ไม่มีเวลาดูแลลูกยังเป็นปัญหาสำคัญทำให้ลูกขาดความอบอุ่น เกิดความเหงา และใช้เซ็กส์มาแทน (บ้านเมือง. 2546 : 5)

จากการที่ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา เพชรบุรีในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และได้สัมภาษณ์อาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรีเกี่ยวกับค่านิยมของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า นักเรียนให้ความสำคัญกับค่านิยมสมัยใหม่ ได้แก่ การรับประทานอาหารซึ่งนักเรียนนิยมรับประทานอาหารจานด่วน (ฟาสต์ฟู้ด) ที่เป็นเครื่องหมายการค้าของต่างประเทศ (แฟรนไชส์) การใช้สิ่งของเครื่องใช้ เช่น โทรศัพท์มือถือ เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ที่มีราคาแพง การแสดงพฤติกรรมทางเพศ ได้แก่ การถูกเนื้อต้องตัวกันกับเพื่อนต่างเพศโดยไม่เหมาะสม การโอบกอดกันหน้าสถานศึกษา อีกทั้งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นกับนักเรียน จำนวน 60 คน เกี่ยวกับ

ความคิดเห็นในเรื่องค่านิยมในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ถามว่า ในการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนนั้น นักเรียนมีค่านิยมในการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างไรบ้าง สรุปได้ว่า (1) นิยมแต่งกายตามกระแสแฟชั่นสมัยใหม่ของตะวันตกและญี่ปุ่น (2) นิยมใช้โทรศัพท์มือถือ (3) นิยมบริโภคอาหารจานด่วน (ฟาสต์ฟู้ด) ที่เป็นเครื่องหมายการค้าของต่างประเทศ (แฟรนไชส์) (4) นิยมคบเพื่อนต่างเพศในลักษณะของคูรัก (5) การใช้เวลาว่าง ได้แก่ นิยมดูภาพยนตร์ ฟังดนตรี เดินเที่ยวเตร่ตามศูนย์การค้าและการเที่ยวกลางคืนตามสถานเริงรมย์

จากสภาพปัญหาวัฒนธรรมไทยที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นในวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาลที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากค่านิยมมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าค่านิยมเป็นทัศนคติที่มีความเข้มข้นและถาวรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2541 : 367 ; อ้างอิงจาก Thornburg. 1984) และค่านิยม คือ กระบวนการซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมของบุคคล(Underling process) และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทุกด้าน เพราะค่านิยมเป็นสิ่งช่วยกำหนดการกระทำของบุคคลที่ถือว่าเป็นความถูกต้อง ดีงามและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป (เนออน กลิ่นรัตน์; เพ็ญศิริ ชูติกุล; และ สถาพร ชันโต. 2525 : 1-2) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการป้องกันเกี่ยวกับค่านิยมในการปฏิบัติตนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนวัยรุ่น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยจำแนกตาม
ด้านส่วนตัว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านครอบครัว และด้านสังคมกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นรวมทั้งจะทำให้ทราบว่า มีตัวแปรอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นเพื่อนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากค่านิยมในการปฏิบัติตนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนวัยรุ่นให้กับ บิดามารดา ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ นักการศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมี 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด จำนวน 4,705 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมี 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด การประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางยามาเน่ (Yamane, 1967 : 886-887) กำหนดความคลาดเคลื่อน 2 % ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,607 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามวิทยาลัยและระดับชั้น แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. ด้านส่วนตัว ได้แก่
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 รายได้ของนักเรียน
 - 1.3 การพักอาศัยของนักเรียน
 - 1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ด้านครอบครัว
3. ด้านสังคม ได้แก่
 - 3.1 ด้านกลุ่มเพื่อน
 - 3.2 ด้านสื่อมวลชน
4. ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดโดยรวมของนักเรียนที่ให้ความสำคัญต่อการอุปโภคบริโภค พฤติกรรมทางเพศ นันทนาการ ภาษา คุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การพึ่งตนเอง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อสนองต่อค่านิยมนั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ค่านิยมด้านอุปโภคบริโภค หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับการบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม และการใช้สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ได้แก่ เสื้อผ้า เครื่องประดับ โทรศัพท์มือถือ รองเท้า นาฬิกา

1.2 ค่านิยมด้านพฤติกรรมทางเพศ หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ การแสดงออกกับเพศตรงข้าม ได้แก่ การจับมือถือแขน การโอบกอด การหอมแก้ม การจูบ การมีเพศสัมพันธ์

1.3 ค่านิยมด้านนันทนาการ หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้เวลาเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลินในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ดูภาพยนตร์ ฟังดนตรี ร้องเพลง เล่นดนตรี เล่นกีฬา ไปเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เดินเล่นตามศูนย์การค้าหรือห้างสรรพสินค้า การเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิง

1.4 ค่านิยมด้านภาษา หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับภาษาไทย ความภาคภูมิใจกับภาษาไทย การใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและเหมาะสม

1.5 ค่านิยมด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามหลักศาสนา การมีมารยาทในการพูดจาที่สุภาพ มารยาทในการปฏิบัติตนที่ดีงาม สุภาพเรียบร้อย การมีสัมมาคารวะกับผู้อาวุโส

1.6 ค่านิยมด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับการรู้จักและภาคภูมิใจกับศิลปะประจำชาติไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

1.7 ค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มความสามารถ มีความเข้มแข็งและอดทน ไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรค มีความขยันหมั่นเพียร

1.8 ค่านิยมด้านประหยัดและการออม หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับการวางแผนในการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวันอย่างรอบคอบ

1.9 ค่านิยมด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย หมายถึง ความเชื่อของนักเรียนเกี่ยวกับการรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน กฎหมาย โดยปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมายตามที่รัฐได้กำหนด

2. เพศ หมายถึง เพศชายและเพศหญิง

3. รายได้ของนักเรียน หมายถึง จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับในแต่ละเดือนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตประจำวัน แบ่งเป็นกลุ่มดังนี้

3.1 รายได้ไม่เกิน 1,000 บาท ต่อเดือน

3.2 รายได้มากกว่า 1,000 บาท ต่อเดือน

4. การพักอาศัยของนักเรียน หมายถึง การที่นักเรียนพักอาศัยอยู่ในขณะที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ได้แก่ พักอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรืออยู่กับญาติ พักอาศัยอยู่กับเพื่อนหรืออยู่ตามลำพัง

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนที่วัดได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสม แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมที่เท่ากับหรือสูงกว่า 3.00

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมที่อยู่
ระหว่าง 2.00 – 2.99

5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมที่เท่ากับหรือ
ต่ำกว่า 1.99

6. **ด้านครอบครัว** หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่ได้แสดงออกมาเกี่ยวกับค่านิยมในด้านการอุปโภคบริโภค การแสดงพฤติกรรมทางเพศ นันทนาการ ภาษา คุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การพึ่งตนเอง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และนักเรียนพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อสนองต่อค่านิยมนั้น

7. **ด้านกลุ่มเพื่อน** หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนที่ได้แสดงออกมาเกี่ยวกับค่านิยมในด้านการอุปโภคบริโภค การแสดงพฤติกรรมทางเพศ นันทนาการ ภาษา คุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การพึ่งตนเอง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และนักเรียนพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อสนองต่อค่านิยมนั้น

8. **ด้านสื่อมวลชน** หมายถึง การที่นักเรียนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับเรื่องค่านิยมในด้านการอุปโภคบริโภค การแสดงพฤติกรรมทางเพศ นันทนาการ ภาษาคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การพึ่งตนเอง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ผ่านสื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ คอมพิวเตอร์ ที่เข้ามาในรูปแบบของ ข่าวสาร นิตยสาร ธุรกิจโฆษณา บันเทิง ดนตรี ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต และ นักเรียนพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเพื่อสนองต่อค่านิยมนั้น

9. **นักเรียนวัยรุ่น** หมายถึง นักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาลที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ใน ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมี 4 แห่ง ประกอบด้วย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีวะบ้านลาด วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่มีด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีค่านิยมในการปฏิบัติตนแตกต่างกัน
2. ด้านครอบครัวและด้านสังคมกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับค่านิยม
 - 1.1 ความหมายของค่านิยม
 - 1.2 ลักษณะของค่านิยม
 - 1.3 ความสำคัญของค่านิยม
 - 1.4 ประเภทของค่านิยม
 - 1.5 ปัจจัยที่กำหนดค่านิยม
 - 1.6 การเกิดค่านิยม
 - 1.7 แนวคิดและทฤษฎีค่านิยม
2. เอกสารเกี่ยวกับวัยรุ่นและสื่อมวลชน
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
 - 2.2 ความต้องการของวัยรุ่น
 - 2.3 ลักษณะวัฒนธรรมเฉพาะของวัยรุ่น
 - 2.4 สภาพปัจจุบันทางวัฒนธรรม
 - 2.5 อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อสังคมไทย
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น
 - 3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ
 - 3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของนักเรียน
 - 3.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพักอาศัยของนักเรียน
 - 3.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 3.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านครอบครัว
 - 3.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านสื่อมวลชน
 - 3.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของวัยรุ่น

เอกสารเกี่ยวกับค่านิยม

✓ ความหมายของค่านิยม ความหมายของค่านิยม หรือ คุณค่า (Value) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายอย่างดังต่อไปนี้

เฟเชอร์ (Feather. 1975 : 4-5) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นความเชื่อที่มีลักษณะยั่งยืนเป็นแนวทางในการประพฤติ หรือเป้าหมายในการดำรงชีวิต เป็นสิ่งที่ตนเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบและสมควรจะถือปฏิบัติ

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2528 : 7) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง เกณฑ์ในการเลือกพฤติกรรมที่จะทำเป็นเกณฑ์ในใจที่จะใช้ตัดสินใจในการเลือกกำหนดการกระทำ และเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งที่เป็นสิ่งที่ปรารถนาหรือสิ่งที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของคำว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น หรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่คนถือว่าเป็นสิ่งที่จะได้เห็นได้ฟังได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็น “ วิธีของการจัดรูปความประพฤติ ” ที่มีความหมายต่อบุคคลและเป็นแบบฉบับความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติตัวของคนในสังคมและในชีวิต หรือเผชิญกับเหตุการณ์ ทำให้มีการเลือกในสถานการณ์ หรือเวลานั้น ค่านิยมจึงรวมไปถึงจุดมุ่งหมายหรือความต้องการในชีวิตและสิ่งทีบุคคลชอบ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2529 : 1)

✓ เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก และอ้อมเดือน สดมณี (2529 : 14) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง ความรู้สึกรวมที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การที่บุคคลมีค่านิยมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นแสดงถึงความรู้สึก ความพอใจ ทัศนคติ และความต้องการ ที่บุคคลมีต่อเรื่องนั้น และความพร้อมที่จะแสดงออกเพื่อสนองต่อค่านิยมนั้น บุคคลจะขัดขวางและต่อต้านการกระทำที่ขัดต่อค่านิยมที่เขาถืออยู่ ค่านิยมจัดได้ว่าเป็นแหล่งที่มาของพฤติกรรมของบุคคลทั้งด้านลบและด้านบวก

✧ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2534 : 325) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง กระบวนการทางความคิดของบุคคลที่เป็นตัวกำหนด ตัวตัดสิน ชี้นำให้บุคคลปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ได้ กล่าวโดยรวมว่า ค่านิยมเปรียบเสมือนหางเสือที่จะนำเรือไปในทิศทางต่าง ๆ และมีความสำคัญต่อการปฏิบัติของบุคคลเป็นอย่างมาก

ฮอลพอร์ต (วัฒนา ศรีสัตยวาจา. 2534 : 9 ; อ้างอิงจาก Allport. 1961) กล่าวว่า ค่านิยม เป็นความเชื่อที่บุคคลปรารถนาไปประพฤติปฏิบัติ

✧ ไรเคิช (จรรยา เศรษฐบุตร. 2536 : 16 ; อ้างอิงจาก Rokeach. 1963) กล่าวว่า ค่านิยม คือความเชื่ออย่างหนึ่งที่มีลักษณะถาวร เชื่อว่าวิถีปฏิบัติบางอย่างหรือเป้าหมายของชีวิตบางอย่างนั้น เป็นสิ่งที่ตัวเองหรือสังคมเห็นดี เห็นชอบ สมควรจะยึดถือหรือปฏิบัติมากกว่าวิธีหรือเป้าหมายชีวิต อย่างอื่น

✧ สมัคร สุพรรณรัตน์ (2538 : 17) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง ความเชื่อของตัวบุคคลที่ เชื่อว่า สิ่งใดมีค่า มีความสำคัญและเป็นที่พึงปรารถนาของเขา ในขณะที่สิ่งอื่นไม่มีค่า ไม่มีความ สำคัญและไม่เป็นที่ต้องการ ค่านิยมจึงเป็นมาตรฐานในการรับรู้ การประเมิน การเลือก การตัดสินใจ ของบุคคลว่า อะไรดี-เลว มีค่า-ไม่มีค่า สำคัญ-ไม่สำคัญ ถูก-ผิด ควรทำ-ไม่ควรทำ และค่านิยมยังทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดเป้าหมายและแรงจูงใจ ผลักดันให้บุคคลไปสู่เป้าหมายที่ ต้องการ

✧ พวงผกา ประเสริฐศิลป์ (2543 : 81) กล่าวว่า ค่านิยม เป็นแนวความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ เป็นความต้องการของกลุ่มคนในสังคมซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็น แนวทางในการปฏิบัติ เป็นกรอบของการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของตัวเอง เพราะจะมีค่านิยมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไปตามความ ต้องการของแต่ละสังคม เพราะค่านิยมของแต่ละสังคมย่อมไม่เหมือนกัน เนื่องจากค่านิยมเป็นตัว กำหนดผลักดันให้เกิดพฤติกรรมโน้มเอียงไปทางใดทางหนึ่ง ค่านิยมจึงเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้ พฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์ และ ค่านิยมยังเป็นมรดกทางความคิดของคนไทยและเป็น พื้นฐานของการเกิดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอีกด้วย

✧ กฤษณา วงษาสันต์ (2542 : 91-92) กล่าวว่า คำว่า “ ค่านิยม ” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า VALUE คำนี้แต่เดิมใช้คำว่า คุณค่า ซึ่งหมายถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมในทางที่ดี ไม่ดี ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามค่านิยมที่ดีมักได้รับการยกย่องว่ามีค่านิยม ค่านิยมจึงเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินค่าพฤติกรรมของคนในสังคม ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มคน หรือ สังคมก็ได้ เป็นการดีค่า ตัดสินคุณค่าของบุคคล (VALUE JUDGMENT) หากเป็นค่านิยมทางสังคมเรียกว่า SOCIAC VALUE สิ่งใดที่สังคมสร้างขึ้นเป็นแนวทางและได้รับการประเมินค่าว่า เป็นสิ่งที่ดีงาม สิ่ง นั้นก็เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมว่าอยากเดินทางให้ไปถึงจุดนั้น อยากให้มี อยากให้เกิดกับตนเองและครอบครัว

ในทางวิชาการมีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่า ค่านิยม ต่างๆกัน เช่น

- ค่านิยม คือ สิ่งที่คนสนใจ ปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น หรือกลับกลายเป็นสิ่งที่คนบูชายกย่อง และมีความสุขที่อยากจะได้เห็นได้ฟังได้เป็นเจ้าของ

- ค่านิยม คือ สิ่งในกลุ่มสังคมหนึ่งๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าควรแก่การกระทำ นำยกย่อง หรือคิดเห็นว่าถูกต้อง

- ค่านิยม คือ ความเชื่ออย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะถาวร เชื่อว่า วิธีปฏิบัติบางอย่างหรือเป้าหมายของชีวิตบางอย่างนั้น เป็นสิ่งที่ตัวเขาหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบสมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่า มากกว่าวิธีปฏิบัติหรือเป้าหมายชีวิตอย่างอื่น ค่านิยมแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ค่านิยมวิธีปฏิบัติ (INSTRUMENTS VALUES) และค่านิยมจุดหมายปลายทาง (TERMINAL VALUES) ซึ่งอันแรกเป็นวิธีทางและอันที่สองเป็นจุดหมายปลายทาง ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน

✦ ลักษณะ สิริวิวัฒน์ (2544 : 66) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง ความคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่มีความค่า ซึ่งเป็นผลให้บุคคลใช้เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานที่นำมาประเมินหรือตัดสินใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคล

✓ จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง ความเชื่อ ความต้องการ ความพอใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่บุคคลพร้อมจะแสดงพฤติกรรมเพื่อสนองต่อค่านิยมนั้นๆและนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งสิ่งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์

✦ ลักษณะของค่านิยม

สิ่งที่เราจะถือเป็นค่านิยมได้ควรมีคุณสมบัติดังนี้ คือ (สุภาวดี มิตรสมหวัง. 2528 : 144)

1. เป็นสิ่งที่มีพื้นฐานทางความคิดลึกซึ้งกว่าความคิดธรรมดาโดยทั่วไป
2. มีผลบังคับให้บุคคลปฏิบัติตาม และมีส่วนผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวทางอารมณ์ของบุคคล กล่าวคือ เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ อยากได้ ไม่อยากได้ รู้สึกว่าดี หรือไม่ดีของตน จนมีผลให้คนเลือกตัดสินใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามอิทธิพลของค่านิยมของสังคมที่ตนได้รับ
3. ต้องเป็นมาตรการที่จะให้บุคคลตัดสินใจอะไรเป็นเป้าหมายที่แท้จริงในการเลือกทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
4. ค่านิยมต้องมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสำคัญต่อวิถีชีวิตของบุคคลในสังคม มิใช่เกี่ยวข้องอย่างผิวเผิน เช่น ในสังคมไทยค่านิยมของคนที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการเคารพผู้อาวุโส คนไทย

ถือว่าเป็นมารยาทที่จะต้องการแสดงคารวะต่อครู ญาติผู้ใหญ่ พระสงฆ์ ใครไม่ทำก็มักถูกตำหนิว่าไม่มีมารยาท เป็นต้น

นอกจากนี้ โรคิช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531 : 21-22 ; อ้างอิงจาก Rokeach : 1977) ได้อธิบายลักษณะค่านิยมว่า เป็นความเชื่อที่เกิดจากเหตุผลของตนเองเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่จะยึดถือ นั้น โดยจำแนกความเชื่อออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 ความเชื่อเชิงวิทยาศาสตร์ คือความเชื่อที่ทดสอบได้ว่าจริงหรือเท็จ ความเชื่อประเภทนี้เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่เป็นข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ได้ เช่น เชื่อว่า โลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ เป็นต้น

ลักษณะที่ 2 ความเชื่อเชิงจริยธรรม คือความเชื่อที่ประเมินสิ่งต่าง ๆ ว่าดีหรือเลว ความเชื่อประเภทนี้เกิดขึ้น โดยยึดเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดไว้ เช่น บิดามารดากำหนดว่าบุตรที่ไม่เชื่อฟังบิดามารดา เป็นบุตรอกตัญญู ศาสนากำหนดว่า การพูดปดเป็นสิ่งเลว เป็นต้น

ลักษณะที่ 3 ความเชื่อเชิงค่านิยม คือความเชื่อที่กำหนดทิศทาง และเป้าหมายของการกระทำว่า พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ ความเชื่อประเภทนี้เกิดขึ้นโดยยึดหลักเกณฑ์เหตุผลในการประเมินคุณค่าที่มีต่อตนเองและผู้อื่น จากความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

ความสำคัญของค่านิยม

ทศนีย์ ทองสว่าง (2537 : 63-64) ได้กล่าวถึงความสำคัญของค่านิยมไว้ ดังนี้

1. ค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม สังคมจะเจริญก้าวหน้าหรือเสื่อม นั้นขึ้นอยู่กับค่านิยมของคนในสังคมนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้การสร้างค่านิยมที่ถูกต้องและเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในทุกสังคม การปลูกฝังให้บุคคลรู้จักคุณค่าของความเป็นมนุษย์ เช่น ปลูกฝังให้มีความรัก ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่เอาเปรียบซึ่งกันและกัน รู้จักรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของคน เป็นต้น ผู้นำในการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องในสังคมไทยได้แก่ ครอบครัวผู้บริหารประเทศ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำทางศาสนาต่าง ๆ ข้าราชการ นายทุนและปัญญาชน ฯลฯ

2. ค่านิยมมีความสำคัญมาก ซึ่งมีผลกระทบต่อความเจริญและความเสื่อมของสังคม ตลอดจนความมั่นคงของชาติ กล่าวคือสังคมที่มีค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ฯลฯ สังคมนั้นย่อมมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ส่วนสังคมที่มีค่านิยมไม่เหมาะสม เช่น ขาดความสามัคคีกลมเกลียวเป็น

อันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีระเบียบวินัย เล่นการพนัน เกียจคร้านการงาน ฯลฯ สังคมนั้นจะต้องเสื่อมลง และเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศชาติได้

3. ค่านิยมมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะค่านิยมบางอย่างได้สร้างแกนของวัฒนธรรม เช่น ค่านิยมความรักอิสระภาพของคนไทยซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ทำให้ชาติไทยรักษาความเป็นเอกราชมาได้จนถึงปัจจุบันนี้ ความอิสระเสรีจึงเป็นแกนของวัฒนธรรมไทย

4. ค่านิยมบางอย่างจะขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพแวดล้อมทางสังคมเมื่อสภาพของสังคมเปลี่ยนไปด้วย เช่น ในสมัยก่อนคนไทยนิยมสร้างวัด เพราะวัดเป็นศูนย์รวมพลังทางด้านจิตใจของสังคม เป็นสโมสรชาวบ้าน เป็นศูนย์กลางการเมืองการปกครอง เป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมของชาติ เป็นต้น ปัจจุบันนี้สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเนื่องจากเดิมเนื่องจากอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกได้เผยแพร่เข้ามาหลายอย่างโดยเฉพาะวัฒนธรรมทางวัตถุ มีการสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล สโมสรข้าราชการ ศาลาประชาคม พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ ค่านิยมในการสร้างวัดจึงเปลี่ยนไป กล่าวคือคนไทยสมัยปัจจุบันนิยมสร้างโรงเรียนและโรงพยาบาลแทนวัด เป็นต้น

ประเภทของค่านิยม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้แบ่งค่านิยมไว้ 2 รูปแบบและแต่ละรูปแบบ แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ (กฤษณา วงษาสันต์. 2542 : 92)

1. รูปแบบที่ 1 แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 ค่านิยมเกี่ยวกับตัวเอง ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตัวเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ กับค่านิยมการประหยัดและออม

1.2 ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม ได้แก่ ค่านิยมการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายกับค่านิยมการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

1.3 ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ ได้แก่ ค่านิยมในความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2. รูปแบบที่ 2 แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบต่อค่านิยมการประหยัดและออม

2.2 ค่านิยมด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยมการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

กับค่านิยมปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

2.3 ค่านิยมด้านการเมืองและการปกครอง ได้แก่ ค่านิยมความรักชาติ

ศาสนา พระมหากษัตริย์

นอกจากนี้นักปรัชญา นักจิตวิทยา และนักการศึกษาที่ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับค่านิยม ได้แบ่งประเภทของค่านิยมออกเป็นหลายชนิดแตกต่างกันดังนี้

พัทยา สายบุญ (2516 : 101) แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประการคือ

1. ค่านิยมส่วนตัวหรือเฉพาะบุคคล (Personal value) เช่น การพึ่งตนเอง การถือประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น

2. ค่านิยมกลุ่มหรือเฉพาะกลุ่ม (Group value) การสานประโยชน์กับกลุ่ม การเคารพมติในกลุ่ม

3. ค่านิยมของคนในสังคมหรือค่านิยมรวม (Social value) เช่น การรักษาระเบียบวินัย การเคารพรักผู้อื่น ความซื่อสัตย์

เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม และอ้อมเดือน สดมณี (2529 : 14) ได้สรุป ประเภทของค่านิยมได้ 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมทางวัตถุ หมายถึงค่านิยมที่จัดได้ว่าเป็นค่านิยมของบุคคลในสังคมพัฒนา เช่น นิยมความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง การมีเหตุผล การแข่งขันต่อสู้ ความสามารถส่วนตนของบุคคล เป็นต้น บุคคลในสังคมพัฒนา ถือว่ามีค่านิยมเหล่านี้ในระดับสูง บุคคลในสังคมด้อยพัฒนามีค่านิยมเหล่านี้อยู่ในระดับต่ำ และบุคคลในสังคมกำลังพัฒนามีการยอมรับค่านิยมเหล่านี้มากขึ้น

2. ค่านิยมทางระเบียบประเพณี หมายถึง ค่านิยมที่เป็นค่านิยมดั้งเดิมของสังคมใดสังคมหนึ่ง เป็นค่านิยมที่เป็นหลัก ในการดำเนินชีวิตของบุคคลนั้น และใช้เป็นสิ่งควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในสังคมด้วย ค่านิยมทางระเบียบประเพณีอาจมาจากศาสนาหรือจากจารีตสังคมสร้างขึ้น ค่านิยมทางการเมือง ประเพณีมีความสำคัญต่อทั้งบุคคลและสังคมมีการปลูกฝังให้ยอมรับและบังคับให้มีการปฏิบัติตามด้วย

ปัจจัยที่กำหนดค่านิยม

ก่อ สวัสดิพิทานิชย์ (ประกาศรี กรโกวิท. 2539 : 17 ; อ้างอิงจาก ก่อ สวัสดิพิทานิชย์. 2519 : 95-98) กล่าวว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมเป็นการเรียนรู้ทางสังคม ซึ่งมีสถาบันทางสังคมหลายสถาบันที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้านนี้ คือ

ครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมอันดับแรกและสำคัญที่สุด ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างค่านิยมให้แก่บุคคล ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่อบรมสั่งสอนพฤติกรรมสังคมให้แก่คนตั้งแต่เกิด ถึงแม้เด็กจะเติบโตขึ้นก็ยังอาศัยอยู่กับครอบครัวเป็นประจำแม้จะโตเป็นผู้ใหญ่และแยกตัวไปสร้างครอบครัวใหม่แล้วก็ยังคงมีความผูกพันกับบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวเดิมอยู่ สิ่งใดที่ครอบครัวอบรมสั่งสอนไว้ หรือสิ่งใดที่ครอบครัวเรียกร้องย่อมมีผลต่อการปฏิบัติของคนอยู่ไม่มากนักน้อย

โรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่ในการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมที่พึงปรารถนาแก่นักเรียน ทั้งนี้เพราะโรงเรียน มีหน้าที่โดยตรงในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และประพฤติปฏิบัติตนไปในแนวทางที่ถูกต้องสามารถอยู่ในสังคมด้วยความสงบสุข

สถาบัน

บุคคลและหน่วยงานของศาสนาต่าง ๆ ก็มีส่วนช่วยในการปลูกฝังค่านิยมและหลักศีลธรรมอันถูกต้องให้แก่เด็กเป็นอย่างมาก

สื่อมวลชน

เด็กในสมัยปัจจุบันได้รับความรู้และความคิดจากสื่อมวลชนเป็นอันมากในบางกรณีเด็กก็ยอมรับเอาความรู้และความคิดเหล่านี้ไปยึดถือ เป็นค่านิยมบางประการของตน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด ได้แก่ ค่านิยมในการแต่งกาย การไว้ทรงผม เป็นต้น สื่อมวลชนมักนำความคิดเช่นนี้ออกไปเผยแพร่คนในสังคม โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นและหนุ่มสาว จะรับเอาความคิดเช่นนี้ไว้ โดยไม่รู้ตัวในด้านความรู้และความคิด สื่อมวลชนย่อมมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความคิดหลาย ๆ อย่าง ถ้าความคิดนี้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก เขาก็จะติดตามเรื่องนั้นมากขึ้นไม่นานค่านิยมใหม่ก็เกิดขึ้น

องค์กรของรัฐบาล

รัฐย่อมมีส่วนในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่สังคม ตามปกติมักจะควบคุมโรงเรียนและสนับสนุนสถาบันศาสนาให้ทำหน้าที่ในด้านนี้ นอกจากนั้นยังตรากฎหมายให้สิทธิและอำนาจแก่ครอบครัว ในการเลี้ยงดูและอบรมเด็ก การเผยแพร่ข่าวสาร และความคิดของสื่อมวลชนอยู่ภายใต้

การควบคุม และการสนับสนุนของรัฐ จึงกล่าวได้ว่า รัฐมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่คนในสังคม ถ้าไม่ได้ทำโดยตรงก็กระทำโดยอ้อม

การเกิดค่านิยม

แรธส์ ฮาร์มิน และไซมอน (ประภาศรี กรโกวิท. 2539 : 16 ; อ้างอิงจาก Raths, Harmin and Simon. 1966 : 30) ได้เสนอแนวคิดการเกิดค่านิยมแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่หนึ่ง

การเลือก
(Choosing)

- _____ การเลือกทำอย่างอิสระไม่ถูกบังคับ
- _____ เลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง
- _____ เลือกจากผลการพิจารณาทางเลือกทุกทาง

ขั้นที่สอง

การให้คุณค่า
(Prizing)

- _____ การให้คุณค่าในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง
- _____ ยืนยันการตัดสินใจเลือกตามที่ตนคิดอย่างเปิดเผย

ขั้นที่สาม

การปฏิบัติ
(Acting)

- _____ กระทำที่ตนจัดสนใจเลือก
- _____ ปฏิบัติซ้ำจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย

สรุปได้ว่า ค่านิยมเกิดจากการเลือกกระทำของบุคคลในสิ่งที่พิจารณาแล้วว่าดีหรือสมควร ต่อมาเป็นการให้ความสำคัญหรือคุณค่า ตอนสุดท้าย คือ การปฏิบัติทำสิ่งนั้นจนเกิดเป็นนิสัย

แนวคิดและทฤษฎีค่านิยม

สุนทรีย์ โคมิน และสนิท สมัครการ ได้สรุปแนวคิด ฐานคติ กรอบทฤษฎีค่านิยมของ โรคิช (Rokeach) เกี่ยวกับค่านิยมไว้ ดังต่อไปนี้ (สุนทรีย์ โคมิน และสนิท สมัครการ. 2522 : 12 ; อ้างอิงจาก : Rokeach. 1968)

แนวคิดค่านิยมของมนุษย์นั้นตั้งอยู่บนฐานคติเกี่ยวกับธรรมชาติแห่งค่านิยมของมนุษย์ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. จำนวนของ “ ค่านิยม ” ที่แต่ละคนมีนั้นจะมีอยู่ไม่มากนัก และอยู่ในข่ายที่จะนับและศึกษาได้
2. ความแตกต่างของ “ ค่านิยม ” จะแสดงออกทางระดับ (Degree)
3. ค่านิยมต่างๆ สามารถจะนำมาจัดรวมกันเข้าเป็นระบบค่านิยมได้ (Value Systems)
4. ค่านิยมมนุษย์สามารถจะสืบสาวไปถึงวัฒนธรรม สังคมและสถาบันสังคมต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิกภาพได้ สิ่งเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดของค่านิยม
5. ผลที่ตามมาคือว่า ค่านิยมของมนุษย์จะแสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ในเกือบทุกรูปแบบ ที่นักสังคมศาสตร์สนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์

✓ ธรรมชาติของค่านิยม

(สุนทรีย์ โคมิน และสนิท สมัครการ. 2522 : 13-17)

1. ค่านิยมมีลักษณะยืนยงถาวร ถ้าค่านิยมมีลักษณะคงที่และไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย ก็เป็นไปได้ที่จะมีปรากฏการณ์ทางสังคมที่เรียกว่า “ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ” ในอีกแง่หนึ่งถ้าค่านิยมไม่มีลักษณะคงที่เสียเลย การที่จะมีความต่อเนื่องกันของวัฒนธรรมสังคมหรือของบุคลิกภาพก็เป็นไปไม่ได้เช่นกัน ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นค่านิยมในแนวไหนก็ตามถ้าหากว่าจะให้ได้ผลและมีความหมายอย่างแท้จริงแล้วก็ต้องสามารถอธิบายได้ถึงลักษณะความยืนยงถาวรของค่านิยมได้ เช่นเดียว กับความสามารถที่จะเปลี่ยนได้ด้วย ลักษณะความยืนยงถาวร ความไม่เปลี่ยนแปลง หรือความคงที่ของค่านิยมนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้บุคลิกภาพของกลุ่มคนในสังคมหนึ่งแตกต่างไปจากกลุ่มคนในอีกสังคมหนึ่งซึ่งทำให้ลักษณะประจำกลุ่ม หรือประจำชาติเกิดขึ้น

2. ค่านิยมมีลักษณะเปรียบเทียบความสำคัญ ลักษณะเปรียบเทียบระดับความสำคัญ

ซึ่งกันและกันของค่านิยมนั้น จำเป็นต้องกล่าวให้ชัดแจ้งเพื่อที่จะได้เข้าใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลงของค่านิยม (Value change) ในชีวิตตามความเป็นจริงเราจะพบว่า เมื่อเด็กโตขึ้นและมีประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization) มากขึ้น มีโอกาสพบเห็นในแต่ละสถานการณ์ที่เขาประสบไม่ได้มีค่านิยมเดียวอย่างที่พ่อแม่ได้สั่งสอนไว้ แต่มีหลายค่านิยมที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน และเขาพบว่าคนจะให้ความสำคัญแก่ค่านิยมบางอย่างมากกว่าค่านิยมอีกอย่างหนึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่ไม่ได้สอนโดยตรง แต่เป็นสิ่งที่เด็กเรียนรู้จากคำสั่งสอนประกอบกับการสังเกตจากการกระทำที่เป็นปทัสฐาน (Norm) ของคนในสังคมของเขา ด้วยการเรียนรู้เช่นนี้ เมื่อเขาเองมีโอกาสดูประสบกับ “ ค่านิยม ” ที่ไม่สอดคล้องกันและต้องการทำการตัดสินใจเลือกค่านิยมอันใดอันหนึ่ง เขาก็จะเลือกตามสิ่งที่เขาได้รู้เห็นมา โดยไม่รู้สึกรู้สีกว่าเขาจึงจัดลำดับค่านิยมโดยให้ความสำคัญเหลื่อมล้ำต่ำสูงกันตามที่ตนรู้สึก (ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล) แต่ก็มักจะไม่ได้ต่างจากกลุ่มไปมากนัก หมายความว่า ระบบค่านิยมของเขามีส่วนในการสะท้อนภาพของวัฒนธรรมกลุ่มที่เขาอยู่ เมื่อเป็นเช่นนี้ภายในหัวใจของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มจึงมีค่านิยมให้เลือกปฏิบัติ ในกรณีเดียวกันอยู่หลายอย่าง เช่น ในเรื่องความสัมพันธ์กับผู้อาวุโส มีกรณีที่เราจะต้องเลือกประเพณีแบบ “ อ่อนน้อมเชื่อฟัง ” หรือจะประพฤติอย่าง “ เป็นตัวของตัวเอง ” และด้วยปทัสฐานของวัฒนธรรมสังคมไทยก็จะพบว่าโอกาสที่คนจะเลือกประเพณีแบบ “ อ่อนน้อมเชื่อฟัง ” คงมีมากกว่าเลือกประเพณีแบบ “ เป็นตัวของตัวเอง ” หรือเมื่อเกิดต้องตัดสินใจเลือกระหว่าง “ ความสำเร็จในชีวิต ” กับ “ ความซื่อสัตย์ ” หรือระหว่าง “ ความเคารพในตัวเอง ” กับ “ การได้รับความยกย่องในสังคม ” เหล่านี้เป็นต้น ด้วยประสบการณ์เหล่านี้เราค่อย ๆ เรียนรู้ที่จะแยกแยะพวกค่านิยมที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างเต็มที่แล้ว นำมาประสานกันจัดเป็นลำดับสูงต่ำเข้าเป็นระบบ ซึ่งภายในระบบนี้แต่ละค่านิยมจะถูกจัดเรียงลำดับตามความสำคัญมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ความสำคัญนี้เป็นความสำคัญที่เทียบเคียงซึ่งกันและกันในระหว่างค่านิยมต่าง ๆ (relative conception)

3. ค่านิยมมีลักษณะเป็นความเชื่อ ค่านิยมเป็นความเชื่อที่มีทิศทาง และเป้าหมายของการกระทำ เป็นความเชื่อที่ใช้เป็นรากฐานสำหรับการเลือกปฏิบัติตามที่ตนชอบ ความเชื่อดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

3.1 ค่านิยมมีลักษณะเป็นความรู้ (Cognitive) คือ บุคคลหนึ่งรู้ในทางที่ถูกของการปฏิบัติงาน หรือรู้ในเป้าหมายที่ถูกต้องในชีวิตของเขาที่พยายามไต่หา

3.2 ค่านิยมมีลักษณะเป็นความรู้สึกสัมผัส (Affective) คือ บุคคลนั้นมีอารมณ์

อ่อนไหวเกี่ยวกับค่านิยมนั้น คือ ชอบค่านิยมนั้น หรือเกลียดไปเลย เห็นด้วย สนับสนุน หรือไม่เห็นด้วยและคัดค้านค่านิยมนั้น

3.3 ค่านิยมมีลักษณะเป็นองค์ประกอบของพฤติกรรม (Behavioral) อยู่ในความหมายที่ว่าเป็นตัวแทรกซ้อนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นให้เกิดการกระทำนั้น

ค่านิยมตามทฤษฎีของ โรคิช (Rokeach) แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ (ประภาศรี กรโกวิท. 2539 : 21 ; อ้างอิงจาก สุนทรี โคมิน และ สนิท สมัครการ. 2522 : 19)

1. ค่านิยมวิถีปฏิบัติ แบ่งเป็น

1.1 ค่านิยมที่เป็นส่วนจริยธรรม หมายถึง ค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หากค่านิยมเหล่านี้ถูกละเมิด บุคคลนั้นจะรู้สึกผิดและไม่สบายใจ ด้วยเสียงมโนธรรมภายในใจว่าได้ทำผิด ตัวอย่างค่านิยมเหล่านี้ เช่น การประพฤติอย่างซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ฯลฯ

1.2 ค่านิยมที่เป็นส่วนความสามารถ หมายถึง ค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ในตัวเองและดูจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับควมมีหรือไม่มีจริยธรรม หากละเมิดค่านิยมประเภทนี้จะทำให้รู้สึกอับอายที่ตนขาดความสามารถส่วนตัว ตัวอย่างค่านิยมเหล่านี้เช่น ความประพฤติอย่างมีเหตุผล ความกล้าในการแสดงข้อคิดเห็นด้วยเหตุผล ฯลฯ

2. ค่านิยมจุดหมายปลายทาง แบ่งเป็น

2.1 ค่านิยมที่เป็นบุคคล เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมในตัวบุคคล เช่น ความสงบสุขทางใจ ความต้องการกินดีอยู่ดี มีชื่อเสียง ฯลฯ

2.2 ค่านิยมที่เป็นส่วนสังคม เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ระหว่างบุคคล เช่น สันติสุขในโลก การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ฯลฯ

เกณฑ์การพิจารณาค่านิยม

ในการที่จะพิจารณาว่าคุณลักษณะใดเป็นค่านิยมหรือไม่นั้นเราควรได้พิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้ คือ (พนัส หันนาคินทร์. 2520 : 19-20)

1. ค่านิยมเกิดจากการเลือกอย่างเสรีของบุคคลนั้นหรือไม่ หากมีการบังคับให้เราจำเป็นต้องเลือกค่านิยมใดค่านิยมหนึ่งแล้วจะเรียกว่า เป็นค่านิยมที่แท้จริงไม่ได้ เพราะสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่พอกจากภายนอก ไม่ได้เกิดจากความยินยอมพร้อมใจเห็นคุณค่าของสิ่งเหล่านี้ ในระยะเวลาไม่

นานนักก็สูญเสียไป ไม่ได้เกิดขึ้นขึ้นจากความยินยอมพร้อมใจเห็นคุณค่าของสิ่งเหล่านี้ ในระยะเวลาไม่นานนักก็สูญเสียไป ไม่ได้คงอยู่เป็นลักษณะประจำตัวของเรา

2. เรามีทางเลือกค่านิยมอื่นอีกหรือไม่ (Choice among alternative) ถ้ามีค่านิยมให้เราพิจารณาเพียงอย่างหนึ่งก็หมายความว่า เราไม่มีทางเลือกหรือโอกาสที่จะเลือกคุณค่าด้วยการเปรียบเทียบเมื่อไม่มีทางเลือก การที่จะพิจารณาข้อดี ข้อเสีย หรือความเหมาะสมก็จะหมดไป ดังนั้นค่านิยมที่เรายึดถือนั้นจะต้องได้มาจากการเลือกจากค่านิยมหลายอย่างมีอยู่ เพื่อจะได้มีโอกาสเปรียบเทียบคุณสมบัติในแง่มุมต่างได้

3. การเลือกค่านิยมนั้นกระทำหลังจากเราได้พิจารณาข้อดีข้อเสีย และผลที่จะตามมาจากการยอมรับนับถือค่านิยมต่าง ๆ ที่ไม่ให้เราเลือก หรือการถูกบังคับให้เลือก หรือเลือกโดยไม่ได้คิดให้รอบคอบ และต้องแท้แล้วนั้นจะถือว่าเป็นค่านิยมยังไม่ได้ การเลือกค่านิยมนั้นจะต้องไม่กระทำไปด้วยอารมณ์ แต่จะต้องเป็นไปด้วยการใช้สติปัญญาไตร่ตรองโดยละเอียด

4. เราเทิดทูน และรักษาค่านิยมที่เราเลือกไว้แล้วนั้นอย่างมั่นคงหรือไม่ ถึงแม้ว่าในตอนแรกเราอาจจะไม่สบายใจนักที่จะทำแต่เราก็พยายามจะทำความสำนึกในคุณค่า และมีความภูมิใจที่ได้กระทำ

5. เรายืนหยัดในค่านิยมได้เลือกไว้แล้วอย่างเด็ดเดี่ยว และเหนียวแน่น ถ้าเรายังไม่แน่ใจในค่านิยมที่เรายึดถือ เราก็อาจจะละอายต่อการแสดงว่าเรายอมรับนับถือในค่านิยมนั้นและไม่กล้าที่จะยืนยันความดีในค่านิยมนั้นต่อบุคคลอื่น

6. เราไม่สามารถแสดงออกด้วยการกระทำ เพื่อชี้ให้เห็นว่า เรายอมรับนับถือในค่านิยมนั้นหรือไม่ เช่น เรายินดีจะเสียสละกำลังกายกำลังทรัพย์ หรือเวลา เพื่อปฏิบัติตัวให้เป็นไปตามค่านิยมที่เรายกย่องนับถือ

7. มีการกระทำซ้ำในสิ่งที่เรายึดถือเป็นค่านิยมหรือไม่ อาจมีการทำซ้ำ ๆ จะเป็นกิจวัตรประจำวัน ค่านิยมเหล่านี้จะแสดงตัวออกในการกระทำต่าง ๆ ของเราภายในสภาวะ และเวลาที่แตกต่างกันออกไปสิ่งที่ปรากฏขึ้นเพียงครั้งเดียวแล้วหายไปนั้นเราเรียกว่าค่านิยมไม่ได้

การวัดค่านิยม

นันทลลี (โสภณา รอดชู. 2536 : 24 ; อ้างอิงจาก Nunnally. 1967 : 37) กล่าวถึงการศึกษาหรือการวัดค่านิยมนั้น ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับการวัดความสนใจหรือแม้แต่เจตคติ ทั้งนี้เพราะ

ค่านิยม ความสนใจ และเจตคติมีลักษณะใกล้เคียงกัน ถึงแม้จะไม่ใช่ออย่างเดียวกันก็ตามแม้เครื่องมือ (Instrument) ที่ใช้วัดความสนใจหรือเจตคติก็สามารถนำมาใช้กับการวัดค่านิยมโดยเฉพาะเครื่องมือประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กับเรื่องดังกล่าวได้ดี

ในการที่จะทราบว่าบุคคลในสังคมมี "ค่านิยม" อะไรนั้น เราอาจจะสังเกตได้จากสิ่งต่อไปนี้ (สุภาวดี มิตรสมหวัง. 2528 : 145)

1. สังเกตจากสิ่งที่บุคคลได้ "เลือก" (Chioce) ในชีวิตประจำวันว่า คนนั้นคนนี้ได้เลือกทำอะไรอย่างใด เช่น คนชอบแต่งตัว ชอบซื้อของ ชอบทานอาหารร้านหรูหราราคาแพง ใช้ของที่มาจากต่างประเทศเป็นประจำ ทำให้เราพอจะอนุมานได้ว่า ค่านิยมของคน ๆ นั้นเป็นไปในทางรักสวยรักงามและชอบความฟุ้งเฟ้อ

2. สังเกตจากทิศทางของความสนใจ (Direction of Interest) ของบุคคล คนเรามักมีความสนใจในเรื่องหนึ่ง ๆ แตกต่างกันไป บางคนสนใจการกีฬา บางคนสนใจการประกวด ขาอ่อน บางคนสนใจการเกษตร ฯลฯ ลักษณะความสนใจย่อมมีส่วนแสดงให้เห็นถึงค่านิยมของคนได้

3. สังเกตจากการคิด การเขียน ซึ่งมักจะแสดงออกถึงหลักการ ความคิด ความฝัน อุดมการณ์ และรสนิยมของคนได้ ทำให้รู้ว่าคน ๆ นี้มีลักษณะเป็นคนอย่างไร ชอบอะไร เป็นต้น

4. สังเกตจากการแสดงออกทางพฤติกรรมเป็นกริยา ท่าทางและคำพูดที่ใช้ในการสนทนา พฤติกรรมของคนแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน และพฤติกรรมของคนแต่ละกลุ่มก็ไม่เหมือนกัน เช่น คนในเมืองมีวิธีการแต่งกาย วิธีการพูด แตกต่างไปจากคนในชนบท เป็นต้น

ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน (2523 : 89-90) กล่าวถึงการสังเกตค่านิยมของคนเราว่า การที่จะทราบว่าบุคคลนั้น หรือบุคคลนี้มีค่านิยมเป็นอย่างไร เราก็พอจะสังเกต หรือดูได้อย่างคร่าว ๆ จากพฤติกรรมต่าง ๆ 5 ประการ คือ

1. สิ่งที่บุคคลได้เลือกในชีวิตประจำวันของเขาว่า คนนี้ คนนั้นได้เลือกทำอะไรซื้ออะไร เป็นต้น ซึ่งพอจะเป็นช่องทางสื่อให้เราเข้าใจถึงค่านิยมนั้น ๆ

2. ทิศทางแห่งความสนใจของบุคคล คนเราแต่ละคนจะมีทิศทางของความสนใจที่พอจะสังเกตได้

3. คำพูดที่ได้แสดงออกโดยทั่วไป คนเรามักแสดงค่านิยมของตนเองทางคำพูดเสมอ เช่น พูดว่า สิ่งนั้นดี สิ่งนั้นไม่ดี ความประพฤติอย่างนั้นน่าเกลียด อย่างนั้นน่าชมเชย เป็นต้น

4. คำพูดที่ใช้ในการสนทนา เราจะสังเกตเห็นเสมอ ๆ ในวงการสนทนาทั่ว ๆ ไป คำพูด

หรือความคิดเห็นบางสิ่งบางอย่าง จะทำให้เราทราบค่านิยมของคน ๆ นั้น ว่ามีอะไรบ้าง

5. การคิดการเขียนของบุคคลซึ่งมักจะแสดงออกมาถึงหลักการ อุดมการณ์ ความคิด ความฝัน และรสนิยมของตนเองออกมาเสมอ สิ่งเหล่านี้เป็นแนวทางที่จะเข้าใจค่านิยมของแต่ละคน ได้เป็นอย่างดี

ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ตามประกาศคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2525 (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2544 : 150-152)

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

1.1 ศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิจ

1.2 ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ

1.3 ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือ

จากผู้อื่น

1.4 มีความเข้มแข็ง อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และปัญหาทั้งปวง

1.5 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.6 คิดชอบ ทำชอบ และแก้ปัญหาได้

1.7 ขวนขวายประกอบอาชีพสุจริต ไม่เลิ่กงาน

1.8 รับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ต่อหน้าที่ และการกระทำ

1.9 ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อย

2. การประหยัดและออม

2.1 มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย

2.2 มีความพอดีในการบริโภคและเว้นการฟุ้งเฟ้อที่เกินความสามารถ

2.3 ใช้ทรัพยากรและเวลาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

2.4 คำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจ คิดก่อนจ่าย ใช้เท่าที่จำเป็น

2.5 ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย หรือตระหนี่ถี่เหนียวเกินไป

2.6 จัดงานและพิธีต่าง ๆ โดยใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น

2.7 เพิ่มพูนทรัพย์ด้วยการเก็บและนำไปทำให้เกิดประโยชน์

2.8 รู้จักใช้ ดูแลรักษาและบูรณะทรัพย์สิน ทั้งของตนและของส่วนรวม

2.9 วางแผนการใช้จ่ายให้รอบคอบ มีสัดส่วนและออมไว้บ้างตามสมควร

3. การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

3.1 รักษาความสะอาดของบ้านเมือง ที่อยู่อาศัยและสาธารณสถาน

3.2 ช่วยกันรักษาและไม่ทำลายสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม

3.3 รู้จักสิทธิและหน้าที่ และละเว้นการใช้อิทธิสิทธิ์

3.4 รับบริการและให้บริการตามลำดับก่อนหลัง

3.5 สนับสนุนและส่งเสริมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย

3.6 ไม่แก้ปัญหโดยวิธีรุนแรงหรือไม่ชอบด้วยระเบียบวินัยและกฎหมาย

3.7 มีมารยาทในการขับขี่ยานพาหนะ ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร และช่วยดูแล

ทางสัญจรไปมา

3.8 ทำหน้าที่พลเมืองดีโดยแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นการกระทำผิดระเบียบวินัย

และกฎหมาย

3.9 รับผิดชอบและปฏิบัติตามระเบียบวินัยและกฎหมายในฐานะเจ้าหน้าที่

4. การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

4.1 ไม่เบียดเบียนประทุษร้ายต่อคนและสัตว์

4.2 มีเมตตากรุณา

4.3 ไม่เห็นแก่ได้ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่า

ประโยชน์ส่วนตัว

4.4 ไม่พูดปด ไม่ยุยงให้แตกร้าง ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเหลวไหล

4.5 มีความประพฤติดีในความสัมพันธ์ทางครอบครัวและทางเพศ

4.6 เว้นสิ่งเสพติด มีสติสัมปชัญญะ

4.7 มีความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

4.8 มีความอดทน อดกลั้น

4.9 มีความกตัญญูกตเวทิต์

4.10 มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง

4.11 ละชั่ว ประพฤติดี ทำจิตใจให้ผ่องใส

4.12 เชื้อกฎแห่งกรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

5. ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

5.1 สถาบันชาติ

5.1.1 ศึกษาให้เข้าใจประวัติและการดำรงอยู่ของชาติ

5.1.2 สอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่จะกระทบ
กระเทือนความมั่นคงของสถาบันชาติ

5.1.3 ป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติ

5.1.4 ส่งเสริมและรักษาเกียรติของชาติ ภาคภูมิใจในความเป็น
ไทยและนิยมไทย

5.1.5 สร้างเสริมความสามัคคีของคนในชาติ

5.1.6 เสียสละประโยชน์ส่วนตัวและแม้ชีวิตเพื่อประเทศชาติ

5.1.7 ปฏิบัติหน้าที่พลเมืองดี โดยการรับราชการ ทหาร ประกอบ
อาชีพสุจริตและเสียภาษีอากรเพื่อพัฒนาประเทศ

5.1.8 ยกย่องให้เกียรติผู้ที่ทำหน้าที่ป้องกันและเสียสละเพื่อ
ประเทศชาติ

5.1.9 ปฏิบัติตามคติพจน์ที่ว่า " การรักษาวัดมณเฑียรคือการรักษา
ชาติ "

5.2 สถาบันศาสนา

5.2.1 ศึกษาศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง

5.2.2 ปลุกความเลื่อมใสในศาสนาด้วยปัญญา

5.2.3 ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาในชีวิตประจำวัน

5.2.4 สอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่กระทบ
กระเทือนความมั่นคงของสถาบันศาสนา

5.2.5 ช่วยกันทำนุบำรุงศาสนา

5.2.6 ไม่ทำลายปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุและศิลปกรรมทางศาสนา

5.2.7 เผยแพร่ความรู้และการปฏิบัติตามหลักศาสนา

5.2.8 เคารพเทิดทูนศาสนาและไม่กระทำการใด ๆ ในทางดูหมิ่น

5.2.9 สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ

5.3 สถาบันพระมหากษัตริย์

กษัตริย์

5.3.1 ศึกษาให้ความรู้ความเข้าใจอันดี เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

5.3.2 รักษาและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

5.3.3 สอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์

5.3.4 แสดงความจงรักภักดี เทิดทูนพระเกียรติและเผยแพร่พระราชกรณียกิจ

5.3.5 ร่วมกันประกอบความเพียรถวายเป็นพระราชกุศล โดยเฉพาะวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์

ค่านิยมทั่วไปของสังคมไทย ค่านิยมทั่ว ๆ ไปของสังคมไทยในปัจจุบัน มีดังนี้ (ทัศนีย์ ทองสว่าง . 2537 : 65-73)

1. ความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ คือ พระองค์ทรงร่วมทุกข์ร่วมสุขเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของคนไทย ถึงแม้ว่าในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันนี้พระองค์ทรงมีอำนาจลดลง แต่พระบรมเดชานุภาพของพระองค์มิได้ลดน้อยลง ในทางตรงกันข้ามพระองค์ทรงมีบทบาทมากขึ้นทั้งในด้านพิธีการ ด้านสังคม และด้านการเมืองการปกครอง พระองค์ทรงเป็นผู้นำในด้านชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎร จะเห็นจากการที่พระองค์เสด็จเยี่ยมราษฎรในท้องที่ต่าง ๆ ตลอดจนท้องถิ่นทุรกันดารทั่วไป พระองค์ได้พระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์เพื่อช่วยเหลือราษฎรเป็นจำนวนมาก พระองค์ได้ทรงเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความสามัคคีในชาติและรักษาเอกราชของชาติไทยไว้ เนื่องจากคนไทยมีความแตกต่างกันในเรื่องเชื้อชาติ ภาษา ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี ต่างก็มีความจงรักภักดีต่อพระองค์ทั้งสิ้นและยอมเสียสละทุกอย่างแม้ชีวิตของคน เพื่อรักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

2. เงิน เนื่องจากเงินสามารถนำไปใช้แลกเปลี่ยนกับสิ่งต่าง ๆ ได้ทุกชนิดที่มีอยู่ในโลกนี้ เงินจึงเป็นค่านิยมที่สำคัญยิ่งของสังคมไทยในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุควัตถุนิยม การที่คนไทย

มีค่านิยมในการนับถือเงินนั้น เนื่องจากเงินสามารถซื้อทุกอย่างที่ต้องการได้ คนมีเงินหรือคนร่ำรวยจะได้รับการยกย่องเคารพนับถืออย่างกว้างขวาง ซึ่งบางครั้งไม่ได้คำนึงว่าผู้ร่ำรวยนั้นจะได้เงินมาทำให้ร่ำรวยโดยวิธีใดก็ตาม เงินนำมาซึ่งเกียรติยศและอำนาจ คนที่มีฐานะร่ำรวยมักจะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้นำของชุมชนต่าง ๆ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกสมาคมต่าง ๆ เป็นต้น พ่อค้าคนใดบางคนมีฐานะร่ำรวยจะมีอำนาจและมีอิทธิพลมากในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ สามารถจะย้ายข้าราชการบางคนที่ขัดต่อผลประโยชน์ของเขาได้ เพราะรู้จักกับผู้บังคับบัญชาและเงินเข้าถึง ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด ฯลฯ ในสังคมไทยมีการทุ่มเทเงินซื้อเสียง ดังมีคำพังเพยที่ว่าใครมีเงินมีทองนับเป็นน้องเป็นพี่ แสดงให้เห็นว่าเงินมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนได้

เราควรช่วยกันแก้ค่านิยมทางด้านวัตถุเข้าไปสู่ค่านิยมทางด้านจิตใจให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ด้วยการฝึกอบรมเด็กและเยาวชนของชาติให้รู้จักเสียสละ ไม่ยึดถือเงินเป็นของตอบแทนเสมอไป เราต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น เพราะในบางครั้งเงินไม่สามารถซื้อความรักความซื่อสัตย์ได้ จะเห็นได้ว่าบางคนมีเงินมากมายแต่หาความสุขทางใจไม่ได้ ดังนั้นเราไม่ควรไปลุ่มหลงอยู่กับค่านิยมของเงินมากเกินไป

3. อำนาจ คนในทุกสังคมมักจะยกย่องอำนาจ โดยเฉพาะในสังคมไทย เนื่องจากในอดีตสังคมไทยผูกพันอยู่กับระบบศักดินาที่ยกย่องอำนาจมาเป็นเวลานาน เพราะอำนาจเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมสังคม ซึ่งจะเห็นได้จากระบบราชการ โดยอำนาจจะแฝงอยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ตำแหน่งที่มีอำนาจมากที่สุดคือ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงกลาโหม) อธิบดี และผู้ว่าราชการจังหวัดตามลำดับ นอกจากนี้อำนาจยังสามารถบรรดาให้ได้มาซึ่งเงิน เกียรติยศและอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้อำนาจจึงเป็นค่านิยมที่คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยปรารถนา

ค่านิยมในเรื่องอำนาจนี้ควรจะได้รับแก้ไข นั่นคือ ผู้มีอำนาจควรจะรู้จักใช้อำนาจของตนให้ถูกต้องตามสิทธิและหน้าที่ของตน ไม่ควรสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นและควรคำนึงถึงเกียรติยศของคนให้มากที่สุด ควรมีการฝึกให้เด็กและเยาวชนของชาติรู้จักสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตยด้วย

4. การทำบุญ สังคมไทยได้รับค่านิยมในเรื่องการทำบุญจากอิทธิพลของคำสอนในศาสนาต่าง ๆ โดยเฉพาะศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาที่คนไทยนับถือมากที่สุด ฉะนั้นศาสนาพุทธจึงมี

อิทธิพลในการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับการทำบุญมากที่สุด เพราะชาวพุทธมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม การเวียนว่ายตายเกิด ชาวไทยเชื่อว่าการทำบุญเป็นกรรมที่ดีควรสะสมสร้างไว้ จะได้ส่งผลถึงอนาคต ทั้งชาตินี้และชาติหน้า ชาวไทยส่วนใหญ่จึงนิยมทำบุญไม่ว่าคนรวยหรือคนจน ค่านิยมในเรื่องการทำบุญจึงเป็นค่านิยมที่สำคัญของสังคมไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ท่านพุทธทาสภิกขุได้อธิบายเรื่องการทำบุญและการประกอบการกุศลว่าตามคำสอนของพระพุทธเจ้าถือว่า การทำบุญที่สูงที่สุด คือ การทำคนให้เป็นมนุษย์ให้เขามีความสุขด้วยการมีจิตใจสะอาดปราศจากกิเลส ในการทำบุญบางอย่าง เช่น การสร้างโรงเรียน วิทยาลัยนั้นเป็นการกุศลจริงแต่ยังไม่สูงนักอาจจะกลายเป็นผลร้ายต่อสังคมได้ ถ้านักเรียนหรือนักศึกษามีแต่ความรู้อย่างล้นเหลือ ความมีศีลธรรม แต่ไม่ใช้ความรู้ไปในทางที่ถูกต้อง ธรรมะที่ทำให้จิตใจสูง ได้แก่ การมีจิตใจที่สะอาดปราศจากกิเลส เราจะมีโบสถ์สำหรับสวดมนต์ทำพิธีหรือไม่ ก็ไม่สำคัญเท่ากับทำจิตใจให้สะอาดปราศจากกิเลสทั้งปวง ฉะนั้นการเผยแพร่หลักธรรมคำสอนของศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้ปฏิบัติจริงจึงในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เข้าถึงค่านิยมการทำบุญที่ถูกต้อง

5. ความสนุกสนาน คนไทยรักความสนุกสนานกิจกรรมต่าง ๆ จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสนุกสนานเป็นสำคัญ คนไทยมีความสนุกสนานตั้งแต่เกิดจนตาย จะเห็นได้จากการจัดงานพิธีต่าง ๆ ตลอดจนถึงการทำงานจะมีความสนุกสนานสอดแทรกอยู่เสมอ เช่น งานฉลองวันเกิด วันโกนจุลสมรต งานศพ บวช งานสงกรานต์ ฯลฯ ค่านิยมเกี่ยวกับความสนุกสนานนี้จะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อสังคมหลายประการ คือ ทำให้เกิดความประมาทขาดความจริงใจในการทำงาน เป็นต้น

ค่านิยมความสนุกสนานนี้จำเป็นต้องแก้ไขเพราะคนจำนวนมากมักนึกถึงความสนุกสนานโดยไม่คิดว่าเป็นการฟุ่มเฟือยเกินไป ทำให้กระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของครอบครัว และรายได้ส่วนบุคคลนำไปสู่ปัญหาครอบครัวและสังคมต่อเนื่องกัน คนไทยจึงควรสนุกสนานแต่พอสมควร และมีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ เพื่อความเจริญของครอบครัว

6. บริโภคนิยม คนไทยส่วนใหญ่สนใจเรื่องการบริโภคมักชอบเสาะแสวงหาอาหารรับประทานเป็นพิเศษ บริโภคนิยมแยกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การบริโภคอาหารแปลก ๆ เช่น ผัดเผ็ดแฉ่ กบทอด ชูบหางวัว ยำมันสมอง

หมู ฯลฯ

2. การบริโภคอาหารรสจัด เช่น เป็รียวจัด เค็มจัด หวานจัด เผ็ดจัด ฯลฯ

3. การบริโภคอาหารสด เช่น ผักสด ผลไม้สด เนื้อสด ปลาสด กุ้งสด หอยสด ฯลฯ

เนื่องจากการบริโภคนิยมเป็นค่านิยมทั่วไปของสังคมไทย จะเห็นได้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ จะผูกพันกับเรื่องบริโภคตลอดเวลา เช่น การเลี้ยงฉลองการสมรส การเลี้ยงฉลองยศ การเลี้ยงฉลองวันขึ้นบ้านใหม่ การเลี้ยงเพื่อนร่วมรุ่นการเลี้ยงฉลองขึ้นบ้านใหม่ การเลี้ยงฉลองวันคล้ายวันเกิด เป็นต้น

การบริโภคนิยม ควรจะได้มีการเปลี่ยนแปลง ให้บริโภคอาหารที่มีคุณภาพและประหยัดคนเราต้องมีอุดมการณ์ว่า "กินเพื่ออยู่ ไม่ใช่อยู่เพื่อกิน" ถ้าทุกคนช่วยกันประหยัด จะช่วยให้รายได้ จะช่วยให้รายจ่ายของบุคคลและครอบครัวลดลง และรายได้จะเพิ่มขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคคลและสังคมด้วย

7. ความหรูหรา คนไทยนิยมการแสดงออกซึ่งความหรูหรา เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานภาพทางสังคมของคนสูง เช่น แสดงออกด้วยการแต่งกายด้วยของมีค่า จัดงานพิธีใหญ่โต มีเครื่องใช้ต่าง ๆ ราคาแพง ทำงานที่แสดงออกถึงความโก้เก๋ เช่น อาชีพนักร้อง พนักงานต้อนรับ ดาราภาพยนตร์ เป็นต้น

ความหรูหราเป็นค่านิยมที่ควรแก้ไขอย่างยิ่งเพราะเป็นการฟุ่มเฟือยบันทอนรายได้ของตนเองและครอบครัวตลอดถึงสังคมด้วย คนร่ำรวยจริง ๆ จะไม่ฟุ้งเฟ้อเกินไป มักจะมีตระหนี่ถี่ถ้วนประหยัดและจะแต่งกายแต่พอควรเท่านั้น

8. การจัดงานพิธีต่าง ๆ คนไทยส่วนใหญ่นิยมจัดงานพิธีในโอกาสต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวงจรชีวิต เช่น งานฉลองวันคล้ายวันเกิด งานบวช งานสมรส งานฉลองขึ้นบ้านใหม่ งานศพ ฯลฯ การจัดงานต่าง ๆ ดังกล่าวมักจะจัดให้ใหญ่โตเพื่อความมีหน้ามีตาของคนทั้ง ๆ ที่ไม่มีเงินก็ไปกู้ยืมผู้อื่นมานับเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่งเพราะเป็นการสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ เปรียบเสมือน " ตำนน้ำพริกละลายแม่น้ำ "

ค่านิยมในเรื่องนี้ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขใหม่ให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจของสังคมปัจจุบัน การจัดงานพิธีควรจัดให้ถูกต้องตามประเพณีของท้องถิ่นนั้น ๆ แต่จะต้องจัดอย่างประหยัดโดยเชิญญาติผู้ใหญ่พี่น้องและแขกที่ใกล้ชิดจำนวนหนึ่งก็เพียงพอแล้ว

9. โหราศาสตร์ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและสังคมของสังคมไทยในปัจจุบันมีการแข่งขันกันมาก ทำให้เกิดความตึงเครียดและมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับโชคชะตาชีวิตของคนในทุก ๆ ด้าน จึงต้องแสวงหาความรู้ล่วงหน้าว่าชะตาชีวิตของตนในอนาคตจะเป็นอย่างไรบ้าง ด้วยเหตุนี้โหราศาสตร์จึงได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในสังคมไทยตั้งแต่ชนชั้นสูงไปจนถึงคนธรรมดาทำให้โหราศาสตร์มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง

10. ปัจเจกภาพ คนไทยส่วนใหญ่นิยมความเป็นตัวของตัวเอง แสดงถึงความอิสระเสรีภาพในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ตามความคิดของตนเองโดยไม่อยู่ใต้อิทธิพลของผู้อื่น และชอบทำอะไรตามความสะดวกสบายตามใจตนเอง แต่ถ้ามีความเป็นไทมากเกินไปจะทำให้ขาดความรู้สึกผูกพันกับกลุ่มคนในสังคม ทำให้ขาดการรวมกลุ่มหรือองค์การ ตลอดจนการทำงานเป็นหมู่คณะ ทำให้เกิดผลเสียหายให้แก่สังคมอย่างยิ่ง

คนไทยรักอิสระภาพเป็นค่านิยมที่ดี แต่ขณะเดียวกันจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย เพราะการทำงานเป็นกลุ่มจะทำให้เกิดพลังในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดประสิทธิภาพสูง จะทำให้ผลผลิตสูงและรายได้สูงตามไปด้วย ประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายใช้วิธีการรวมกลุ่มจัดตั้งองค์การต่าง ๆ ขึ้น ประกอบธุรกิจต่าง ๆ ทำให้ครอบครัวมีรายได้สูงและนำความเจริญทางเศรษฐกิจมาสู่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก

11. การพนัน คนไทยนิยมเล่นการพนันกันตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่การพนันที่มีผู้เล่นจำนวนมาก คือ การเล่นสลากกินแบ่งรัฐบาล การพนันแข่งม้า การเล่นไพ่ ถู โป ไฮโล รัมมี่ ต่อแถม การเล่นสลากกินรวบ ฯลฯ เนื่องจากคนไทยมีเวลาว่างมากโดยเฉพาะชาวชนบท จึงใช้เวลาว่างเล่นการพนันเพราะต้องการเสี่ยงโชค หวังร่ำรวยแต่ไม่ยอมทำงานหนัก การพนันเป็นสิ่งชั่วร้ายเป็นพฤติกรรมที่ผิดศีลธรรมและทำให้เกิดการทุจริตคดโกงต่าง ๆ เป็นตัวการอื่นที่ทำให้เกิดมิชชะชีพ รัฐบาลควรวางมาตรการสำคัญให้ประชาชนเลิกเล่นการพนันโดยให้ตำรวจทำการปราบปรามอย่างจริงจัง ควรจะเลิกสลากกินแบ่งรัฐบาลเพราะคนยิ่งจนมากเท่าไรก็ยิ่งอยากเสี่ยงโชคมากเท่านั้น สลากกินแบ่งรัฐบาลยังมีผลสืบต่อให้คนเล่นสลากกินรวบกันทั่วไปโดยทั่วไปโดยเฉพาะในต่างจังหวัด ฉะนั้นเราควรรีบแก้ไขให้ประชาชนเลิกค่านิยมการพนันโดยเด็ดขาดทั้งในเขตสังคมเมืองและสังคมชนบท

12. ตัวใครตัวมัน เนื่องจากในปัจจุบันนี้ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจฝืดเคือง สิ่งแวดล้อมเป็นพิษคนตกอยู่ในสภาพลำบากมากทำให้คนส่วนใหญ่รู้สึกนึกถึงตัวเองมากกว่าคนอื่น มุ่งที่จะเอาตัวรอดดังคำพังเพยที่ว่า " รักรักษาตัวรอดเป็นยอดดี " ค่านิยมนี้เป็นอันตรายต่อเอกภาพของสังคมอย่างมาก เพราะคนส่วนใหญ่มีแต่ความเห็นแก่ตัว

ค่านิยมเกี่ยวกับตัวใครตัวมันเกิดขึ้นในสังคมเมืองมากกว่าชนบท จะเห็นได้ว่าชาวชนบทส่วนใหญ่ยังมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โอบอ้อมอารีให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเหมือนเดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากเหมือนสังคมเมือง

13. ขาดระเบียบวินัย คนไทยขาดวินัยในตนเองมากและไม่นิยมปฏิบัติตามวินัยของส่วนรวม ก่อให้เกิดความเสื่อมในสังคม ทั้งนี้เพราะขาดการฝึกอบรมจากครอบครัว โรงเรียนและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภาวะสังคมพิกาก็เกิดจากคนขาดวินัย ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกอบรมให้เด็กรู้จักปฏิบัติตามระเบียบวินัยกฎหมายต่าง ๆ และผู้ใหญ่จะต้องทำตัวอย่างที่ดีงามในเรื่องระเบียบวินัยให้เด็กและเยาวชนรุ่นหลังปฏิบัติตามด้วย

14. ไทยมุง คนไทยส่วนใหญ่ชอบสนใจต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น เช่น เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ไฟไหม้ หรือคนทะเลาะกัน จะมีคนมามุงดูเป็นจำนวนมากจนเรียกติดปากว่า “ ไทยมุง ” นอกจากนี้ยังชอบสนใจขบสอรู้สอเห็นในเรื่องของผู้อื่นด้วย

ค่านิยมนี้เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั่ว ๆ ไปเป็นค่านิยมที่ไม่ดีนัก มีแต่ผลเสียต่อสังคมอาจทำให้เกิดปัญหาสังคมได้ ฉะนั้นเราควรเลิกค่านิยมไทยมุงเสีย

15. การศึกษา ในสมัยปัจจุบันนี้คนไทยนิยมส่งบุตรหลานของตนเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เท่าที่สภาวะเศรษฐกิจของตนอำนวยให้ แต่เดิมคนไทยยกย่องคนที่ได้รับการศึกษาสูงหรือคนที่เป็นข้าราชการซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็นเจ้าคนนายคน แต่ปัจจุบันนี้ความอยากเป็นเจ้าคนนายคนได้ลดน้อยลงไปพอสมควร โดยเฉพาะคนในเมืองหลวง แต่คนในชนบทยังนิยมชมชื่น อย่างไรก็ตามคนไทยจำนวนมากยังนิยมมีการศึกษาสูง เพราะการศึกษาเป็นหัวใจในการพัฒนาตนเอง และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ค่านิยมการศึกษาจะไม่เสื่อมสลายไปจากสังคมไทย

16. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คนไทยส่วนใหญ่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่โอบอ้อมอารีช่วยเหลือบุคคลโดยทั่วไป แม้คนแปลกหน้าไม่รู้จักมาก่อน จนมีคำกล่าวที่ว่า “ เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ ”

ค่านิยมนี้ควรจะส่งเสริมให้คงอยู่ตลอดไปเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของสังคมไทย แต่ควรจะปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม กล่าวคือ ให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ตามอัธยาศัยของตนอย่างเอื้อเฟื้อเกินไปจนกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของครอบครัว

17. ระบบอาวุโส คนไทยเคารพนับถือผู้อาวุโสตั้งแต่สมัยโบราณมาจนกระทั่งปัจจุบันนี้บุคคลที่มีอายุมากกว่าก็จะเรียก ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้เป็นญาติพี่น้องกันแต่อย่างไร ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นญาติพี่น้องกัน ทำให้เกิดความสามัคคีของชนชาติ ระบบอาวุโสอีกแบบหนึ่งคือ การที่อยู่นานกว่า ทำงานนานกว่า หรือแก่พรรษากว่า ก็จะได้รับยกย่องด้วย แต่บุคคล

บางคนใช้ค่านิยมเกี่ยวกับระบบอาวุโสไม่ถูกต้องไปปฏิบัติในหน่วยราชการ เอกชน รัฐวิสาหกิจองค์การ กล่าวคือ ไม่ยอมเป็นผู้ตามหรือเชื่อในเหตุผลของผู้อ่อนวัยกว่า แต่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่า ตำแหน่งของตน ไม่คัดเลือกบุคคลที่มีความสามารถและอ่อนวัยมาทำงานในหน้าที่สูง ๆ แต่จะคัดตามระบบอาวุโส อันเป็นผลเสียต่องานนั้น ๆ ได้ ฉะนั้น ระบบอาวุโสจะต้องแก้ไขให้เหมาะสม เมื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมให้มากที่สุด

18. ชาตินิยม คนไทยมีชาตินิยมยังไม่ถึงขั้นสุดท้าย (extreme) เหมือนกับชาวจีน ชาวญี่ปุ่น ชาวเยอรมัน หรือชาวยิว คนไทยบางคนทำอะไรไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงชาติ เช่น ปลอมแปลงบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่คนต่างชาตินี้ที่เข้ามาทำกิจกรรมในเมืองไทย ส่งข้าราชการลับให้แก่คนต่างชาติดียอมเป็นเครื่องมือให้ฝ่ายตรงกันข้ามในการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อแยกให้แตกสามัคคีกัน ตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นชัดเจนว่าเป็นคนไทยที่ไม่รักชาติขาดความจงรักภักดีต่อมาตุภูมิของตน เป็นอันตรายต่อสังคมไทยอย่างยิ่งจำเป็นต้องปลูกฝังอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนทั้งหลายให้เกิดความรู้รักและภูมิใจในเอกราชความเป็นชาติไทยและมาตุภูมิของคนไทย มีความซาบซึ้งในวีรกรรมของพระมหากษัตริย์ วีรบุรุษ วีรสตรี ทั้งในอดีตและปัจจุบัน คนไทยทุกคนต้องยึดถือปฏิบัติตามคำขวัญที่ว่า “ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ ” เพื่อให้ผู้อื่นเห็นว่าคนไทยมีชาตินิยมสูง เราต้องช่วยกันซื้อสินค้าที่ผลิตขึ้นในประเทศไทยให้มากขึ้นเพราะในปัจจุบันนี้สินค้าไทยได้รับการพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้นทัดเทียมกับสินค้าต่างประเทศแล้วเป็นส่วนมาก การซื้อสินค้าไทยให้มากขึ้นจะช่วยให้ประเทศไทยไม่ขาดดุลย์การค้ามากเกินไป ขณะเดียวกันสื่อสารมวลชน เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ จะต้องโฆษณาชวนเชื่อให้คนไทยนิยมสินค้าไทยด้วยคนไทยจะต้องอุทิศร่างกายและจิตใจให้แก่ชาติได้ โดยการเป็น ลูกเสือ ทหาร ทหารรักษาดินแดน อนุรักษาดหรือเนตรนารี อาสาป้องกันหมู่บ้านตนเอง ฯลฯ คอยสอดแนมฝ่ายศัตรูที่จะเข้ามาทำลายประเทศของเราและส่งข่าวให้ทางราชการทราบ ฉะนั้นเราจะต้องแสดงออกให้ผู้อื่นทราบว่าคนไทยมีชาตินิยมสูงด้วยการกระทำดังกล่าวข้างต้น

นอกจากนี้ ณรงค์ เส็งประชา ได้สรุปค่านิยมสังคมไทยและการปลูกฝังค่านิยม ไว้ใน พื้นฐานวัฒนธรรมไทย เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรมอย่างน่าสนใจตอนหนึ่งว่า (กฤษณา วงษา สันต์ . 2542 : 94)

ค่านิยมของสังคมไทยมีมากมาย และบางอย่างก็เป็นค่านิยมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลผู้ถือปฏิบัติและแก่สังคม แต่บางอย่างก็อาจก่อให้เกิดผลเสียแก่สังคม แต่บางอย่างก็อาจก่อให้เกิด

เกิดผลเสียแก่สังคม เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความหุนหาวอยากมีหน้ามีตา การเชื่อถือโชคกลางในที่นี้จะกล่าวถึงค่านิยมเด่น ๆ ของสังคมไทยบางประการ ซึ่งจะเป็นค่านิยมที่ก่อให้เกิดผลดีหรือไม่ดีก็ตาม ดังนี้

1. นิยมความร่ำรวย มั่งคั่ง ทุกคนอยากจะได้ อยากจะมีทรัพย์สินเงินทอง รถยนต์ บ้าน ที่ดิน ฯลฯ คนที่ร่ำรวยจะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในสังคม คนรวยจะต้องการสิ่งใดย่อมได้ตามความประสงค์ เงินจะซื้อสิ่งต่าง ๆ ได้ ดังนั้น ทุกคนจึงต้องดิ้นรนเพื่อให้ได้มาซึ่งความมั่นคง

2. นิยมอำนาจ คนไทยให้ความสำคัญแก่ผู้มีอำนาจ และอยากจะเป็นคนที่มีอำนาจ ถ้าตนเองไม่มีโอกาสก็จะส่งเสริมลูกหลานของตนให้แสวงหาอำนาจผู้มีอำนาจในสังคมไทย ส่วนใหญ่คือ ผู้มีตำแหน่งสูงในหน้าที่ราชการ ดังนั้นคนไทยจึงนิยมส่งเสริมบุตรหลานให้เข้ารับราชการ นอกจากข้าราชการแล้ว ผู้ที่อาจมีอำนาจอื่น ๆ ได้แก่ นักการเมือง ปัจจุบันอำนาจอาจซื้อด้วยเงิน ดังจะพบได้จากการใช้เงินซื้อเสียงเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร รวมทั้งการซื้อตำแหน่งต่าง ๆ

3. เคารพผู้อาวุโส ผู้อาวุโสได้แก่ ผู้มีอายุมากกว่า มีคุณวุฒิสูงกว่ามีชาติสกุลสูงกว่า มีตำแหน่งสูงกว่า เช่น นักเรียนรุ่นพี่ พี่ ป้า น้า อา พ่อ แม่ ครู อาจารย์ หม่อมเจ้า การเคารพผู้อาวุโสได้รับการปลูกฝังสืบต่อกันมา จนเป็นวิถีชีวิตที่ยังปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง ค่านิยมในการเคารพผู้อาวุโสมีแนวโน้มลดลงในปัจจุบัน

4. รักความสนุก กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นมักจะสอดแทรกกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานไว้ด้วย แม้แต่งานศพก็ยังมีกิจกรรมที่แสดงถึงความรักความสนุก เช่น มีการแสดงก่อนการเผาศพและฉลองเมื่อเผาศพแล้ว คนไทยรักความสนุกสนานตั้งแต่เกิดไปจนตาย เริ่มตั้งแต่งานฉลองวันเกิด งานฉลองแต่งงาน จนถึงงานศพ

5. บริโภคนิยม คนไทยส่วนใหญ่สนใจเรื่องการบริโภคมาก ชอบเสาะแสวงหาอาหารรับประทาน ชอบคิดปรุงอาหารแปลก ๆ รับประทาน เมื่อเกิดร้านอาหาร ใครพบร้านอาหารที่มีอาหารแปลก ๆ หรือรสอร่อย ก็จะพากันไปรับประทาน แม้จะแพง หรือไกลเขาก็จะพยายามไปรับประทานอาหารที่ร้านนั้น

อีกสิ่งหนึ่งที่พบคือ ไม่ว่างงานพิธีใด ๆ จะต้องมีการกินเลี้ยงอยู่เสมอ แม้แต่เมื่อทำงาน เสร็จโปรแกรมนึง ๆ เรียนผ่านการศึกษาไปภาคเรียนหนึ่ง ๆ ได้รับตำแหน่งใหม่ เปลี่ยนงานใหม่ ก็มีการเลี้ยงฉลองกัน

6. นิยมความหรูหรา ความมีหน้ามีตา ซึ่งจะแสดงออกโดยการแต่งตัวประกวดกัน

การจัดงานประกวดกันว่าใครจะจัดงานได้ใหญ่กว่ากัน การทำบุญว่าใครจะทำบุญมากกว่ากัน การมีเครื่องใช้ที่ทันสมัย ราคาแพงไม่ให้น้อยหน้ากัน ฯลฯ

7. นิยมเครื่องรางของขลัง และเชื้อโชคกลาง การจะกระทำกิจกรรมใด ๆ มักจะต้องอาศัยการดูฤกษ์ยาม การจะไปไหน ๆ ก็เช่นเดียวกัน และมักนิยมนำเครื่องราง หรือการประพรมน้ำมนต์เพื่อขจัดภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น หรือถ้าประสบภัยก็มักจะมีการสะเดาะเคราะห์และขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยเหลือ

8. นิยมการทำบุญสร้างวัด ปิดทองฝังลูกนิมิต โดยเชื่อว่าจะได้บุญมากในชาติหน้า คนไทยส่วนใหญ่ต่างก็พยายามเข้าร่วมในกิจกรรมการทำบุญ แม้จัดด้วยความยากลำบากก็ยอมอย่างไรก็ตาม ค่านิยมนี้มีแนวโน้มลดลงเพราะสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไป คนมากขึ้น ทรัพยากรลดลง

ค่านิยมที่เป็นปัญหาในสังคมไทย

ค่านิยมอันเป็นปัญหาสำหรับในสังคมไทยมี 8 ประการ ได้แก่ (สุรพล ไชยเสนา. 2528 : 110 – 116 ; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2524)

1. ค่านิยมเกี่ยวกับความอ่อนแอในการทำงาน คือ มีลักษณะนิสัยไม่จริงจังต่อหน้าที่การงาน ขาดความขยันขันแข็ง
2. การขาดความรักชาติและเสียสละเพื่อประเทศชาติอย่างจริงจัง เช่น การลักลอบส่งสินค้าผิดกฎหมายไปขายยังต่างประเทศ
3. ค่านิยมการถือประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการถืออภิสิทธิ์และการฉ้อราษฎร์บังหลวง
4. ค่านิยมในเรื่องความสะดวกสบาย ไม่มีระเบียบวินัย
5. ค่านิยมด้านความหรูหรา ไม่ประหยัด
6. ค่านิยมในเรื่องการเชื่อชะตากรรม
7. ค่านิยมด้านความสนุกสนาน
8. การขาดค่านิยมไทย

ผลดีและผลเสียของค่านิยม

ค่านิยมก่อให้เกิดผลดีหรือเกิดประโยชน์แก่สังคม แต่ผลเสียก็อาจเกิดจากค่านิยมบางประการได้เช่นกัน ดังพอจะกล่าวถึงผลดีและผลเสียได้ดังนี้ (กฤษณา วงษาสันต์. 2542 : 93)

1. ผลดี หรือประโยชน์ที่อาจได้รับจากค่านิยม มีดังนี้

1.1 ค่านิยมที่ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของสังคม เช่น คนไทยรักอิสระเสรี ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ผู้คนทั่วไปมีความเป็นอยู่อย่างเสรี

1.2 ถ้าสังคมใดมีค่านิยมที่ดี เช่น ยึดเอาความขยันหมั่นเพียร รู้จักเสียสละ ความมีระเบียบวินัย เป็นค่านิยมก็จะช่วยให้สังคมนั้นมีโอกาสเจริญก้าวหน้าได้มากกว่า

1.3 สังคมที่ผู้คนยึดมั่นในค่านิยมเดียวกัน ทำให้เกิดการรวมพลังด้านจิตใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

1.4 ค่านิยมก่อให้เกิดความต้องการ เกิดแรงกระตุ้น อันจะก่อให้เกิดการกระทำ

2. ผลเสีย จะเกิดขึ้นถ้าเป็นค่านิยมที่ไม่ก่อให้เกิดผลดี เช่น ความหรูหรา การพนัน การชอบแข่งขันเพื่อเอาหน้า การดื่มสุรา เลี้ยงสังสรรค์เป็นประจำ ซึ่งย่อมจะเป็นผลเสียทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่าง สมมติสังคมหนึ่งมีค่านิยมในการสร้างวัด โดยเชื่อว่าถ้าใครสร้างวัดจะได้บุญมาก บุญที่ทำไว้จะส่งผลให้ได้ขึ้นสวรรค์เมื่อตายไปแล้ว ดังนั้น คนในสังคมจึงต่างก็ตั้งจุดมุ่งหมายที่จะสร้างวัดเพื่อเป้าหมาย ผลที่ปรากฏก็คือมีวัดเกิดขึ้นมากมาย บางตำบลอาจมีวัดเกิดขึ้น 3 – 4 วัด ลักษณะเช่นนี้ ย่อมจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี

แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

“วัยรุ่น” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Adolescence” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า “Adolescere” หมายถึง การเจริญเติบโต หรือ เจริญเติบโตไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นเป็นช่วงเวลาการเจริญเติบโตจากความไม่มีวุฒิภาวะของเด็กไปสู่ความมีวุฒิภาวะของผู้ใหญ่ เป็นช่วงเวลาเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม (Steinberg. 1993 : 4)

อลิสรา ชูชาติ และคณะ (2540 : 10) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า

คำว่า “วัยรุ่น” องค์การอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า

1. เป็นช่วงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ในลักษณะที่พร้อมจะมีเพศสัมพันธ์ได้

2. เป็นระยะที่มีการพัฒนาทางด้านจิตใจ จากเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่

3. เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจ ไปสู่สภาวะที่ต้องรับผิดชอบและพึ่งพาตนเอง

ในประเทศไทย วัยรุ่นและเยาวชนจะถูกกำหนดช่วงอายุไว้ตั้งแต่ 12-24 ปี ซึ่งเริ่มตั้งแต่เด็กก็มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และการเปลี่ยนจากภาวะพึ่งพาทางเศรษฐกิจไปสู่การพึ่งตนเอง

วัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อยู่ระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาว ซึ่งไม่ว่าจะกำหนดลงไปให้แน่นอนจนกว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด แต่ก็พอจะกำหนดได้จากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและรูปร่างเป็นสำคัญ

โดยท่านผู้รู้บางท่านก็แบ่งเป็นระยะต่าง ๆ (สุพัตรา สุภาพ. 2531 : 43 – 44)

ก่อนวัยรุ่น (Pre-adolescence)	ระหว่างอายุ	10 - 12 ปี
วัยแรกรุ่น (Early adolescence)	ระหว่างอายุ	13 - 16 ปี
วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence)	ระหว่างอายุ	17 - 21 ปี

การแบ่งนี้ก็ได้เป็นกฎเกณฑ์ตายตัว ซึ่งก็แล้วแต่ผู้ที่ต้องการศึกษานำไปประยุกต์ และเป็นแนวทางในการศึกษา

วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่เริ่มแตกเนื้อหนุ่มสาว (puberty) จนกระทั่งบรรลุนิติภาวะ ซึ่งมีผลกระทบต่อความเจริญด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น มีการแปรปรวนของอารมณ์ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้มีพฤติกรรมแปลก ๆ เช่น รักชอบอะไร ก็รักจนหลง ชอบจนคลั่ง หรือเวลาฟังเพลงที่ชอบอาจจะร้องกรีดกราด หรือไม่ก็คลั่งไคล้ไหลหลงดาราภาพยนตร์หรือนักร้องเป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย เต็มไปด้วยความเพ้อฝัน มีอุดมคติสูงส่ง มักจะมองสิ่งต่าง ๆ ในแง่ดีเพราะยังไม่เคยมีประสบการณ์ของโลกที่แท้จริง และถ้าเกิดผิดหวังขึ้น หรือไม่ได้ดังใจหรือดังปรารถนา ก็จะเสียใจมาก เศร้าโศก หรือกินไม่ได้ นอนไม่หลับ เข้าทำนองที่ว่า ถ้ารักก็รักสุดใจ ถ้าเกลียดก็เกลียดสุดขีด เช่นกัน ไม่เคยเดินทางสายกลาง แต่อารมณ์และอาการเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามวันเวลาที่ผ่านไปของที่รักจะหมดความสนใจในระยะเวลานั้นสั้น เช่น อาจจะภายใน 2-3 วันก็ได้ส่วนความต้องการอื่น ๆ ก็คงจะเหมือนเดิม Hall นักจิตวิทยาเรียกเด็กวัยนี้ว่าเป็นวัยพายุบูแคม (storm and stress) ด้วยเหตุดังกล่าว บางครั้งเมื่อเกิดการกระทบกระเทือนใจเพียงเล็กน้อย เด็กพวกนี้จะหนีออกจากบ้าน โดยเฉพาะในวัยที่ชอบเก็บตัวและไม่ชอบที่จะระบายความในใจ โดยถ้าเกิดผิดหวังในด้านต่าง ๆ เช่น ความรัก สบไล้ตก ขัดใจบิดามารดา อาจจะตัดสินใจฆ่าตัวตายได้ ตามปกติจะเป็นวัยเจ้าอารมณ์ และมีบางรายถึงกับแสดงความอาฆาตพยาบาทหรือไม่ก็ได้ตอบ

อย่างรุนแรง เช่น ยกพวกตีกัน ขว้างระเบิดขวด ยิงกัน ตีกัน ฯลฯ เข้าทำนองอารมณ์ไม่คงที่ บางครั้งผู้ใหญ่อาจจะไม่เข้าใจ ทำให้เกิดปัญหาในการมีความสัมพันธ์ต่อกัน

อย่างไรก็ตามวัยนี้เพื่อนมีความหมายมากและมักเห็นว่าเพื่อนเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ ในการทำอะไรทุกอย่าง มักต้องอาศัยเพื่อน มีอะไรก็ต้องเล่าให้เพื่อนฟังหรือขอความเห็น ขอคำปรึกษา และปรึกษาเพื่อนของตนมากกว่าจะหันไปหาบิดามารดา เพราะมักจะคิดว่าบิดามารดาไม่เข้าใจตนพอ หรือพูดกันไม่รู้เรื่อง เวลาไปเที่ยวก็อยากไปเที่ยวกับเพื่อนมากกว่าบิดามารดา เพราะสนุกสนานและไม่ต้องระมัดระวังตัว

วัยรุ่นโดยทั่วไปมักจะมี ความรักดีต่อกัน ปัญหาจึงปรากฏเสมอว่าถ้าหากไปร่วมกับกลุ่มเพื่อนไม่ดี ก็อาจนำไปในทางที่เสีย แม้เด็กบางคนอาจจะไม่ทำในสิ่งไม่ดี แต่เมื่อเพื่อนพูดสบประมาท หรือกลั่นแกล้งเพื่อนโกรธ ก็อาจจะทำอะไรที่ไม่ดีไปด้วย ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของบิดามารดาและผู้ปกครองจะต้องคอยดูว่า ลูกตนจะต้องไปคบกับเพื่อนประเภทใด และมีผลต่อชีวิตเขาอย่างไร โดยใช้วิธีการให้วัยรุ่นเชื่อว่าเป็นความคิดของเขาเอง เพราะการหักห้ามใจ บางครั้งมีแต่จะทำให้เกิดการเอาชนะขึ้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่เป็นการคุกคามต่อสวัสดิภาพต่อชีวิตเด็กและครอบครัวอย่างร้ายแรง ก็ควรจะเข้ามาแทรกแซงเด็ดขาด ถ้ายังพูดไม่เชื่อไม่ว่าจะเป็นวิธีการขู่หรือปลอบเพียงไร ในด้านการทำตัวเป็นพวกเดียวกันของวัยรุ่นก็มีในด้านต่าง ๆ เช่น เครื่องแต่งกาย ภาษา แบบของความประพฤติ ฯลฯ เพื่อตนจะได้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มซึ่งมักจะผุดจากที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติ

ความต้องการของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และสังคมอย่างเห็นได้ชัดเจนที่สุดวัยนี้จะไม่ยึดติดกับกลุ่มครอบครัวเป็นหลักเหมือนเมื่อสมัยเด็ก ๆ วัยรุ่นจะยึดเอากลุ่มเพื่อนเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ความต้องการวัยรุ่นจะเป็นความต้องการของตนเองบวกกับความต้องการของกลุ่มเพื่อน ซึ่งจะแยกเป็น ดังนี้ (อลิศรา ชูชาติ และคณะ. 2540 : 10-13)

1. ความต้องการทางกาย ได้แก่ปัจจัย 4 อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ซึ่งยังคงต้องพึ่งพาผู้ใหญ่เนื่องจากยังไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้

1.1 ความต้องการทางด้านจิตใจ เช่น

1.1.1 ต้องการความรัก จากครอบครัว เพื่อนเพศเดียวกัน และเพื่อนต่างเพศ

1.1.2 ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น กีฬา การเที่ยวเตร่ เดินรำ และบันเทิงต่าง ๆ

1.1.3 ต้องการความเป็นอิสระ อยากเป็นตัวของตัวเอง ต้องการหลุดพ้นจากการควบคุมบังคับของผู้ใหญ่

1.1.4 ต้องการได้รับการยกย่อง มีชื่อเสียง อยากให้สังคมชมเชย อยากเด่น อยากดัง

1.1.5 ต้องการมีอนาคต อาจออกมาในรูปของความใฝ่ฝัน มีอุดมคติสูง มากกว่ามุ่งมั่นในทางปฏิบัติจริง ๆ หากเชื่อจะเชื่อได้อย่างจริงจัง

1.1.6 ต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ แปลก ๆ ไม่ชอบจำเจ ชอบทดลอง โดยเฉพาะสิ่งที่ต้องห้าม เช่น อยากมีเพื่อนต่างเพศ อยากแต่งกายแปลก ๆ ตามสมัยนิยม ฯลฯ

1.1.7 ต้องการการรวมกลุ่ม อยากมีเพื่อนเพื่อเที่ยวเตร่ ปรับทุกข์ สนุกสนานด้วยกัน

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นดังได้แก่

ครอบครัว เป็นสังคมหน่วยแรกที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และพัฒนาบุคลิกภาพ วัยรุ่นจะแสดงพฤติกรรมออกมาตามสถานการณ์ของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูดังนี้

1. ความสัมพันธ์ที่รักใคร่ระหว่างบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวจะทำให้มีความสุขทั้งกายและใจ ในทางตรงกันข้ามครอบครัวที่มีลักษณะ “บ้านแตก” (broken home) เช่น บิดามารดาแยกกันอยู่ หรือบิดามีภรรยาหลายคน หรือบิดาดื่มเหล้า มารดาเล่นการพนัน ทำให้เด็กขาดความอบอุ่นจำต้องแสวงหาความอบอุ่นจากบุคคลอื่น

2. จำนวนสมาชิกในครอบครัว บิดามารดาที่มีบุตรมากเกินไปจะดูแลเอาใจใส่ไม่ทั่วถึง เด็กจะได้รับความรักไม่เท่ากันเกิดความน้อยใจ กลายเป็นปมด้อย บิดามารดาที่มีบุตรคนเดียว เด็กอาจจะรู้สึกว่าเหวต้องออกไปหาเพื่อนนอกบ้าน

3. วิธีการอบรมเลี้ยงดูในบ้าน การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลร้ายต่อเด็ก คือ การเคร่งครัดมากเกินไป มีระเบียบข้อบังคับจุกจิก และการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยไม่สนใจ

4. สภาพที่อยู่อาศัยและทำเลที่ตั้ง บ้านที่อยู่ในเขตสลัม หรืออยู่อย่างหนาแน่น เด็กจะรู้สึกเหงา ขาดความอบอุ่นทางใจ เด็กจะมีปัญหาและประพฤติดีได้ง่าย

5. เศรษฐกิจครอบครัว ทั้งระดับสูงและต่ำทำให้บิดามารดาต้องประกอบอาชีพนอกบ้าน ทำให้ไม่มีโอกาสพูดคุย เด็กจะรู้สึกว่าเหงา ขาดความอบอุ่นทางใจ เด็กจะมีปัญหาและประพฤติดีได้ยาก

กลุ่มเพื่อน เพื่อนมีความหมายต่อบุคคลในวัยนี้มาก มีอะไรมักจะเล่าให้เพื่อนฟัง ขอคำปรึกษาและปรึกษาหรือปรึกษากับเพื่อนมากกว่าบิดามารดา หากเด็กไปรวมกับกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็อาจจะนำไปสู่การประพฤติดีได้

อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนร่วมวัยมีสูงมาก เด็กจะมีรู้สึกเป็นสุขและสบายใจในการเล่นเทียวเรียน กินนอน ทำงานกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่ากับบุคคลวัยอื่น มีความจงรักภักดีต่อกลุ่มยอมรับเอา ค่านิยม ความเชื่อ ความสนใจและความคิดเห็นของกลุ่มด้วยความเต็มใจ สนทนากับเพื่อนในกลุ่มอย่างแน่นแฟ้น การรวมกลุ่มทำให้กล้าแสดงความคิดเห็นผู้ใหญ่ ผู้มีอำนาจและกล้าต่อต้านอิทธิพลมากขึ้น การรวมกลุ่มของวัยรุ่นเป็นไปโดยธรรมชาติ เกิดขึ้นตามความนิยมของเด็กตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หรือตามความสนใจ สติปัญญา ฯลฯ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าระยะนี้กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อชีวิตจิตใจของวัยรุ่นมาก และครอบครัวมีอิทธิพลน้อยลง ด้วยเหตุนี้ลักษณะชีวิตของกลุ่มจึงเป็นเครื่องบ่งชี้ของวัยรุ่นพอสมควร

สื่อมวลชนต่าง ๆ ได้แก่ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสืออ่านเล่น รายการวิทยุ หนังสือการ์ตูน ได้โฆษณาหรือเขียนข่าวด้วยคำพูด มีการเผยแพร่ในลักษณะยั่วเย้าเกี่ยวกับเพศและกามอารมณ์อย่างล่อแหลม ทำให้วัยรุ่นเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น อยากลองเพิ่มขึ้น

สภาพแวดล้อมอื่น ๆ ปัจจุบันสภาพทางสังคมของกรุงเทพมหานครมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การขาดแคลนสถานที่สำหรับนันทนาการหรือการพักผ่อนหย่อนใจเป็นปัญหาสำคัญ วัยรุ่นจึงแสวงหาแหล่งนันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สถานเริงรมย์ สนุกเกอร์ ลานสเก็ต ฯลฯ เพิ่มขึ้นมากมายสถานเริงรมย์เหล่านี้เปิดบริการเกือบตลอด 24 ชั่วโมง จึงมักเป็นแหล่งนัดพบเพื่อเที่ยวเตร่และทำความรู้จักเพื่อนต่างเพศ ทำให้เกิดการมั่วสุมเป็นแหล่งอบายมุขได้ นอกจากนี้การที่ชายหญิงสามารถแสดงความรักกันอย่างเปิดเผยตามวัฒนธรรมตะวันตก ย่อมเป็นเครื่องยั่วยุให้วัยรุ่นมีใจเอนเอียงและประพฤติดีเสื่อมเสียได้ง่าย

นอกจากนี้ความต้องการของมนุษย์ โดยเฉพาะวัยรุ่นมักจะขึ้นอยู่กับค่านิยม (Value) ที่แต่ละคนยึดถือและส่วนใหญ่ ก็มักจะยึดถือคือค่านิยมในกลุ่มที่ตนเข้าร่วมด้วย ค่านิยมอาจจะเปลี่ยนได้ทั้งขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยน (สุพัตรา สุภาพ. 2531 : 6)

อันที่จริงความต้องการของวัยรุ่นคล้าย ๆ กับความต้องการของมนุษย์โดยทั่ว ๆ ไปในสังคม คือ ต้องการความมั่นคง ต้องการการยอมรับ ต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ ฯลฯ แต่ในที่นี้จะสรุปความต้องการออกเป็นข้อ ๆ เพื่อง่ายต่อการเข้าใจ คือ (สุพัตรา สุภาพ. 2531 : 46-48)

1. ต้องการความรัก ความรักในที่นี้มีหลายแบบ คือ รักพ่อแม่ญาติพี่น้อง รักเพื่อน รักพวกพ้อง ในขณะเดียวกันอยากให้เพื่อนรัก รักตัวเอง อยากดี อยากมีความสำเร็จ รักเพื่อนต่างเพศ เช่น หญิงรักชาย ชายรักหญิง ซึ่งเป็นความรักแบบหนุ่มสาว ฯลฯ

2. ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซึ่งส่วนมากมักจะออกมาในรูปของกิจกรรมกีฬา หรือการบันเทิง

3. ต้องการความเป็นอิสระ ความต้องการนี้จะรุนแรงมากในวัยนี้ เพราะเป็นวัยอยู่ระหว่างวัยเด็กกับผู้ใหญ่ จึงอยากจะแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ฉะนั้นจึงไม่ชอบให้ผู้ใหญ่มากำก่ายในชีวิตของตน ไม่ชอบให้ใครมาสอน มาคอยช่วยเหลือ บางคนจึงทำอะไรโดยผู้ใหญ่ไม่รู้ไม่เห็น

4. ต้องการได้รับการยกย่อง ต้องการมีชื่อเสียง วัยนี้เป็นวัยที่อยากให้สังคมยอมรับหรือชมเชย หรืออยากเด่น อยากดัง เช่น อยากเป็นนักกีฬาที่เก่ง เป็นขวัญใจ ฯลฯ หรืออาจจะออกมาในแง่เหตุนักกีฬา หรือดาวประจำคณะ หรือมหาวิทยาลัย หรือไม่กี่ตั้งชมรมต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นสังคมได้รู้ว่าเขาได้พยายามทำดีที่สุดแล้ว

5. มีอุดมคติสูง วัยรุ่นยังอยู่ในวัยที่เรียนรู้ทางทฤษฎี และยังไม่เคยออกไปประสบกับสภาพความเป็นจริง จึงละเลยมองข้ามความเป็นจริงไปบ้าง คือ เป็นพวกอุดมคตินิยม (idealist) มากกว่ามุ่งไปในทางปฏิบัติได้จริง ๆ (pragmatist) ซึ่งบางครั้งก็ตกเป็นเครื่องมือของผู้ที่มีอำนาจ มีอิทธิพลมีบารมีแสวงหาประโยชน์ได้ เพราะวัยรุ่นมักจะเป็นพวกที่มีอุดมคติแรงกล้า มีความกล้าเสี่ยง และมีพลังผลักดันสูง เชื่อคนง่าย โดยไม่คิดว่ามนุษย์ในโลกอาจมีวิธีการที่ลึกซึ้ง มีลักษณะไปในทางไม่สุจริตและอาจแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวได้

จุดอ่อนสำคัญของวัยรุ่นอีกประการหนึ่ง คือ ถ้ามีความเชื่อแล้วมักจะเชื่ออย่างจริงจัง แต่ในขณะเดียวกันก็มีความระแวงไม่ยอมเชื่ออะไรง่าย ๆ นอกจากจะมีหลักฐานมาอ้างอิงให้เชื่อถือ มีบ้างเหมือนกันที่พวกแสวงหาประโยชน์ทำให้เชื่อจนได้ แต่ถ้าเชื่อแล้วเกิดไม่เป็นจริงจะเปลี่ยนความเชื่อได้อย่างรวดเร็ว เพราะเป็นวัยรุ่นที่ชอบเชิดชูวีรบุรุษ (hero - worship) คือ เชิดชูทั้งคนกล้าจริงและคนกล้าไม่จริง

1. มีความสนใจเรื่องเพศและเพื่อนต่างเพศ เป็นวัยที่ต้องการความรู้ ความเข้าใจทางเพศอย่างถูกต้อง ถ้าถูกกีดกันจะแสดงออกทางอ้อมโดยการปิดบัง และพูดคุยนเฉพาะในกลุ่มเพศเดียวกัน หากความรู้จากการได้ยินได้ฟังคนอื่นพูด ซึ่งอาจจะถูกบ้างผิดบ้าง หรือไม่ก็อ่านจากหนังสือเรื่องเพศที่มีขายตามท้องตลาด ซึ่งอาจจะหนังสือประเภทลามก เราความรู้สึกทางเพศก็ได้ โดยเฉพาะภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับความรักและเรื่องเพศ หนุ่มสาวมักจะชอบดู

นอกจากอยากจรรู้เรื่องเพศแล้ว ยังเป็นวัยที่สนใจเพื่อนต่างเพศ ถ้าหากถูกขัดขวาง ทักท้วงอาจจะทำให้จิตใจหดหู่ ซึมเศร้า และอาจขัดขวางไม่ยอมทำตามผู้ใหญ่ เพราะเป็นวัยรักแบบหลงใหลใฝ่ฝันหรือเป็นความรักรุนแรงวิจิตรพิสดาร โดยมากมักจะรักโดยไม่มีอุดมการณ์ คือ ออกมาในรูปของการเพ้อฝัน และอาจจะเปลี่ยนแปลงและสิ้นสุดในตัวของมันเอง ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวว่าเป็นความรักในแง่ของความรู้สึก ไม่เหมือนกับความรักของผู้ใหญ่ที่มีแนวโน้มยึดหลักความเป็นจริงเข้ามาประกอบด้วย

2. ต้องการรวมกลุ่ม เพื่อนมีความสำคัญมาก เป็นวัยที่อยากให้เพื่อนยอมรับ เพราะฉะนั้นจึงพยายามทำตามเพื่อน แม้บางครั้งจะขัดกับความรู้สึกส่วนตัวก็ตาม เช่น เพื่อนชวนเดินขบวน แม้ไม่อยากเดินก็เดินด้วย เพราะกลัวเพื่อนจะไม่รักหรือว่าไม่มีสปีริต หรือไม่ก็ไม่กล้าขัดใจเพื่อนเป็นต้น

3. ต้องการยอมรับจากผู้ใหญ่ คือ อยากให้ผู้ใหญ่ยอมรับบ้างว่ามีความสามารถหรือมีประโยชน์ต่อสังคม เพราะฉะนั้นผู้ใหญ่ไม่ควรจะเพิกเฉย ควรให้วัยรุ่นช่วยรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่าง จะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักความรับผิดชอบ เป็นตัวของตัวเองหรือช่วยตัวเองได้มากขึ้น

4. ต้องการแบบอย่างที่ดี วัยรุ่นในปัจจุบันแม้จะชอบความเป็นอิสระ ก็ยังอยากได้คำแนะนำจากผู้ใหญ่ที่ดี ผู้ใหญ่จะต้องเป็นปูชนียบุคคลที่ดี วัยรุ่นถึงจะมีแนวโน้มที่ดีได้ ผู้ใหญ่จะต้องคอยนำทาง คอยดักเตือนเมื่อทำผิด และให้รางวัลเมื่อทำดี

5. ต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง คือ อยากได้หลักประกันว่าถ้าหากทำในสิ่งที่ดีแล้วจะไม่ถูกลงโทษหรือไม่เป็นที่พอใจของผู้ใหญ่ เพราะในสายตาของผู้ใหญ่สิ่งที่วัยรุ่นคิดว่าดีแล้ว อาจจะไม่ดีในทรรศนะของผู้ใหญ่ก็ได้ แต่โดยทั่วไปแม้วัยรุ่นจะทำพลาดพลั้งไปบ้างสังคมมักจะให้อภัย เพราะสังคมถือว่ายังเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียน

นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ยังเป็นวัยที่ต้องพึ่งพาพ่อแม่ผู้ปกครองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจ

6. ต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ ความต้องการนี้อาจจะรุนแรง และหาความพอใจโดยทางใดทางหนึ่งให้จนได้ ซึ่งผู้ใหญ่บางคนก็มักจะกีดกันห้ามไม่ให้หนุ่มสาวรับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้ง ๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแต่อย่างใด เช่น อยากแต่งกายแปลก ๆ ตามสมัยนิยม อยากมีเพื่อนต่างเพศ ฯลฯ ผลที่ติดตามมา คือ เกิดการช่อนเร้น หลอกหลวงและในที่สุดอาจจะเกิดเสื่อมเสียเพราะเป็นวัยที่ความรักกับความเกลียดยังใกล้กันมาก

7. ความรู้สึกรุนแรง เช่น ถ้าเกิดความสมหวังก็ชื่นชมซาบซึ้ง ตื่นเต้น ถ้าผิดหวังก็จะแค้นใจ น้อยใจในวาสนาของตน ความรู้สึกนี้จะรุนแรงผิดธรรมดา บางครั้งก็อาจจะออกไปในรูปที่ว่าเป็นเพราะตัวเองผิด บางคนจึงอาจฆ่าตัวตายได้ถ้าเกิดผิดหวังในบางเรื่อง เช่น ความรัก การสอบไล่ตก หรือถูกพ่อแม่ดูว่ากล่าวแล้ว เป็นต้น

8. ต้องการมีอนาคต ต้องการความสำเร็จ เป็นวัยที่อยากรับผิดชอบ อยากพึ่งตนเอง ฝันถึงจุดหมายในอนาคต เช่น อยากเป็นหมอ เป็นวิศวกร เป็นนักปกครอง เป็นอาจารย์ เป็นสถาปนิก เป็นนักเศรษฐกร เป็นนักเคมี เป็นต้น

ค่านิยมในกลุ่มวัยรุ่น

คุณลักษณะทั่วไปของวัยรุ่น ชอบรวมกลุ่ม ชอบโต้แย้ง มีแฟชั่นแต่งกายแปลก ๆ มีการใช้ภาษาในกลุ่ม สนใจงานบางอย่างและเผชิญโชค ละทิ้งฐานที่อยู่ (สมบัติ มหารศ. 2520 : 2)

วัฒนธรรมของวัยรุ่น Coleman ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นในด้านต่างๆ พบว่า

1. การใช้เวลาว่าง พบว่าวัยรุ่นชายสนใจมากกว่าหญิงได้แก่ เรื่อง กีฬา วัยน้ำ การนัดหมายเพื่อนต่างเพศ ทำงานอดิเรก ส่วนที่ฝ่ายหญิงนิยมทำมากในเวลาว่างมากกว่าชาย ได้แก่ ดูภาพยนตร์ การเดินร่ำ กีฬาในร่ม ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือ และคุยโทรศัพท์กับเพื่อน

2. อดบายนุช มีความสนใจ และทดลองในสิ่งที่มีการหวงห้ามไม่ว่าจะเป็นการดื่มสุรา หรือเครื่องสำอางของเมา บางประเทศก็มีเรื่องยาเสพติด และชายมีการเป็นกามโรคเป็นปริมาณมาก

3. การหย่อนใจ จะเห็นว่าเด็กวัยรุ่น อยู่เป็นกลุ่มตามร้านอาหารที่มีตู้เพลง นิยมฟังเพลงที่มีจังหวะเร้าร้อนและทำท่าทางประกอบและสนใจดารากาภาพยนตร์ นักร้อง จึงมีคำเรียกใหม่ ๆ ในวงการต่าง ๆ เช่น นักกีฬาที่มีชื่อเสียง ดารากาภาพยนตร์ ถ้าอายุอยู่ในวัยรุ่นด้วยก็ได้รับการขนานนามว่า "ขวัญใจวัยรุ่น"

4. ความฟุ้งเฟ้อ วัยรุ่นไม่ค่อยคำนึงถึงฐานะและความเป็นอยู่ของบิดามารดามักจะต้องการได้อะไรตามใจตนเองต้องการ ซึ่งเป็นที่น่าเสียดายว่าสังคมไทยได้อบรมลูกหลานมาในทางที่ผิด ๆ แบบนี้เป็นเวลานานบางคน นอกจากจะไม่สำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนแล้วยังผลาญทรัพย์สินเงินทองของบิดามารดาและกลายเป็นผู้ไร้อาชีพก็มากไม่น้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ผู้ปกครองเหล่านั้ไม่ได้ตามใจบุตรหลานจนเคยตัว และไม่สามารถจะแก้ไขพฤติกรรมได้เมื่อโตขึ้น

ลักษณะวัฒนธรรมเฉพาะของวัยรุ่น

มานพ คณะโต (2541 : 108-110) ได้กล่าวถึงลักษณะวัฒนธรรมเฉพาะของวัยรุ่น ไว้ดังนี้

1. กลุ่มวัยรุ่นจะมีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง เป็นเอกลักษณ์ของวัยรุ่น มีโลกทัศน์ที่ไม่เหมือนผู้ใหญ่กับคนอื่น ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องมองวัยรุ่นจากจุดยืนของสังคมและของวัยรุ่นเองเพื่อความเข้าใจที่ลุ่มลึก
2. วัยรุ่นทุกคนไม่เหมือนกัน มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านความรู้และสถานภาพทางสังคม
3. วัยรุ่นไม่ใช่ผู้ใหญ่ซึ่งความสามารถในการจดจำอดีตและทำนายอนาคต รวมทั้งทักษะต่าง ๆ ก็มีไม่เท่ากับผู้ใหญ่
4. วัยรุ่นมีลักษณะเป็นนักคิดในเชิงวัตถุนิยม คิดในสิ่งที่เป็นปัจจุบันโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยงและสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
5. การแสวงหาเอกลักษณ์ทางเพศเป็นเรื่องที่ยิ่งใหญ่สำหรับวัยรุ่น เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในเรื่องปัญหาพฤติกรรมทางเพศ และแสวงหาเอกลักษณ์ทางเพศในขณะที่ร่างกายมีวุฒิภาวะประสพการณ์นี้จึงมีผลมาจากกลุ่มเพื่อนซึ่งมีส่วนส่งเสริมให้เกิดประสพการณ์ และค่านิยมทางเพศ
6. วัยรุ่นส่วนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงต้นและกลางของชีวิตวัยรุ่นมีความรู้สึกยินดีและชอบที่จะประพติเอาเยี่ยงอย่างกันโดยเฉพาะในกลุ่มเดียวกัน กลุ่มเพื่อนกลุ่มเดียวกันจึงมีอิทธิพลสูงสุด

สภาพปัจจุบันทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมไทยได้ผ่านการสร้างสรรค์ สังคม เลือกรร ปรับปรุง แก้ไข และสืบทอด จนกลายเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่คนไทยทุกคนมีส่วนเป็นเจ้าของ และมีส่วนอย่างสำคัญในการรักษาและสืบทอดมรดกวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับวัฒนธรรมว่า “การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ ” และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับได้ตราข้อความไว้ว่า “ รัฐพึงส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชาติ ” (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2537 : 2-5)

อย่างไรก็ตาม ในช่วง ๒ - ๓ ทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานจากภาคเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรม ทำให้เศรษฐกิจก้าวหน้าไประดับหนึ่ง แต่มีผลทำให้การเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและสังคมไทย กล่าวคือ เกิดอำนาจนิยม วัตถุนิยมขึ้นในสังคมไทยบางกลุ่ม การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้เกิดความสับสนในเรื่องมโนทัศน์และค่านิยม มีความขัดแย้งระหว่างบทบาทและหน้าที่ของบุคคลและสถาบันต่าง ๆ มากขึ้น ส่งผลกระทบให้ระบบโครงสร้างและแบบแผนประเพณีดั้งเดิมที่สั่งมาแปรเปลี่ยนไปด้วย

ในขณะเดียวกันระบบความสัมพันธ์ของสังคม “ ประชาธิปไตย ” ก็เป็นไปอย่างสับสนด้วยการใช้เงินและอิทธิพลเป็นฐาน ขาดแนวทางที่เป็นธรรม ทางด้านจิตใจคนไทยถอยห่างจากศรัทธาความเชื่อในศาสนาธรรมซึ่งเคยใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดภาวะความเสื่อมทรามทางศีลธรรมและจริยธรรมอย่างน่าวิตก

สิ่งสำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งก็คือ ยุคนี้เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร “Information age” ระบบข่าวสารและการติดต่อเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก กระแสวัฒนธรรมจากต่างประเทศจึงหลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง เป็นผลให้ประชาชนและเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยปล่อยปละละเลยแบบแผนค่านิยมและวิถีชีวิตอันดีงามของสังคมเดิมหันไปหลงไหลชื่นชมกับวัฒนธรรมต่างชาติ อย่างขาดการเลือกสรรทำให้สูญเสียเอกลักษณ์และความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของสังคมไทย ก่อให้เกิดปัญหาทางวัฒนธรรม ทั้งในขั้นรุนแรงและขั้นวิกฤตหลายประการ

ปัญหาทางวัฒนธรรมขั้นวิกฤตนี้มีได้เกิดเฉพาะในสังคมไทยเท่านั้น แต่กำลังเป็นปัญหาอันใหญ่หลวงของสังคมโลกที่มีพัฒนาการทางเทคโนโลยีและก้าวหน้าทางวัตถุสูงโดยไม่คำนึงถึงมิติทางวัฒนธรรมสหประชาชาติ และองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ

(UNESCO) จึงได้ประกาศช่วงปี ๒๕๓๑ - ๒๕๔๐ เป็นทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม (World Decade for Cultural Development 1988-1997) โดยมีวัตถุประสงค์ให้ประเทศสมาชิกได้มองเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมที่มีส่วนเสริมสร้างสัมฤทธิ์ผลในการพัฒนาและความเข้าใจระหว่างชุมชนต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติประเทศไทยจึงได้เข้าร่วมดำเนินงานเนื่องในทศวรรษโลกเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ศึกษา วิเคราะห์ ปัญหา ในรอบปีที่ผ่านมาและแนวโน้มในอนาคต จากเอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิ อาทิ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต, ศาสตราจารย์ ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์, ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง องค์การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของสหรัฐ (EPA) กรุงวอชิงตัน จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ข้อมูลพื้นฐานจากจังหวัดต่าง ๆ ผลงานวิจัย ผลการสัมมนา และจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ฯลฯ สามารถสรุปประเด็นปัญหาและสิ่งที่ควรดำเนินการ ดังนี้

ปัญหาทางวัฒนธรรม

1. สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นสถาบันหลักของสังคมไทย ควรได้รับการส่งเสริม ยกย่อง เชิดชู ให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตสืบไป
2. วิถีครอบครัวและชุมชนไทย การพัฒนาที่มุ่งเน้นในด้านเศรษฐกิจมากเกินไป ทำให้สถาบันครอบครัวและชุมชนขาดความเข้มแข็งมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวและชุมชนถูกละเลยขาดความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสมาชิก ขาดการเรียนรู้และถ่ายทอดทางวัฒนธรรม อันเป็นรากฐานของความมั่นคงในครอบครัวและชุมชน
3. ขนบธรรมเนียมและประเพณีที่ดีงามของไทยหลายอย่างถูกละเลยนำไปใช้ในทางไม่ถูกต้องไม่ควร หรือบางอย่างกลายเป็นเรื่องล้าสมัย เพราะความไม่เข้าใจความหมายและเนื้อหาอย่างถ่องแท้ ไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าของแบบแผนดั้งเดิม จึงส่งผลกระทบต่อค่านิยมและวิถีชีวิตของคนไทยจำนวนมาก เช่นมีการสาดน้ำด้วยน้ำแข็ง ทำให้เกิดอุบัติเหตุเป็นประจำทุกปี ประเพณีโยนบัวก็ถือเอาความสนุกสนานจากการละเล่นเข้ามาเป็นสิ่งบดบังคุณค่าของประเพณี การใช้ยาพื้นบ้านสมุนไพรก็ถูกละเลยเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งล้าสมัย เป็นต้น
4. ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติเกิดการวิบัติผิดเพี้ยน เพราะความนิยมอย่างมกมายในภาษาต่างประเทศจนเกินไป ประกอบกับความมั่งง่ายและความไม่เข้าใจภาษาซึ่งในอรรถรสทางภาษาไทย เป็นเหตุให้มีการใช้ภาษาไทยอย่างขาดความระมัดระวัง เกิดความวิบัติผิดเพี้ยนจนสูญเสีย

สุนทรียะทางภาษาและเอกลักษณ์อันสำคัญของชาติ เช่น เวลาพูดใช้ภาษาไทยคำภาษาอังกฤษคำตัวควบกล้ำไม่มี " ร " " ล " อ่านเหมือนกันหมด หรือการตัดพยางค์โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน นิสิตนักศึกษา เช่นคำว่า มหาวิทยาลัย เวลาพูดก็ใช้เพียง " มหาลัย " การแต่งบทกวีไม่ได้รับการสนับสนุนทำให้ชาติขาดผู้สืบทอดมรดกที่สำคัญไป

5. ระเบียบวินัยอันบรรพบุรุษได้อบรมสั่งสอนและปลูกฝังให้ลูกหลานปฏิบัติตามทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและในระดับหมู่เหล่าทุกภาคของประเทศ ทั้งในทางตรงและทางอ้อมโดยแฝงไว้ในจารีตประเพณีถูกมองข้าม จนถึงระดับที่เข้าใจผิดว่าคนไทยมีเสรีภาพอย่างไม่มีขอบเขต ดังที่จะเห็นได้จากประโยคที่มักอ้างอย่างเข้าข้างการกระทำของตนว่า " ทำอะไรตามใจคือไทยแท้ "

6. ค่านิยมคุณธรรมและจริยธรรมอันเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางสังคมถูกละเลย การดิ้นรนเพื่อแสวงหาปัจจัยทางวัตถุมาเพื่อตอบสนองความต้องการอย่างไม่มีที่สิ้นสุดของผู้คนในสังคม เป็นสาเหตุให้เกิดกิเลสความเห็นแก่ตัว ค่านิยมที่ดีถูกมองข้าม ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงและเสื่อมเสียคุณภาพของชีวิตและสังคม เช่น การขายลูกสาวเป็นโสเภณีหรือการทดแทนบุญคุณพ่อแม่ด้วยการเป็นโสเภณี เป็นต้น ภาวะทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมตกต่ำสั่นคลอน เช่น ขาดความซื่อสัตย์ในวิชาชีพ มีการเอาเปรียบแรงงาน การปลอมปนอาหารและยา การหักหลังคดโกงในทางการค้า และทุจริตทางการเมือง ฯลฯ

7. วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทยอันเป็นรากฐานแห่งเผ่าพันธุ์ได้รับการดูหมิ่น มองข้ามเยาวชนและประชาชนสมัยใหม่ไม่ตระหนักในคุณค่า เห็นเป็นสิ่งล้าหลังน่าอาย เกิดสภาวะกระเสือกกระสนไล่ตามวัฒนธรรมจากต่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงและรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ไม่สนใจศึกษาสิ่งที่ดีในวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของคนไทยที่มีมาแต่เดิม ก่อให้เกิดการสูญเสียขึ้น เช่น การเกษตรกรรมก็นิยมเกษตรกรรมแผนใหม่ ทำให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. รสนิยมในการแต่งกายแบบไทยถูกปล่อยปละละเลย ชาวไทยส่วนใหญ่แต่งกายแบบสมัยใหม่ตามรสนิยมของสังคมตะวันตก และจำนวนไม่น้อยรังเกียจเดียดฉันท์การแต่งกายแบบไทย ทั้ง ๆ ที่มีความอ่อนหวานสง่างามและเหมาะสมกับสังคมไทย

9. ศิลปะไทยที่แสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งวรรณศิลป์ ทัศนศิลป์ ศิลปการแสดงหลายสาขาไม่ได้รับความนิยมนหรือเอาใจใส่เท่าที่ควร ขาดการปลูกฝังและการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบเยาวชนและประชาชนไม่สามารถเข้าถึงคุณค่าทางศิลปะของไทย เช่น เพลงไทยเดิม การละเล่นการดนตรี ได้ กลับหันไปนิยมชมชื่นในศิลปะจากตะวันตกที่หลงใหลมาจากสังคมภายนอกแทน

10. การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวที่มุ่งแสวงหาเงินเป็นสำคัญ ได้ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะทางวัฒนธรรมหลายอย่าง วิถีชีวิตของชุมชนพลิกผันจนปรับตัวไม่ทัน ปัญหาอาชญากรรม สิ่งเสพติด และปัญหาโสเภณี ปัญหาเอดส์แพร่ระบาดอย่างรุนแรง

11. การพัฒนาประเทศที่มุ่งหวังสร้างความเจริญทางด้านวัตถุเป็นหลัก ทำให้เกิดการละเลยต่อความเจริญทางด้านจิตใจ ชาวไทยจำนวนไม่น้อยตกเป็นทาสของวัตถุ ทำให้เสียสมดุลทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ชุมชนอ่อนแอและแตกสลาย ชีวิตไม่สามารถดำรงอยู่ในสังคมอย่างสงบสุขได้ เกิดวิกฤตรุนแรงกับสังคมส่วนรวมครั้งแล้วครั้งเล่า สันติภาพและสันติสุขมีอาจเกิดขึ้นได้

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้สังคมไทยต้องสูญเสียทั้งคุณภาพชีวิตและคุณภาพสังคมและจะสูญเสียเอกลักษณ์ความเป็นไทยในที่สุด หากไม่ได้รับการยับยั้งและแก้ไข ก่อนที่จะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงดังกล่าวอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการรณรงค์วัฒนธรรมไทยเพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกนึกคิดไตร่ตรองใคร่ครวญในการเลือกสรรวัฒนธรรมอื่น และปลูกฝังให้เกิดความซาบซึ้งรักและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย เกิดการตื่นตัว ศึกษา ค้นคว้าสร้างความเข้าใจนำไปประพฤติปฏิบัติและพัฒนาอย่างถูกต้อง อันจะยังผลให้เกิดความสงบสุขทั้งในวิถีชีวิตและสังคมส่วนรวมในที่สุด

นอกจากปัญหาวัฒนธรรมไทยที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น อลงกรณ์ ปริวุฒิพงศ์ (2540 : 3) ได้กล่าวถึงปัญหาวัฒนธรรมไทยไว้ดังนี้

ในทศวรรษที่ผ่านมา การรักษารูปแบบทางวัฒนธรรมก่อนนั้นล้มเหลว เพราะสังคมไทยได้ปล่อยปละละเลยให้กระแสวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาครอบงำวิถีของไทยมากเกินไป โดยภาพรวมแล้วการเปลี่ยนแปลงระดับโลกนี้ ส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมโดยหลายประการ ซึ่งอธิบายได้ ดังนี้

1. โครงสร้างทางสังคมจะซับซ้อนมากขึ้น มีการย้ายถิ่นจากชุมชนชนบท นำสู่ชุมชนเมือง เกิดอาชีพหลากหลายในสังคม เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้ที่มีปัญหาและกลุ่มที่มีประโยชน์ ในขณะเดียวกัน โครงสร้างของครอบครัวมีขนาดเล็กลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปในทางลบ มีความห่างเหินระหว่างพ่อแม่ ลูก เพราะสตรีจะทำงานนอกบ้านมากขึ้น

2. เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านค่านิยมและทัศนคติ คนจะค่านิยมยกย่องวัตถุและเงินตรา

มากขึ้น เกิดลัทธิบริโภคนิยม เพื่อมาเสริมอำนาจบารมีของตนมีความขัดแย้ง ระหว่างค่านิยมเก่ากับใหม่

3. สถาบันศาสนาอ่อนแอลง พระสงฆ์ใหญ่ไม่สามารถเป็นที่พึ่งทางใจของชาวบ้านได้ ได้แต่ประกอบพิธีกรรมตามประเพณีนิยมโดยไม่เข้าใจความหมาย และคุณค่าทั้งผู้ให้และผู้รับความอ่อนแอของการปกครองพระสงฆ์ ความอ่อนแอของการศึกษาของพระสงฆ์ และความหย่อนยานในข้อวัตรปฏิบัติของสมณะ และกระแสพุทธพาณิชย์ล้วนทำให้ของพระพุทธศาสนาเสื่อมถอย คนขาดศีลธรรมและจริยธรรม หันไปยึดถือกลุ่มนิกายต่างๆ และมีการนับถือไสยศาสตร์ต่างๆ มากขึ้นอันเป็นผลจากการเสื่อมศรัทธาในศาสนา

4. ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีที่ดั้งเดิม วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย ซึ่งเป็นรากฐานของสังคมวัฒนธรรมไทยถูกละเลยและมองข้าม เพราะเด็กเยาวชนรุ่นใหม่เห็นว่าเป็นสิ่งล้าสมัยไม่เห็นคุณค่า ในทางตรงกันข้าม จะเห็นดีเห็นงามกับวัฒนธรรมตะวันตก โดยมุ่งเรียนแบบตามสมัยนิยมอย่างไม่รู้ความหมาย ไม่รู้คุณค่า ขณะเดียวกัน ศิลปวัฒนธรรมไทย โบราณสถาน ถูกนำมาใช้เพื่อสนองตอบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวการบริหารในแง่มุมต่าง ๆ เป็นสินค้าวัฒนธรรมเพื่อผลประโยชน์ธุรกิจมากขึ้น

5. บุคลิกลักษณะของคนไทยจะเปลี่ยนแปลงไป คนรุ่นใหม่จะมีความทะเยอทะยานมีพฤติกรรมการแข่งขันสูง คนจะละเลยมองข้ามระเบียบวินัย ถ้าสังเกตสังคมไทยจากภายนอกจะเห็นว่า มีระเบียบวินัย แต่เมื่อพิจารณาดูอย่างลึกซึ้งแล้วจะพบว่า คนไทยมิได้ใส่ใจที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบวินัยโดยอ้างว่าต้องการเสรีภาพเป็นประชาธิปไตย

6. เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม อันเป็นผลเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศเพื่อสู่สังคมอุตสาหกรรม ทำให้องค์คนคนไทยจะนับถือและให้ความศรัทธาในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น คนรุ่นใหม่จะดูถูกวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้าน สร้างปัญหาวิกฤติการณ์ใหม่ที่น่าปวดการ อาทิ การสูญเสียความเข้าใจและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจาก "วัฒนธรรมกรุงเทพฯ" หรือวัฒนธรรมเมืองหลวง ซึ่งรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาผสมผสานมีอิทธิพลแผ่กระจายครอบงำไปทั่วประเทศ

อิทธิพลของอารยธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมอื่น ๆ

เนื่องจากในปัจจุบันนี้มีความก้าวหน้าในทางวิชาการในระดับสูง จึงทำให้มนุษย์ได้รับความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความเป็นอยู่ การสื่อสารคมนาคม การแพทย์ การบันเทิง ฯลฯ เป็นต้น จากความสะดวกสบายเหล่านี้ทำให้สังคมแต่ละแห่งมีโอกาสติดต่อสัมพันธ์กันมากกว่าอดีต จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกันระหว่างสังคมต่าง ๆ ได้ สังคมไทยก็เช่นกัน ๆ ได้รับอิทธิพลอารยธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมอื่น ๆ เช่นเดียวกับสังคมอื่น ทำให้วิถีชีวิตของคนในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (ปรีชา สุกใส. 2541 : 72-73)

สาเหตุที่ทำให้วัฒนธรรมตะวันตกหรือวัฒนธรรมอื่นหลั่งไหลเข้ามา คือ

1. ความเจริญทางด้านการคมนาคมขนส่ง ซึ่งทำให้โลกแคบ ผู้คนสามารถไปมาหาสู่และติดต่อกันได้สะดวกขึ้น ทำให้การเผยแพร่วัฒนธรรมเร็วเข้า
2. อิทธิพลจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เป็นต้น
3. การเผยแพร่วัฒนธรรมโดยตรงคือการที่ประเทศต่าง ๆ ส่งหน่วยวัฒนธรรมเข้ามาเผยแพร่โดยตรง เช่น ไปศึกษาเล่าเรียน อพยพหรือลี้ภัยการเมืองชั่วคราว เป็นต้น เมื่อกลับมาภูมิลำเนาเดิมก็นำเอาวัฒนธรรมนั้นมาปฏิบัติอีก

ชนิดของวัฒนธรรมตะวันตกที่แพร่เข้ามา และมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในปัจจุบันที่สำคัญคือ

1. วัฒนธรรมด้านประยุกต์การ ได้แก่ การรู้จักใช้เครื่องจักรกลต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งที่จะช่วยให้ความเป็นอยู่สะดวกสบายขึ้น เช่น รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ วิทยุ โทรทัศน์ เครื่องมือที่ใช้ในการเกษตร เครื่องจักรกลในโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น
2. วัฒนธรรมด้านการศึกษา ได้แก่ วิธีการจัดการศึกษาตามแบบตะวันตก หลักสูตร วิธีสอน อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการศึกษา
3. วัฒนธรรมทางด้านการปกครอง ได้แก่ วิธีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การบัญญัติ กฎหมาย วิธีการบริหารงานต่าง ๆ กระบวนการยุติธรรม เป็นต้น
4. วัฒนธรรมด้านนันทนาการ ได้แก่ วิธีพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งทางสมองและร่างกาย เช่น การเล่นและฟังดนตรี การกีฬา ภาพยนตร์ ละคร ศิลป

การทัศนศึกษา การรับประทานอาหารกลางวัน พร้อมทั้งการเล่าเรื่องต่าง ๆ (ปาฐกถา) ไปด้วย เป็นต้น

5. วัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ วิธีปฏิบัติในเรื่องการผลิต การจัดตั้งธุรกิจแบบต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการบริโภค

6. วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ทั้งของชายและของหญิง

7. วัฒนธรรมทางด้านอื่น ๆ เช่น การใช้นามสกุล การลงลายมือชื่อกำกับในเอกสาร ประเพณีต่าง ๆ เช่น วันเกิด การแต่งงาน การหมั้น ฉลองครบรอบการสมรส ฯลฯ เป็นต้น

แนวโน้มของสังคมวัฒนธรรมไทยในทศวรรษหน้า

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในสังคมโลกย่อมจะได้รับอิทธิพลและผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้นสังคมวัฒนธรรมไทยในทศวรรษหน้าจะมีแนวโน้มดังนี้ (สมพจน์ จันทรเทียง. 2539 : 28-29)

1. ลักษณะของประชากรซึ่งปัจจุบันกระจายอยู่ในเมือง 25% ในชนบท 75% แต่ต่อไปความเป็นเมืองจะเพิ่มมากขึ้น ประชากรในเมืองจะเป็น 50% ในชนบท 50% จากอัตราการเพิ่มประชากร 1.5% ในปี 2533 และอัตราการเพิ่มลดลงเป็น 1.1% ในปี พ.ศ.2537 และเชื่อว่าจะลดลงเรื่อย ๆ

2. วัฒนธรรมไทยจะถูกวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาในเชิงรุกโดยผ่านการสื่อสารมวลชน (Mass Culture) หรือวัฒนธรรมโลกตะวันตกจะแผ่ขยายอิทธิพลต่อเยาวชนไทย เกิดการยอมรับและเอาอย่างตั้งแต่แรกเกิดหรือตั้งแต่เกิดจนตาย เพราะประเทศต่าง ๆ เหล่านี้มีสมรรถนะของการสื่อสารที่ทันสมัย

3. ประเทศไทยจะก้าวสู่ประเทศอุตสาหกรรมและการบริการยิ่งขึ้นโดยจะละทิ้งอาชีพเกษตรกรรม เพราะความไม่แน่นอนในเรื่องธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอัตราการเสี่ยงต่อการตลาด แรงงาน และทุนที่จะใช้มีสูงสำหรับอาชีพเกษตรกร

4. วัฒนธรรมในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม มนุษย์กับธรรมชาติจะลดน้อยลง เกิดภาวะช่วงชิง แย่งชิงในเชิงธุรกิจการค้า การเมือง วัฒนธรรมช่วยเหลือเกื้อกูลจะกลายเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เกิดการต่อรองมากขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติจะตกอยู่เฉพาะกลุ่ม

5. วัฒนธรรมระบบเครือญาติจะสั่นลง จะอยู่ในช่วงรุ่นพ่อแม่ รุ่นลูก พอเลยไปถึงรุ่นหลานเหลนก็จะกลายเป็นคนในสังคม มีความผูกพันระบบเครือญาติน้อยลง
6. วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี จะเข้าสู่ชีวิตประจำวันมากขึ้นในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อุปกรณ์เครื่องใช้ ความสะดวกสบาย เกิดวัฒนธรรมการทำงานในรูปแบบใหม่ ๆ เช่น ไม่ต้องเดินทางมาทำงาน ไม่ต้องเดินทางไปประชุม เป็นต้น
7. ด้านค่านิยม ทศนคติ และศาสนา คนจะมีค่านิยมวัตถุมากขึ้นเพื่อเสริมอำนาจบารมีของตนเกิดลัทธิบริโภคนิยม ในทางศาสนาจะเกิดกลุ่มนิกายต่าง ๆ แยกย่อยมากขึ้น อันเป็นผลมาจากการเสื่อมศรัทธาในศาสนา และมีการนับถือไสยศาสตร์ต่าง ๆ มากขึ้น
8. บุคลิกลักษณะของคนไทยจะเปลี่ยนแปลงไป คนรุ่นใหม่จะมีความทะเยอทะยาน มีพฤติกรรมการแข่งขันสูง
9. ศิลปวัฒนธรรมไทยจะถูกนำมาใช้เพื่อสนองตอบต่อธุรกิจการท่องเที่ยว การบริการในแง่มุมต่าง ๆ เป็นวัฒนธรรมทางธุรกิจมากขึ้น หรือเป็น “ ยุคแห่งการขายวัฒนธรรม ”
10. วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทยซึ่งเป็นรากฐานของสังคมวัฒนธรรมไทยจะถูกละเลยมองข้าม เด็ก เยาวชนรุ่นใหม่เห็นว่าเป็นสิ่งล้าสมัย ไม่เห็นคุณค่า ในทางตรงกันข้ามจะเห็นดีเห็นงามกับวัฒนธรรมตะวันตก โดยเป็นการทำตามเขาอย่างกันโดยไม่รู้ความหมายไม่รู้คุณค่า ในลักษณะการทำแบบแฟชั่น
11. การเสริมสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจะเป็นนโยบายของประเทศไทยและนานาชาติเพราะในอดีตได้มีการทำลายล้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของกลุ่มชน ทำให้เกิดความสูญเสียศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และประการสำคัญเกิดการล้าวัฒนธรรม คือ ความพยายามหลอมรวมวัฒนธรรมให้เป็นหนึ่งเดียวของโลกเหมือนกับการล่าอาณานิคม วัฒนธรรมพื้นบ้านของแต่ละกลุ่มชนจะสูญหายกลายเป็นวัฒนธรรมสากลจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งการเสริมสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เพราะจะทำให้เกิดความสูญเสียชาติได้

อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อสังคม

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533 : 328-330) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมไว้ดังนี้

1. สื่อมวลชน ไม่เพียงแต่เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยในการกระจายสารสนเทศเท่านั้น สื่อมวลชนยังมีความสำคัญในแง่ที่เป็นนวัตกรรมทางสังคมอีกด้วยการเป็นนวัตกรรมในที่นี้ มิได้มีความหมายแต่เพียงการกระจายข่าวสารสารสนเทศที่เป็นนวัตกรรมนั้น แต่ยังรวมถึงการที่สื่อมวลชนขยายขอบข่ายไปยังผู้เปิดรับสารใหม่ ๆ ได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้สื่อมวลชนกลายเป็นนวัตกรรมของผู้รับสารอีกส่วนหนึ่งอยู่เสมอ

2. คุณสมบัติที่แตกต่างกันของสื่อมวลชนในการแพร่กระจายสารสนเทศออกไปอย่างไม่เท่าเทียมกัน โดยเหตุที่สื่อมวลชนแต่ละประเภทมีภาระหน้าที่ (function) ที่แตกต่างกันไปในสังคม จึงยังทำให้สังคมมีความหลากหลายสูง หน้าที่ของสื่อมวลชนก็จะแตกต่างกันไปตามการเปิดรับสื่อของกลุ่มบุคคลที่หลากหลาย เช่น หนังสือพิมพ์เชิงปริมาณ และ หนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพจะทำหน้าที่ของสื่อมวลชนและมีกลุ่มเป้าหมายของผู้รับสารที่ไม่เหมือนกัน

3. สื่อมวลชนแต่ละประเภทไม่เคยหยุดนิ่ง หรือพัฒนาไปโดยลำพังของสื่อหนึ่ง ๆ หากสื่อมวลชนมักเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาพร้อมกันไปเสมอ ดังนั้น จึงไม่มีสื่อมวลชนใดสื่อมวลชนหนึ่งที่พัฒนาออกไปอย่างโดดเดี่ยวอย่างเต็มที่ แต่กลับต้องพึ่งพิงและทดแทนกันในส่วนบางส่วน ดังเช่น โทรทัศน์เป็นจอยปลายทาง (outlet) ของภาพยนตร์ในยุคสมัยเดิม หรือ วิทยุทัศน์เป็นเสมือนสถานีส่งเทปรายการภายในบ้าน เป็นต้น

4. แม้ว่าเราจะเห็นความแตกต่างทางด้านสังคม วัฒนธรรม และการเมืองอย่างชัดเจนในแต่ละสังคม แต่สื่อมวลชนกลับมีวิวัฒนาการในทุกแห่งทุกแนวทางที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้เพราะเหตุว่าสื่อมวลชนเป็นผลสะท้อนของการสื่อสารที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ เมื่อภาพรวมของมนุษย์ไม่ได้แตกต่างไปจากอดีตจึงพลอยทำให้สื่อมวลชนมีหน้าที่ เช่นเดิม อันได้แก่ การสอดส่อง การให้ความคิดเห็น การให้ความรู้ และการให้ความบันเทิง เป็นต้น

5. สื่อมวลชน มิใช่เป็นเพียงพาหนะในการสื่อความหมายอย่างธรรมดาหากแต่สื่อมวลชนสามารถช่วยสร้างกรอบความคิด การปฏิรูป การประดิษฐ์และ การสื่อความใด ๆ ด้วย ซึ่งหมายความว่า โครงสร้างของสื่อมวลชนเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสารสนเทศ สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด และการรักษาคุณภาพของระบบสังคมอันเนื่องมาจากการสื่อความหมายดังกล่าว

6. โทรทัศน์เป็นสื่อสารมวลชนที่สำคัญมากกว่าสื่อสารมวลชนใด ๆ ที่ผ่านมา ทั้งนี้เนื่องจากโทรทัศน์สามารถเพิ่มพูนผลกระทบต่องสังคม และวัฒนธรรมได้มากกว่าเมื่อเทียบกับสื่อมวลชนแขนงอื่น โดยอาจสังเกตได้จากงบประมาณโฆษณาทางโทรทัศน์ของบริษัทผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายสินค้าสูงมากกว่าสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะโทรทัศน์ซึ่งมีภาพ เสียง สี และความเคลื่อนไหวพร้อมกันไป สามารถโน้มน้าวใจได้ชัดเจนมากกว่า

7. สื่อมวลชนมีศักยภาพในการแสดงบทบาทด้านข่าวสารในการส่งเสริมกิจการของสังคม อิทธิพลของสื่อมวลชนขึ้นอยู่กับลักษณะพิเศษของสื่อซึ่งสะท้อนได้จากความสำเร็จในด้านกระบวนการกล่อมเกลาสังคมของสื่อโดยเฉพาะการเรียนรู้ และพฤติกรรมการเลียนแบบของผู้รับสาร ซึ่งสังเกตได้ว่า ทักษะของบุคคลจะแตกต่างกันเมื่อมีอัตราการเปิดรับสื่อต่างกัน ดังเช่นข้อแตกต่างระหว่างชาวชนบทและชาวเมือง อันเนื่องมาจากช่องว่างทางการสื่อสาร

นอกจากนี้ โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (จินตวีร์ เกษมสุข, 2539 : 4 ; อ้างอิงจาก Joseph t. Klapper. 1960) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนไว้ ดังนี้

1. สื่อมวลชนเป็นแรงสนับสนุน (an agent of reinforcement) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลให้มีเพิ่มขึ้น

2. สื่อมวลชนสามารถเปลี่ยนแปลง (an agent of change) ทัศนคติของบุคคลได้ในกรณีที่ทัศนคตินั้น ๆ ยังไม่มั่นคง แต่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ฝังรากลึกหรือเปลี่ยนไปในทางตรงกันข้ามอาจเปลี่ยนแปลงได้แต่ต้องใช้เวลา กล่าวคือ บุคคลต้องได้รับข่าวสารในลักษณะสะสมเพียงพอที่จะมีอิทธิพลได้

สื่อมวลชนกับปัญหาสังคม

ปัจจุบันสื่อมวลชนได้เจริญแพร่หลายในระดับสูง ทั้งในภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์อื่นๆ สื่อมวลชนเหล่านี้มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ และต่อพฤติกรรมของผู้คนในสังคม ดังเราจำได้รับทราบข่าวหรือได้เห็น เช่น ข่าวเกี่ยวกับเด็กประสาธน์เหตุเพราะเล่นเลียนแบบตัวแสดงในภาพยนตร์การ์ตูน ที่เหาะเหินเดินอากาศได้ หรืออาจเห็นได้จากเด็กๆ แสดงตามแบบของภาพยนตร์กำลังภายใน ฟันดาบ รำกระบี่ ซึ่งพบเห็นได้ทั้งในสังคมชนบทและสังคมเมือง (ณรงค์ เล็งประชา. 2538 : 67-71)

สื่อมวลชน สื่อมวลชนนับว่ามีอิทธิพลอันยิ่งใหญ่ในสังคมปัจจุบัน มีผลต่อความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม เช่น เด็กอาจไม่เชื่อฟัง ไม่เคารพผู้ใหญ่ ไม่ยอมรับกติกาสังคม สร้างค่านิยมที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคม ฯลฯ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าสื่อมวลชนจะก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมเท่านั้น ในส่วนดีของสื่อมวลชนก็มีมาก เช่น ทำให้ธุรกิจการค้าเจริญรุ่งเรืองมีการซื้อขายมากขึ้น สื่อมวลชนมีผลทำให้ผู้คนมีโลกทัศน์กว้าง ผู้คนต่างรอบความเป็นไปของสังคม ทำให้คนรู้จักปรับปรุงตนเองและสังคมให้ดีขึ้น หากใช้ให้ถูกต้องแล้วสื่อมวลชนจะเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศชาติ แต่ถ้าใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม จะก่อให้เกิดปัญหาสังคมได้

โทรทัศน์ ปัจจุบันพบว่า ในท้องถิ่นที่มีไฟฟ้าเข้าถึงแต่ละครอบครัวมักจะหาความสุขและพักผ่อนอยู่กับบ้านด้วยการชมโทรทัศน์ เพราะสะดวกไม่ต้องออกนอกบ้าน รายการต่างๆในโทรทัศน์ที่ผู้ชมได้รับข้อมูลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ในด้านการโฆษณาสินค้านับว่าโทรทัศน์มีบทบาทในการโฆษณาที่ได้รับผลสำเร็จมากที่สุด ช่วยกระตุ้นให้เกิดความต้องการสินค้าและบริการได้มาก แต่ขณะเดียวกันก็กระตุ้นให้เกิดค่านิยมที่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมได้ไม่น้อย เช่น ทำให้หลงเข้าใจผิดว่า การดื่มสุราเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งโก้เก๋

ส่วนรายการบันเทิงต่างๆ ที่นำมาฉายทางโทรทัศน์จะมีเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ เช่น

- การทารุณกรรมต่างๆ
- อาชญากรรมทางเพศ
- การแสดงอารมณ์ทางเพศ
- เรื่องผีและวิญญาณ อภินิหาร
- อัจฉริยะ อาฆาต

รายการโทรทัศน์นับว่ามีอิทธิพลต่อจิตใจของเด็ก อาจทำให้เกิดความกลัวความกลัวอยากลองทำตามภาพที่ตนเห็นในโทรทัศน์ คำพูดและการแสดงออกจะฝังอยู่ในความรู้สึกของเด็ก เห็นว่าตัวแสดงในโทรทัศน์มีความสามารถและอยากทำตาม เช่น การต่อสู้ การเฝ้าอาคาร ร่วมกันปล้น และฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย การแสดงอารมณ์ทางเพศ การแต่งกาย ฯลฯ ความเคยชินของผู้ชมโทรทัศน์ที่ได้พบเห็นบ่อย ๆ จะทำให้คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา คิดว่าการทำร้ายกันเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้น ไม่มีความรู้สึกถึงความตายนั่นน่ากลัว น่าเกลียด หรือน่าเศร้าโศกแต่อย่างไร

ภาพยนตร์การ์ตูนก็นับว่ามีอิทธิพลมาก โดยเฉพาะเกี่ยวกับมนุษย์ประหลาด สัตว์ประหลาด มนุษย์อวกาศ มนุษย์ไฟฟ้า อ้ายหนูนินจา โรบोट้อบ ซึ่งเด็กๆชอบชมกันมาก ภาพยนตร์

เหล่านี้ผู้สร้างสร้างเกินความเป็นจริง แต่เด็กที่ชมไม่ทราบและพยายามจะเลียนแบบตามตัวละครในเรื่องจะเลียนแบบทั้งท่าทางการใช้คำพูด การต่อสู้ เด็กๆจะสะสมอาวุธพลาสติกต่างๆที่ในภาพยนตร์นั้น และนำมาต่อสู้เลียนแบบตัวแสดงตามที่ตนได้ชมมา บางครั้งก็ได้รับอันตรายจากการต่อสู้กัน เช่น แขนหัก หัวโน หน้าผากแตก ฟันหัก ฯลฯ ในส่วนของจิตใจนั้น จะปลูกฝังให้เด็กมีจิตใจที่เหี้ยมโหดหรือก้าวร้าวได้

ภาพยนตร์ในโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับการปล้น ฆ่า การวางแผนฆ่าชิงทรัพย์ และการใช้อาวุธต่างๆ เช่น อาวุธสงคราม ก็นับว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่พวกมิจฉาชีพ หรือพวกไม่มีอาชีพนำมาเลียนแบบและนำไปใช้ในการกระทำความผิด

บทภาพยนตร์โทรทัศน์บางตอนก็ถ่ายทอดให้เห็นการข่มขืน การแสดงอารมณ์ทางเพศ ออกมาอย่างโจ่งแจ้ง ไม่มีการตัดต่อ เมื่อผู้ชมโดยเฉพาะผู้ชมที่อยู่ในระหว่างวัยรุ่น วัยหนุ่ม- วัยสาว เมื่อชมแล้วก็จะทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศ และพยายามหาทางออก ซึ่งบางครั้งก็ก่อให้เกิดคดีข่มขืน ก่อให้เกิดปัญหาสังคม

ภาพยนตร์ที่แสดงเกี่ยวกับเรื่องผีและวิญญาณ ย่อมก่อให้เกิดความหวาดกลัวเพราะความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลย่อมมีผลต่อพฤติกรรมที่ไม่ก่อประโยชน์ต่อสังคม เช่น ไม่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มงายอยู่ในเรื่องไร้สาระ เกิดความกลัวในอำนาจเร้นลับ ไม่เป็นแรงเสริมที่จะทำกิจกรรมการงาน

โดยเฉพาะภาพยนตร์อเมริกันกลายเป็นที่ขายความรุนแรง ดังที่เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ และคณะ (2539 : 196-197) ได้กล่าวเกี่ยวกับภาพยนตร์อเมริกันไว้ดังนี้

1. ขายความบ้าและความรุนแรงในหนังเรื่อง Speed พระเอกกับผู้ร้ายบ้าด้วยกันทั้งคู่ ผู้ร้ายบ้าเพราะชอบวางระเบิดและฆ่าคนมากมายอย่างไรเหตุผลแต่พระเอกบ้ามากกว่าผู้ร้าย พระเอกจึงชนะผู้ร้าย
2. การขายความเป็นปัจเจกนิยมทั้งพระเอกและผู้ร้ายคือสุดยอดแห่งความเก่ง ไม่เคยสนใจคนอื่น ข้าถูกคนเดียว เมื่อคนเก่งกับคนเก่งมาเผชิญหน้ากันความมั่นใจก็เกิดขึ้น
3. การขายบริโภคนิยม พระเอกรูปหล่อ โก้ แต่งตัวเท่ นั่งรถสุดหรู นางเอกก็แต่งตัวแบบแฟชั่นด้วยเสื้อผ้าและเครื่องประดับราคาแพง
4. การขายความเลว การเป็นเจ้าพ่อคือความดีงาม ชีวิตมือปืน ชีวิตการพนันคือสิ่งที่น่ายกย่องส่งเสริม

5. การขายเค้ก ในปัจจุบันเค้กได้กลายเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับโลกบันเทิง ดังเช่น ภาพยนตร์เรื่อง American Pie ของสหรัฐอเมริกา เป็นภาพยนตร์เรื่องหนึ่งในหลาย ๆ เรื่องที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมเรื่องเพศของวัยรุ่นอเมริกา

โทรทัศน์มักจะมีรายการโฆษณาสินค้า ประกอบการเสนอรายการภาพยนตร์ ละคร หรือรายการอื่นๆ รายการโฆษณาสินค้าแทรกอยู่จะใช้เวลาค่อนข้างมากและเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนเกิดความต้องการ กลายเป็นคนฟุ่มเฟือย และมีแนวโน้มว่าจะเป็นการสร้างค่านิยมที่ไม่ดีให้เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวมมากกว่า ตัวอย่างของการโฆษณาสินค้าสุราต่างประเทศ มีบรรยากาศที่สวยงาม ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นวิถีชีวิตของคนชั้นสูง การโฆษณาสินค้าประเภทขบเคี้ยวเป็นอาหารว่าง เช่น มันฝรั่งทอด แป้งทอด ฯลฯ อาจคิดว่าเป็นอาหารที่มีคุณค่า

ภาพยนตร์แสดงถึงความหรูหราฟุ้งเฟ้อเกินความเป็นจริง อาจทำให้เกิดความเข้าใจชีวิตและธรรมเนียมประเพณีผิดไป เกิดการเลียนแบบเอาอย่าง บางโอกาสอาจเกิดความรู้สึกคลั่งไคล้ดาราเอกในเรื่อง ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจและสังคมได้

ปัจจุบันรายการโทรทัศน์จะเสนอเรื่องราวที่อยู่ในวงแคบไม่ค่อยได้คำนึงถึงสังคมส่วนรวม ตัวอย่างเช่น สัมภาษณ์ดารา จุดประสงค์ของผู้สร้าง ผู้จัดรายการส่วนใหญ่หวังที่จะกอบโกยผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ

วิทยุกระจายเสียง จัดว่าเป็นสื่อมวลชนประเภทที่มีอิทธิพลสูงสุด ทั้งนี้เพราะวิทยุสามารถสื่อสารไปยังมวลชนจำนวนมากกว่า ได้ไกลและรวดเร็วกว่าการใช้สื่อมวลชนประเภทอื่นๆ อีกทั้งในปัจจุบันราคาของเครื่องรับวิทยุไม่สูงนัก ทำให้บุคคลเกือบทุกอาชีพทุกฐานะสามารถเป็นเจ้าของได้ วิทยุนั้นเพียงแค่เปิดและหมุนเครื่องรับเพียงนิดเดียวเราก็สามารถฟังเสียงที่ต้องการได้ วิทยุจัดว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลคลุมเครือที่กว้างขวางกว่าสื่อมวลชนอื่น เพราะจำนวนสถานีวิทยุในประเทศไทยมีจำนวนมากกว่าสถานีโทรทัศน์และไม่จำเป็นต้องใช้การขนส่ง ดังเช่น หนังสือพิมพ์ ซึ่งบางแห่งไม่สามารถจะเข้าไปถึงมวลชนได้ วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่มีประสิทธิภาพในการบอกข่าวสารให้แก่ชาวชนบทได้อย่างดียิ่ง ทั้งนี้เพราะชาวชนบทเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องอ่านออกเขียนได้ก็สามารถรับรู้และเข้าใจข่าวสารได้โดยการฟังเสียง

อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย

อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไทย มีดังนี้ (สุภาวงศ์ จันทวานิช; ลำอาน นิธิบุญธนะ; และ กุลวิตรา ภักคานนท์. 2538 :7-8)

1. สำนึกและความรับผิดชอบของสื่อมวลชน สื่อมวลชนส่วนใหญ่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว เนื่องจากสามารถครอบงำประชาชนได้มาก มีอิทธิพลต่อจิตใจทำให้ค่านิยมของประชาชนเปลี่ยนไป สื่อมวลชนส่วนใหญ่ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผลประโยชน์ ดังตัวอย่างเช่น การโฆษณาที่เผยแพร่ทางโทรทัศน์ เอาตุ๋นใส่เกวียนไปในที่ทุรกันดารให้ชาวบ้านมีน้ำเย็นดื่มดื่มน้ำดีและชีวิตสุขสบายขึ้น ซึ่งเป็นการหลอกให้คนเป็นหนี้ มาหลงเสพติดในวัตถุโดยที่ยังไม่มีความพร้อม เป็นการเอารัดเอาเปรียบคนที่เก่งกว่าฉลาดกว่ามีอำนาจต่อรองสูงกว่าเอาเปรียบคนที่รู้ไม่เท่าทันและล้าหลังกว่า สื่อมวลชนต้องตระหนักและสำนึกในจุดนี้ให้มากกว่า บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้นก็คือการช่วยสถาบันหลักคือครอบครัวที่ทำหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมในการคลี่คลายปัญหา

2. ความไร้ประสิทธิภาพในการควบคุมสื่อ ปัจจัยด้านนี้เป็นปัญหาแก่สังคมโดยตรงดังจะเห็นได้จากหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ ที่มีการเสนอเนื้อหาและภาพที่ยั่วยุกามอารมณ์เผยแพร่อยู่อย่างมากมาย ภาพยนตร์หรือเทปภาพมีการเสนอเนื้อหาและภาพที่รุนแรง เช่น การฆาตกรรมกันอย่างดุเดือด สมจริงสมจังจนมองเห็นเลือดทำให้เกิดความหวาดเสียวสยดสยองต่อผู้ชม เป็นต้น มีการละเมิดกฎหมายอยู่เสมอ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมักไม่ทำงานอย่างต่อเนื่องและประชาชนทั่วไปเองไม่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับเจ้าหน้าที่

3. รัฐยังขาดนโยบายและมาตรการที่มีประสิทธิภาพ การที่สื่อมวลชนตกเป็นเครื่องมือของธุรกิจเอกชน การค้าการโฆษณาชวนเชื่อ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลยังไม่มียุทธศาสตร์มาตรการตลอดจนวิธีการทำงานของกลไกของรัฐยังล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพรัฐบาลน่าจะคิดรูปแบบการทำงานคล้ายกับการทำงานขององค์การเอกชน ไม่จำเป็นจะต้องกับขั้นตอนระเบียบกฎเกณฑ์ที่มากเกินไปจนทำให้ขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในเรื่องของสื่อมวลชนนี้ต้องอาศัยความรวดเร็วเป็นสำคัญ

4. ธรรมเนียมที่ไม่สร้างสรรค์ในการรับสื่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็เป็นได้ ซึ่งในกรณีเช่นนี้บทบาทของครอบครัวจะมีส่วนช่วยได้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวอย่างดีและอบอุ่นแล้ว เขาก็จะมีพื้นฐานทางด้านจิตใจที่ดีพอที่จะตัดสินใจอะไรต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเป็นเหมือนดาบสองคมโดยขึ้นอยู่กับจากความฉลาดของคนในการที่จะเลือกรับสื่อมวลชนนั้น

5. จุดอ่อนของสื่อมวลชนชนบท ทำให้ถูกบดบังจากสื่อมวลชนเมืองทำให้สูญเสียวัฒนธรรมท้องถิ่นไป เปรียบเหมือนเราไม่รู้จักตัวเอง สิ่งสำคัญก็คือ รัฐควรหันมาพัฒนาสื่อมวลชนชนบทหรือท้องถิ่นให้เกิดการอนุรักษ์และสร้างสรรค์วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้เกิดข้อมูลที่มีคุณค่า แสดงถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความรู้

ผลกระทบของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมไทย

สื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมไทยเพราะสื่อมวลชนเป็นตัวกำหนดวัฒนธรรมกล่าวคือสื่อมวลชนทำหน้าที่ถ่ายทอดข่าวสารข้อคิดเห็นและทัศนคติต่าง ๆ สู่มวลชน ทำให้ประชาชนที่รับข่าวสารนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม วิถีชีวิตและเกิดวัฒนธรรมมวลชน (Mass Culture) ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความสามัคคี ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ให้การศึกษาอบรมความรู้ทางด้านสังคมวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกในสังคมโดยการส่งผ่านหรือถ่ายทอดข่าวสารจากคนรุ่นหนึ่งให้อาวุโสกว่าไปสู่อีกรุ่นหนึ่งที่เยาว์วัยกว่า เยาวชนส่วนใหญ่ทุกวันนี้จึงถูกสื่อมวลชนโน้มน้าวทำให้เกิดความสับสน ทั้งนี้เนื่องจากสื่อมวลชนส่วนใหญ่ไม่ผู้จะทำอะไรเพื่อเด็ก คอยแต่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ จึงขอสรุปผลกระทบต่อสังคมดังต่อไปนี้ (สุภางค์ จันทวานิช; สำอาง หิรัญบุรณะ; และ กุลจิตรา ภัทธานนท์. 2538 :8-9)

3.1 ทำให้เป็นหนี้ เพราะผู้รับสื่อจะถูกชักจูงให้หลงใหลในวัตถุและแสวงหามาให้ได้ แม้ว่าจะไม่ค่อยมีรายได้

3.2 เกิดภาษาและศัพท์ใหม่ ๆ ที่ทำให้สับสน สื่อความหมายไม่ชัดเจนสื่อมวลชนจะเป็นผู้ถ่ายทอดภาษาทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ทำให้เกิดศัพท์ใหม่ ๆ ตลอดจนภาษาที่ เปลี่ยนไป ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงของภาษาไม่ใช่สิ่งที่เลวร้ายเสมอไปกลุ่มที่จะรับเองมามากที่สุดก็คือ เยาวชน ซึ่งรับมาและนำมาใช้กันในลักษณะที่มีทั้งถูกต้องและไม่ถูกต้อง

3.3 ในส่วนของรสนิยม วัฒนธรรมและประเพณี สื่อมวลชนเป็นตัวการสำคัญในการเผยแพร่ให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รู้จักรสนิยม วัฒนธรรม และประเพณี เช่น การแต่งกาย ค่านิยม ตลอดจนแบบแผนการดำเนินชีวิต ดังตัวอย่างเช่น การโฆษณาอมเมฆาของสินค้าต่าง ๆ โดยมุ่งว่าเป็นรสนิยมของคนรุ่นใหม่ ภาพยนตร์หรือละครที่นำเสนออย่างซ้ำซากถึงเรื่องราวหรือพฤติกรรมที่และขัดกับวัฒนธรรมไทยอย่างเปิดเผย ยกตัวอย่างเช่นภาพยนตร์หรือละครที่เสนอแนวคิดในทำนองสนับสนุน

กับการเข้าไปเป็นส่วนเกินในชีวิตครอบครัวของผู้อื่น เสนอภาพพฤติกรรมการใช้ชีวิตกลางคืนของเยาวชน จนเรียกได้ว่าเวลานี้เยาวชนบางส่วนได้ซึมซับไว้จนนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจ

จากบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนเป็นการยากมากที่จะควบคุมให้อยู่ในกรอบของความเหมาะสมและถูกต้องตามควรแก่กาลเทศะ ปัญหาเรื่องความรับผิดชอบนี้ควรจะได้มีการร่วมกันดูแลและรับผิดชอบต่อหลายฝ่าย ทั้งฝ่ายสื่อมวลชนเองฝ่ายผู้รักษากฎหมาย ฝ่ายให้การศึกษา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัว เพราะเป็นสถาบันที่อยู่ใกล้ชิดที่สุด สำหรับในส่วน of สื่อมวลชนควรคำนึงถึงหน้าที่ที่ควรปฏิบัติดังนี้คือ

1. สื่อมวลชนจะต้องเป็นสื่อหรือตัวขยายการปลูกฝังจริยธรรมจากสถาบันครอบครัว โรงเรียน และวัดไปสู่เด็ก

2. สื่อมวลชนจะต้องสะท้อนความต้องการของเด็กและผู้ปกครอง กลับไปยังสถาบันถ่ายทอดจริยธรรม เพื่อให้การปรับปรุงแก้ไขในการปลูกฝังจริยธรรมเป็นไปโดยทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ผลทางอ้อมที่สื่อมวลชนถ่ายทอดให้แก่ผู้รับคือ ท่าทีและวิธีการของสื่อมวลชนนับตั้งแต่ภาษาและทัศนคติที่สื่อมวลชนแสดงออกมา จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เด่นชัดและเป็นไปในทางส่งเสริมความนึกคิดที่ดีงามกล่าวคือ ทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีในฐานะผู้มีจริยธรรม

4. สื่อมวลชนจะต้องศึกษา เข้าใจผู้รับและควรให้ความสำคัญแก่เด็กและเยาวชนมากกว่าที่เป็นอยู่พึงตระหนักอยู่เสมอว่า เด็กยังด้อยความสามารถในการใช้เหตุผลทาง จริยธรรมและพัฒนาการทางด้านนี้สำคัญมากสำหรับการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

ชุตินาถ รัตนจรณะ (2527 : 59) ได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – 4 ในวิทยาลัยครูภาคกลาง 5 วิทยาลัย จำนวน 780 คน พบว่า นักศึกษานับว่ามีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สูงกว่านักเรียนชายทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มัวและโรเซนเทล (สกล วรเจริญศรี. 2545 : 24 ; อ้างอิงจาก Moore and Rosenthal) ได้กล่าวถึงเรื่องพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นเพศหญิงและเพศชายจะมีความแตกต่างกันใน

เรื่องเจตคติเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส ซึ่งสำหรับวัยรุ่นหญิงนั้นการมีเพศสัมพันธ์เป็นเสมือนสิ่งที่แสดงออกถึงความรักต่อคนรัก แต่ในทางตรงกันข้ามเจตคติของวัยรุ่นชายต่อการมีเพศสัมพันธ์กลับมองว่าเป็นเรื่องที่ทำหยาบและตื้นตันตลอดจนต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส

พนม เกตุมาน (2535 : 115) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นพบว่า

1. วัยรุ่นในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากขึ้นและเร็วขึ้น
2. วัยรุ่นชายมีประสบการณ์ทางเพศมากกว่าวัยรุ่นหญิง
3. แนวโน้มของวัยรุ่นชายต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหญิงด้วยกันมากกว่าที่จะมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการทางเพศ
4. วัยรุ่นชายส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสเพราะถือว่าเป็นเรื่องไม่เสียหาย
5. วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสในวัยนี้ แต่มีแนวโน้มที่จะยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสมากขึ้น

ชูลีพร อินทรไพบูลย์ (2536 : 269-270) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 16 - 19 ปี จำนวน 906 คน จากการศึกษาพบว่า เพศของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศ โดยนักเรียนหญิงมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในเรื่องเพศเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมมากกว่าเพศชาย

นิมิตร มั่งมีทรัพย์ (2542 : 135) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่น โดยศึกษากับนักเรียนวัยรุ่นชายและหญิง อายุ 13 - 21 ปี แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มวัยรุ่นชายหญิงที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษา และกลุ่มวัยรุ่นที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ผลจากการศึกษาพบว่า เจตคติต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงานของวัยรุ่นยังคงยึดมั่นและอยู่บนรากฐานของคตินิยม ความเชื่อตามแนวบรรทัดฐานสังคมเป็นส่วนใหญ่ คือยอมรับและให้อิสระเสรีทางเพศแก่ผู้ชายมากกว่าผู้หญิง โดยยอมรับได้หากเพศชายมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส แต่จะเป็นเรื่องผิดหากเพศหญิงมีพฤติกรรมเช่นนั้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของนักเรียน

สุริยา จาตุพรพิพัฒน์ (2528 : 70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การคล้อยตามวัฒนธรรมตะวันตกของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร จำนวน 318 คน พบว่า การคล้อยตามวัฒนธรรมตะวันตกด้านนันทนาการและการแต่งกาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ประมวล น้อยเจริญ (2532 : 97) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,041 คน พบว่า นักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมไม่แตกต่างกัน

เฮอร์ลอค (สุริยา จาตุพรพิพัฒน์ . 2528 : 49 ; อ้างอิงจาก Hurlock .1959) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มีความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจ จะใช้เวลาว่างต่างกันทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ของการเล่น การทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการใช้เวลาในการเล่น การทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย เช่น การเล่นเทนนิส วายน้ำ การดูเกมส์กีฬาต่าง ๆ นั้น จะเป็นได้เฉพาะเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ส่วนเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำการเล่น การทำกิจกรรมต่าง ๆ จะมีน้อย เด็กจะใช้เวลาว่างในการเล่นบอลลูกเกมส์กีฬาต่าง ๆ สิ่งของที่ใช้เล่นทำจากอุปกรณ์ที่หาได้ตามสภาพแวดล้อมที่เด็กและครอบครัวเด็กอาศัยอยู่ ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจจึงมีผลต่อการแสดงกิจกรรมทางนันทนาการของเด็กวัยรุ่นในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

อัมพร ศรีประเสริฐสุข (2545 : 68) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตนและสัมพันธภาพในครอบครัวกับทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยของวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นชนเดอรัพอยท์ โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป จำนวน 150 คน และวัยรุ่นชนเดอรัพอยท์ จำนวน 178 คน พบว่า ทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยของวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นชนเดอรัพอยท์ ที่มีระดับเศรษฐกิจของครอบครัวสูงและทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยของวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นชนเดอรัพอยท์ ที่มีระดับเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ไม่แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพักอาศัยของนักเรียน

กาเลมบอส (สกล วรเจริญศรี. 2545 : 27 ; อ้างอิงจาก Galambos. 1998 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นและวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้น พบว่า วัยรุ่นที่มีอายุ 18 – 19 ปี ที่ไม่ได้พัก

อาศัยอยู่กับพ่อแม่มีพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มเหล้า การมีเพศสัมพันธ์โดยเปลี่ยนคู่นอนหลายคน และการมีเพศสัมพันธ์โดยเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นที่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่

อัญชลี คติอนุรักษ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาในเรื่อง พฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,094 คน ผลจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับเพื่อน เช้าบ้านอยู่ หรืออยู่หอพักมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่หรือญาติ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิวัฒน์ อัสวานิชย์ (2523 : 53-56) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 856 คน พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์สูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุบลรัตน์ โพธิโกสม (2523 : 54) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 872 คน พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความซื่อสัตย์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชุตินาถ รัตนจรรณะ (2527 : 59) ได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูภาคกลาง จำนวน 780 คน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีค่านิยมในการประหยัดและการออมไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมศรี ทองนุช (2528 : 78) ได้ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ 3 ด้าน คือ ด้านการมีวินัย ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมในศาสนา ด้านความรักชาติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดสกลนคร จำนวน 282 คน พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพร ศรีประเสริฐสุข (2545 : 69) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตนและสัมพันธภาพในครอบครัวกับทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยของวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นเซนต์เตอร์พอยท์ โดย

กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป จำนวน 150 คน และวัยรุ่นเซ็นเตอร์พอยท์ จำนวน 178 คน พบว่า วัยรุ่นทั่วไปที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและวัยรุ่นทั่วไปที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยไม่แตกต่างกัน และวัยรุ่นเซ็นเตอร์พอยท์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยดีกว่าวัยรุ่นเซ็นเตอร์พอยท์ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของครอบครัว

ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และ วิลาสลักษณ์ ชั่ววลี (2524 : 37) ได้ทำวิจัยเรื่อง ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทย ในการวิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรมทางด้านจิตใจของไทย 5 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะต่อบิดามารดาและผู้อาวุโส ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญูทวดเทวี และการยึดบาปบุญ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางจิตใจทั้ง 5 ด้านมาก มีการอนุรักษ์มากกว่านักเรียนที่ได้รับการถ่ายทอดน้อย
2. นักเรียนที่มาจากครอบครัวเดี่ยวได้รับการถ่ายทอดและมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างจากนักเรียนที่มาจากครอบครัวขยาย
3. นักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่แตกต่างกันได้รับการถ่ายทอดและมีการอนุรักษ์เรื่องความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะ ความเอื้อเฟื้อไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่ำได้รับการถ่ายทอดเรื่องความกตัญญูทวดเทวีมากกว่านักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่สูง ส่วนในเรื่องการอนุรักษ์พบว่า นักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่แตกต่างกัน มีการอนุรักษ์ไม่แตกต่างกัน ในด้านการยึดบาปบุญคุณโทษ พบว่า นักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่แตกต่างกัน ได้รับการถ่ายทอดไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่ำมีการอนุรักษ์มากกว่านักเรียนที่มีฐานะความเป็นอยู่ปานกลาง
4. นักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาสูง ได้รับการถ่ายทอดและมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจทั้ง 5 ด้าน มากกว่านักเรียนที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำ
5. นักเรียนหญิงมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจทั้ง 5 ด้าน มากกว่านักเรียนชาย
6. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจทั้ง 5 ด้าน มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย
7. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจทั้ง 5 ด้าน มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย

พีรวัชร เวียงคำ (2543 : 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นในด้านสุขภาพ น้ำใจและความรับผิดชอบ การคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ความรักและความภูมิใจในความเป็นไทยและการรู้จักพึ่งตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นจำนวน 360 คน พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวโดยเฉพาะสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น

ผดุง อารยะวิญญู และศรียา นิยมธรรม (2530 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 12 โรงเรียน จำนวน 720 คน พบว่า ความนิยมไทยของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความนิยมไทยของผู้ปกครอง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสื่อมวลชน

ปฏิพัทธ์ กระแสนทร์ (2509 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของภาพยนตร์โทรทัศน์ต่อพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นในแง่ดี คือช่วยในการเข้าถึงสังคมกับเพื่อนและให้ความรู้แก่เด็กได้มาก ส่วนในแง่เสียก็คือ ทำให้เด็กชอบเลียนแบบพระเอกและผู้ร้าย และมีผลต่อจิตใจและสุขภาพของเด็กและวัยรุ่น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 (อายุ 10 – 13 ปี) และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 (อายุ 12 – 15 ปี) จำนวน 1,600 คน และผู้ปกครองเด็กจำนวน 1,600 คน จากโรงเรียนในกรุงเทพฯ 7 โรงเรียนและโรงเรียนบริเวณรอบกรุงเทพฯ 11 โรงเรียน สรุปได้ว่า

1. ปริมาณการรับสื่อมวลชนของวัยรุ่นไทย จากเด็กวัยรุ่น 1,600 คน ที่ศึกษา 91% มีโทรทัศน์ใช้ในบ้าน และชมรายการโทรทัศน์โดยเฉลี่ย 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

2. เกี่ยวกับการตระหนักและการควบคุมของผู้ปกครองกับการรับสื่อมวลชนของเด็กพบว่า ผู้ปกครองที่ตระหนักในอิทธิพลสื่อมวลชนต่อเด็กมากเท่าใด และเชื่อในประโยชน์ของสื่อมวลชนมากเท่าใด เด็กในปกครองก็จะมี ความชอบฟังรายการที่มีประโยชน์มากเท่านั้นผลที่พบชัดเจนที่สุดในครอบครัวที่ผู้ปกครองมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

3. ผู้ปกครองที่ควบคุมเด็กมาก ผู้ที่ตระหนักในอิทธิพลสื่อมวลชนต่อเด็กมากได้จัดหาหนังสือที่เหมาะสมแก่เด็กตั้งแต่เล็ก และเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบใช้เหตุผลมากโดยตัวทำนายเหล่านี้รวมกันสามารถทำนายความแปรปรวนของปริมาณการควบคุมแต่ละด้านได้ 20 – 32 %

4. ผู้ปกครองที่ตระหนักในอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อเด็กคือ ผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำอยู่ในระดับเศรษฐกิจต่ำ เป็นผู้ปกครองในกรุงเทพ ฯ เป็นผู้รายงานว่าอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบใช้เหตุผลน้อย

ซาจองซ์ (อรรถพล โคตรสินธุ์. 2544 : 43 ; อ้างอิงจาก Zajonc. 1954 : 367-374) ได้ศึกษาการเลียนแบบประเภท (Identification) ของเด็กอายุ 10 – 14 จากวีรบุรุษ จากละครวิทยุประเภทยานอวกาศ เขาพบว่าเด็ก ๆ อยากเป็นเหมือนตัวพระเอกในเรื่อง ไม่ว่าตัวเอกจะมีลักษณะใช้อำนาจหรือแสวงหามิตรภาพก็ตาม อย่างไรก็ตาม R.Zajonc ได้สรุปจากกรณีศึกษาว่า หากกรณีที่วีรบุรุษนั้นเป็นอาชญากรที่ประสบความสำเร็จ เด็กจะเลียนแบบหรือไม่หรือว่าเด็กจะเลือกเลียนแบบแต่วีรบุรุษที่ไม่เบี่ยงเบนไปจากค่านิยมที่เด็กยึดถืออยู่แล้ว เช่น ต้องเป็นตำรวจ ไม่ใช่ผู้ร้าย ต้องเป็นนักสืบไม่ใช่ขโมย และหากเป็นกรณีหลักสำหรับเด็ก ๆ ที่โตมาในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เคยสอนให้เขามีค่านิยมดี ๆ ให้ยึดถือ เช่น เด็กที่โตมาในหมู่อาชญากร หรือเด็กที่ขาดแบบอย่างของผู้ใหญ่ที่ดี ๆ ในการเลียนแบบก็อาจเป็นไปได้ว่าเด็กกลุ่มนี้จะมีความเสี่ยงสูงมากที่จะได้รับอิทธิพลในทางที่ไม่พึงประสงค์จากสื่อมวลชน

วิภารัตน์ พันธุ์ฤทธิ์ดำ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างประเทศที่มีต่ออัตลักษณ์ของวัยรุ่นไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีดนตรีญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่า สื่อและเพื่อนของวัยรุ่นมีอิทธิพลทำให้วัยรุ่นได้รู้จักดนตรีญี่ปุ่น เทคนิคการสร้างท่วงทำนองหรือจังหวะทางดนตรีของเทคโนโลยีปัจจุบัน ทำให้วัยรุ่นเกิดจินตนาการและเพลิดเพลินกับความรื่นรมย์ที่ได้รับ วัยรุ่นแสวงหาความบันเทิงนี้ได้ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือ นิตยสาร รวมทั้งอินเทอร์เน็ต พวกเขามีพฤติกรรมความนิยมดนตรีญี่ปุ่นใน 2 กระบวนการ คือ กระบวนการสร้างและแสวงหาความโดดเด่น กับกระบวนการเลียนแบบ วัยรุ่นแสดงออกถึงอัตลักษณ์ที่โดดเด่นไปจากเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่นิยมดนตรีญี่ปุ่น ขณะเดียวกันอัตลักษณ์เหล่านั้นเกิดจากการเลียนแบบนักร้องดนตรีญี่ปุ่นที่พวกเขาฟัง แม้ดนตรีญี่ปุ่นจะเป็นเพียงวัฒนธรรมย่อยหนึ่งในสังคม แต่วัฒนธรรมของวัยรุ่นในสมัยปัจจุบันมักจะแสวงหาความแปลกใหม่ที่แตกต่างจากวัฒนธรรมกระแสหลัก วัยรุ่นจึงฟังดนตรีญี่ปุ่นที่เป็นวัฒนธรรมย่อยหนึ่งของสังคมในฐานะวัฒนธรรมกระแสหลักของกลุ่ม พวกเขาได้แสดงออกถึงความเป็นตัวตน โดยการมา

ชุมนุมและทำกิจกรรมร่วมกันในทุก ๆ วันหยุด และทุกปีวัยรุ่นจะร่วมกันจัดงานคอนเสิร์ตรวมคนนิยมดนตรีญี่ปุ่นแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มผ่านเว็บบอร์ด ด้วยการแต่งกายเลียนแบบนักร้องดนตรีญี่ปุ่นไปร่วมงาน แสดงท่าทางเหมือนนักร้องที่ตนแต่งกายเลียนแบบ และสร้างภาษาเฉพาะที่เข้าใจกันในกลุ่ม พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกเหล่านี้บ่งบอก “ความเป็นตัวตน” ของวัยรุ่น และความเป็นตัวตนของวัยรุ่นก็เลื่อนไหลไปได้ตามบริบทที่เปลี่ยนไป

วิชานิน อินทรทูต (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของตัวละครโทรทัศน์ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศกับทัศนคติการเลียนแบบพฤติกรรมของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสตรี สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวละครโทรทัศน์ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศไม่มีอิทธิพลต่อทัศนคติการเลียนแบบพฤติกรรมของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสตรี สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของวัยรุ่น

วิระวรรณ อามระดิษ (2522 : 62-65) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน การประหยัดและออม ฯลฯ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชายไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่บิดามารดาฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา อาชีพ ที่อยู่และลักษณะการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมต่างกัน

✓ นิภา พงศ์วิรัตน์ (2520 : 49) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาทางสังคมของวัยรุ่นตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง พบว่า ปัญหาด้านวัฒนธรรม วัยรุ่นปรารถนาให้วัฒนธรรมไทยคงอยู่ แต่ไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไร ชอบให้มีการละเล่นต่าง ๆ ตามประเพณีไทย แต่ตนไม่กล้าเล่นเพราะอายเพื่อน ๆ ทั้งนี้เนื่องจากแบบแผนการศึกษาของเด็กไทยตามอย่างของชาวตะวันตก ปรัชญาทางการศึกษาจึงเป็นอย่างชาวตะวันตก และวัฒนธรรมตะวันตกได้แพร่ขยายมาทางการศึกษาที่เด็กจำเรียนอยู่ เด็กจึงไม่ทราบไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ตนได้เรียน ได้รับมาแล้วนั้นบางสิ่งบางอย่าง คือ วัฒนธรรมตะวันตก ในขณะที่ตนอยู่ในสังคมไทย ใช้วัฒนธรรมไทยทุกวัน จึงทำให้เด็กอยู่ในภาวะสับสน ไม่สามารถวางตนได้อย่างถูกต้อง จึงมักมีการขัดแย้งกับผู้ใหญ่เสมอซึ่งทำให้นักเรียนไม่เข้าใจหรือไม่สามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใด คือวัฒนธรรมไทย สิ่งใดคือวัฒนธรรมตะวันตก

เพพลอ รูคิน และ ฮิลล์ (จรรยา เศรษฐบุตร. 2536 : 25 ; อ้างอิงจาก Peplau, Rukin and Hill. 1977) ได้ศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับการแสดงออกด้านค่านิยมทางเพศ ของหนุ่มสาว จำนวน 231 คู่ พบว่า การแสดงออกด้านค่านิยมทางเพศแตกต่างกัน 3 ประเภท ได้แก่

พวกแรกเป็นพวกหัวเก่าทางเพศมีความเชื่อว่า ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะมีการแต่งงาน

พวกที่สองเป็นพวกสายกลางมีความคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ถ้าแต่ละฝ่ายรักกัน โดยทั่วไปกลุ่มนี้จะมีเพศสัมพันธ์ภายหลังการมีนัดครั้งแรกประมาณ 6 เดือน และ

พวกสุดท้ายเป็นพวกเสรีนิยมมีทัศนะว่า เพศสัมพันธ์เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ โดยไม่จำเป็นต้องรักใคร่สนิทสนมกัน พวกนี้จึงมีเพศสัมพันธ์ภายในสัปดาห์แรกของการออกเที่ยวกับต่างเพศ

ชวนชม สกนธวัฒน์ และคนอื่น ๆ (2530 : 27) ได้ศึกษาความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับเพศของวัยรุ่นซึ่งเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่า วัยรุ่นร้อยละ 82.1 ยอมรับว่าตนเองไม่รังเกียจผู้ที่มีเพศสัมพันธ์มาแล้ว ร้อยละ 48.2 ของนักเรียนชายยอมรับว่าไม่รังเกียจหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่นมาแล้ว ร้อยละ 40.2 เห็นว่าพรหมจรรย์ของหญิงที่จะมาเป็นคู่ชีวิตของตนไม่ใช่สิ่งสำคัญ นักเรียนร้อยละ 45.6 เห็นว่านักเรียนหญิงที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด และไม่เป็นเรื่องเสียหาย

รัชณี ยนต์นิยม (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจการร้านฟาสต์ฟู้ด ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า มูลเหตุจูงใจสำคัญที่สุดที่ทำให้นักศึกษาไปใช้บริการเป็นครั้งแรกคือ เพื่อนชักชวน รองลงมาคือ เห็นว่าเป็นกิจการใหม่อยากลองใช้บริการและการตกแต่งร้านดึงดูดใจ โดยสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ทำให้นักศึกษาทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเสริมการขายมากที่สุด ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการในกิจการประเภทนี้ ได้แก่ รสชาติอาหาร ทำเลที่ตั้งร้าน และมารยาทของพนักงาน สำหรับรสชาติอาหารและทำเลที่ตั้งร้านเป็นปัจจัยที่ทำให้ศึกษามีความภักดีต่อตราหืออีกด้วย

✓ ณกมล ชาวปลายนา (2545 : 82) ได้กล่าวถึง ผลการวิจัยของ Brand Age เกี่ยวกับพฤติกรรมวัยรุ่นชายและหญิงในยุคดอทคอม ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 15 - 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.2% รองลงมา อยู่ระหว่าง 18 - 20 ปี 37.6 % และ 12 - 14 ปี 15.2 % ปรากฏว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีงานอดิเรกคือ นิยมฟังเพลงและวิทยุ 22.2% รองลงมาดู TV/VDO คิดเป็น 20.2% และอ่านหนังสือ 14% ผู้ตอบแบบสอบถามวัยรุ่นส่วนใหญ่เล่นอินเทอร์เน็ต 67.40 % วัยรุ่นไทยนิยมเล่นเกมส์

79.5 % นิยมฟังเพลงจากค่าย Grammy 47.15 % รองลงมาเป็นค่าย Bekery และ RS ตามลำดับ ในส่วนทัศนคติของวัยรุ่นในเรื่องที่คิดว่าผู้ประกอบการให้อิสระในการใช้ชีวิตมากมี 42.20 % จากปัจจัยเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ปัจจุบันสินค้าเข้ามาชี้นำความคิด ชี้นำวิถีชีวิตของผู้คนไปหมด ต้องกินอย่างนั้นต้องนอนอย่างนั้น ต้องใช้อย่างนั้น หากเด็กและเยาวชนวันนี้ยังไม่รู้จักคิด เพลิดเพลินไปกับแฟชั่น และการใช้จ่ายก็แน่ใจได้ว่าเยื่อใยสินค้าในอนาคตต้องมากขึ้นเรื่อย ๆ

✓ พิชัย นิรमानสกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น Brand Name ต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ตัวแปรเพศ อายุและอาชีพจะมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น Brand Name ต่างประเทศที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนตัวแปรด้านสถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา ระดับรายได้ต่อเดือน การเป็นเจ้าของบ้านและการเป็นเจ้าของรถยนต์ไม่มีผลให้เกิดพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสื่อระหว่างบุคคลก่อให้เกิดพฤติกรรมการซื้อมากกว่าสื่ออื่น ๆ

3. ปัจจัยด้านทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของสินค้าแฟชั่น Brand Name ต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น Brand Name ต่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมี 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีวศึกษาบ้านลาด จำนวน 4,705 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมี 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีวศึกษาบ้านลาด การประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางยามาเน่ (Yamane, 1967 : 886-887) กำหนดความคลาดเคลื่อน 2 % ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,607 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) ตามวิทยาลัยและระดับชั้น โดยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัด เพชรบุรี ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมีนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 4 วิทยาลัย

2. ระดับชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 5 ระดับชั้น คือ ปวช. 1,2,3 และ ปวส.1,2

3. ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,607 คน ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิทยาลัย และระดับชั้น

วิทยาลัย	ระดับชั้น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี	ปวช. 1	549	190
	ปวช. 2	474	160
	ปวช. 3	454	155
	ปวส. 1	290	100
	ปวส. 2	232	80
รวม		1,999	685
วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี	ปวช. 1	511	175
	ปวช. 2	347	120
	ปวช. 3	370	125
	ปวส. 1	331	110
	ปวส. 2	337	115
รวม		1,896	645
วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย	ปวช. 1	39	12
	ปวช. 2	79	29
	ปวช. 3	73	25
	ปวส. 1	17	6
	ปวส. 2	10	4
รวม		218	76

ตาราง 1 (ต่อ)

วิทยาลัย	ระดับชั้น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด	ปวช. 1	171	58
	ปวช. 2	156	54
	ปวช. 3	178	60
	ปวส. 1	68	22
	ปวส. 2	19	7
รวม		592	201
รวมทั้งสิ้น		4,705	1,607

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านครอบครัว

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านกลุ่มเพื่อน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านสื่อมวลชน

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา และรายงานการวิจัย รวมทั้งบทความจากวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

2. สร้างแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ ได้แก่

2.1 แบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 แบบสอบถามด้านครอบครัว ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามด้านครอบครัวให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 แบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 แบบสอบถามด้านสื่อมวลชน ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามด้านสื่อมวลชนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

3. หาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ เจริญ กวีทอง อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ และอาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง ตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะ ความมุ่งหมาย และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยพานิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

5. นำแบบสอบถามที่คัดเลือก มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พงษ์รัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 125 – 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

5.1 แบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

5.1.1 ด้านอุปนิสัยบริโภค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.77

5.1.2 ด้านพฤติกรรมทางเพศ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.82

5.1.3 ด้านนันทนาการ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.75

5.1.4 ด้านภาษา ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.79

5.1.5 ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.75

5.1.6 ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณี ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.79

5.1.7 ด้านการพึ่งตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.75

5.1.8 ด้านการประหยัดและการออม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.77

5.1.9 ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.80

5.2 แบบสอบถามด้านครอบครัว ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.86

5.3 แบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.75

5.4 แบบสอบถามด้านสื่อมวลชน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.79

ลักษณะแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียนวัยรุ่น

ลักษณะแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับข้อมูลของนักเรียน ได้แก่ เพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความ ที่ตรงตามความเป็นจริงของนักเรียน

0. เพศ

1. ☐ ชาย

2. ☐ หญิง

00. รายได้ของนักเรียนที่ได้รับในแต่ละเดือน

1. ☐ ไม่เกิน 1,000 บาท ต่อเดือน

2. ☐ มากกว่า 1,000 บาท ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

ลักษณะแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวข้องกับการอุปโภคบริโภค การแสดงพฤติกรรมทางเพศ นันทนาการ ภาษา คุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การพึ่งตนเอง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึกที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	<u>ด้านอุปโภคบริโภค</u> อาหารพลาสติกฟูดเป็นอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น					
0	<u>ด้านพฤติกรรมทางเพศ</u> การกอดจูบกั้นระหว่างหนุ่มสาวเป็นเรื่องปกติ					
0	<u>ด้านนันทนาการ</u> การเที่ยวกลางคืนเป็นเรื่องคนที่ทันสมัย					
0	<u>ด้านภาษา</u> การมีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติเป็นสิ่งที่ควรภาคภูมิใจ					
0	<u>ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท</u> การทักทายผู้อาวุโสด้วยการไหว้แบบไทยๆ แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีงาม					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	<u>ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย</u> เมื่อถึงวันสำคัญของชาติควร ประดับธงชาติไว้หน้าบ้าน					
0	<u>ด้านการพึ่งตนเอง</u> เราควรใช้ความสามารถ ของตนอย่างเต็มที่ในการทำสิ่ง ต่างๆ ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือ เหลือจากผู้อื่น					
0	<u>ด้านการประหยัดและการออม</u> เราควรคำนึงถึงฐานะทาง เศรษฐกิจก่อนการใช้จ่าย					
0	<u>ด้านการมีระเบียบวินัยและ เคารพกฎหมาย</u> การรู้จักเข้าแถว เข้าคิวแสดง ถึงการมีวัฒนธรรม					

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายระดับความคิดเห็นกับข้อความ

ข้อความที่มีความหมายเชิงบวก

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

ข้อความที่มีความหมายเชิงลบ

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33	หมายถึง	เห็นด้วยมาก

เกณฑ์การแปลความหมายค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00	หมายถึง	ค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66	หมายถึง	ค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33	หมายถึง	ค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านครอบครัว

ลักษณะแบบสอบถามด้านครอบครัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมของครอบครัว ประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการอุปโภคบริโภค การแสดงพฤติกรรมทางเพศ นันทนาการ ภาษา คุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การพึ่งตนเอง การประหยัด และการออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านครอบครัว ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึกที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนมักซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย					

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายด้านครอบครัว

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00	หมายถึง	ระดับสูง
ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33	หมายถึง	ระดับต่ำ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อน

ลักษณะแบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนต่อพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อน ประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการอุปโภคบริโภค การแสดงพฤติกรรมทางเพศ นันทนาการ ภาษา คุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การพึ่งตนเอง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านกลุ่มเพื่อน ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึกที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนชอบรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด					

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายด้านกลุ่มเพื่อน

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง ระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ระดับต่ำ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามด้านสื่อมวลชน

ลักษณะแบบสอบถามด้านสื่อมวลชน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับการรับรู้จากสื่อมวลชน ประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการอุปโภคบริโภค การแสดงพฤติกรรมทางเพศ นันทนาการ ภาษา คุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การพึ่งตนเอง การประหยัดและการออม การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านสื่อมวลชน ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึกที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการที่นักเรียนเลือกบริโภคอุปโภคสินค้าหรือสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

เกณฑ์การแปลความหมายด้านสื่อมวลชน

ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง ระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ระดับต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย
2. นำหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาในการเก็บข้อมูล
3. ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ช่วยผู้อำนวยการ และกำหนดวัน - เวลา ที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,660 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 1,632 ฉบับ ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 1,607 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมข้อมูลสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) และวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นตามตัวแปร ระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบ t (t - test) และระหว่างตัวแปร 3 กลุ่ม โดยวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA)

3. หาคความสัมพันธ์ของค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นโดยจำแนกตามปัจจัย ด้านครอบครัว ด้านสังคม โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าร้อยละ
- 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็น Rating Scale โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 125-126)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมข้อมูลสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541:165)

3.2 เปรียบเทียบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การทดสอบ ค่า (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2541: 113)

. ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

3.3 หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรสองตัวที่เป็นอิสระต่อกัน หรือหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 2 ชุด โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน Pearson product moment correlation coefficient (ล้วน และอังคณา สายยศ. 2541 : 85)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูลดังนี้

- n = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- M = คะแนนเฉลี่ย
- S.D.= ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
- F = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
- df = ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
- SS = ผลรวมของคะแนนค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
- MS = ค่าเฉลี่ยคะแนนค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of squares)
- ** = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- * = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสถานศึกษา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านสื่อมวลชน เป็นรายชื่อ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามเพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านสื่อมวลชน กับ ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ สถานศึกษา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1. ชาย	908	56.50
1.2. หญิง	699	43.50
รวม	1,607	100.00
2. รายได้ของนักเรียน		
2.1 ไม่เกิน 1,000 บาท ต่อเดือน	840	52.30
2.2 มากกว่า 1,000 บาท ต่อเดือน	767	47.70
รวม	1,607	100.00
3. การพักอาศัยของนักเรียน		
3.1 อยู่กับบิดามารดา / อยู่กับญาติ	1,383	86.10
3.2 อยู่กับเพื่อน / อยู่ตามลำพัง	224	13.90
รวม	1,607	100.00
4. ผลคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียน		
4.1 3.00 ขึ้นไป	377	23.50
4.2 2.00 – 2.99	1,028	64.00
4.3 1.99 ลงมา	202	12.60
รวม	1,607	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
5. สถานศึกษา		
5.1 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี	685	42.60
5.2 วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี	645	40.10
5.3 วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย	76	4.70
5.4 วิทยาลัยอาชีพบ้านลาด	201	12.50
รวม	1,607	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 908 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 มีรายได้ในแต่ละเดือนไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 840 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา หรืออยู่กับญาติ จำนวน 1,383 คน คิดเป็นร้อยละ 86.10 มีคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 – 2.99 จำนวน 1,028 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 และส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จำนวน 685 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านสื่อมวลชน เป็นรายชื่อ ดังแสดงในตาราง 3 - 15

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามรายด้านและโดยรวม

ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น	M	S.D.	ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน
ด้านอุปโภคบริโภค	3.13	0.63	เหมาะสมปานกลาง
ด้านพฤติกรรมทางเพศ	3.17	0.56	เหมาะสมปานกลาง
ด้านนันทนาการ	2.96	0.64	เหมาะสมปานกลาง
ด้านภาษา	3.18	0.61	เหมาะสมปานกลาง
ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท	3.52	0.47	เหมาะสมปานกลาง
ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	3.20	0.54	เหมาะสมปานกลาง
ด้านการพึ่งตนเอง	3.59	0.52	เหมาะสมปานกลาง
ด้านการประหยัดและการออม	3.33	0.55	เหมาะสมปานกลาง
ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย	3.41	0.48	เหมาะสมปานกลาง
ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวม	3.27	0.39	เหมาะสมปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียน
วัยรุ่น ด้านอุปโภคบริโภค จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ค่านิยมด้านอุปโภคบริโภค	M	S.D.	ระดับความ เห็นด้วยกับ ข้อความ	ระดับค่านิยม ในการปฏิบัติตน
*1.อาหารฟาสต์ฟู้ดเป็นอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น	2.93	1.02	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*2. ผู้ที่รับประทานอาหารที่เป็นแฟรนไชส์ของ ต่างประเทศทำให้ดู ว่าเป็นคนมีรสนิยมดี	2.56	1.12	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
3.อาหารไทยและขนมไทยน่ารับประทานมากกว่า อาหารฝรั่ง	4.19	0.85	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*4.การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้ได้รับการ ยอมรับว่าเป็นคนรุ่นใหม่	2.44	1.22	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*5.ในยุคปัจจุบันโทรศัพท์มือถือถือเป็นสิ่งสำคัญที่ วัยรุ่นจำเป็นต้องมี	3.46	1.07	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*6.การใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับ รองเท้า นาฬิกา ที่มียี่ห้อดัง ๆ ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง	2.87	1.19	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*7.การใช้สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่เป็นยี่ห้อชื่อดังๆ ทำให้ได้รับการยอมรับว่ามีรสนิยมดี	2.80	1.15	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
8. การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ค่อนข้างเปิดเผย เรื่อนร่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย	3.72	1.32	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*9.การแต่งกายตามกระแสแฟชั่นทำให้เป็นที่ ยอมรับทางสังคม	3.19	1.02	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
ค่านิยมด้านอุปโภคบริโภค โดยรวม	3.13	0.63		เหมาะสมปานกลาง

* เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

จากตาราง 4 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านอุปโภคบริโภค โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก คือ ค่านิยมเกี่ยวกับอาหารไทยและขนมไทย (ข้อที่ 3. อาหารไทยและขนมไทยน่ารับประทานมากกว่าอาหารฝรั่ง ค่าเฉลี่ย = 4.19 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งกาย (ข้อที่ 8. การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ค่อนข้างเปิดเผยเรื้อนร่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย ค่าเฉลี่ย = 3.72 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง คือ ค่านิยมเกี่ยวกับอาหารฟาสต์ฟู้ด อาหารที่เป็นแฟรนไชส์ของต่างประเทศ การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โทรศัพท์มือถือ เสื้อผ้า เครื่องประดับ รองเท้า นาฬิกา และการแต่งกายตามกระแสแฟชั่น

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียน
วัยรุ่น ด้านพฤติกรรมทางเพศ จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ค่านิยมด้านพฤติกรรมทางเพศ	M	S.D.	ระดับความ เห็นด้วย กับข้อความ	ระดับค่านิยม ในการปฏิบัติตน
*1.การจับมือถือแขน ระหว่างชายหญิงเป็น เรื่องปกติในสังคมปัจจุบัน	3.67	1.01	เห็นด้วยน้อย	เหมาะสมมาก
*2.การกอดจูบก้นระหว่างหนุ่มสาวเป็น เรื่องปกติ	2.64	1.21	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
3.ผู้หญิงไทยควรรักษาวลสงวนตัว ไม่สมควร ให้เพศตรงข้ามถูกเนื้อต้องตัวได้ง่ายเกินไป	3.96	1.11	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*4.การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องปกติ สำหรับสังคมในปัจจุบัน	2.68	1.29	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*5.การรักษาวลสงวนตัวสำหรับผู้หญิงไทยแล้ว เป็นเรื่องที่ล้าสมัยในยุคปัจจุบัน	2.59	1.25	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*6.ผู้ชายไม่จำเป็นต้องรักษาความบริสุทธิ์ไว้ เพราะผู้ชายเป็นเพศที่ต้องเรียนรู้การมีเพศ สัมพันธ์เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคมว่าเป็น ชายชาตรี	2.86	1.34	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*7. ในสังคมปัจจุบันการโอบกอด การหอมแก้มในที่สาธารณะระหว่างชาย หญิงเป็นสิ่งที่ยอมรับได้	2.38	1.20	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
8.ผู้หญิงควรรักษาพรหมจรรย์ไว้จนถึง วันแต่งงาน	4.07	1.16	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*9.คนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็น คนที่ล้าสมัย	3.71	1.26	เห็นด้วยน้อย	เหมาะสมมาก

* เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

ค่านิยมด้านพฤติกรรมทางเพศ	M	S.D.	ระดับความเห็นด้วยกับข้อความ	ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตน
*10.การที่ไม่มีคูรักในวัยเรียนถือเป็นเรื่อง ที่ผิดปกติ และเป็นปมด้อยอย่างหนึ่ง	2.42	1.30	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
11.สำนวนไทยที่ว่าผู้หญิงไทยควรรักษากว สงวนตัว อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนไม่ชิงสุก ก่อนห่ามเป็นวัฒนธรรมไทยที่ควรยึดถือ ปฏิบัติอยู่	3.91	1.15	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
ค่านิยมด้านพฤติกรรมทางเพศ โดยรวม	3.17	0.56		เหมาะสมปานกลาง

* เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

จากตาราง 5 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านพฤติกรรมทางเพศ โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมี ค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการจับมือถือแขน (ข้อที่ 1. การจับมือถือแขน ระหว่างชายหญิงเป็นเรื่องปกติในสังคมปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย = 3.67 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยน้อยกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการรักษากวสงวนตัว (ข้อที่ 3. ผู้หญิงไทยควรรักษากวสงวนตัว ไม่สมควรให้เพศตรงข้ามถูกเนื้อต้องตัวได้ง่ายเกินไป ค่าเฉลี่ย = 3.96 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการรักษาพรหมจรรย์ (ข้อที่ 8. ผู้หญิงควรรักษาพรหมจรรย์ไว้จนถึงวันแต่งงาน ค่าเฉลี่ย = 4.07 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ (ข้อที่ 9. คนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นคนที่ล้าสมัย ค่าเฉลี่ย = 3.71 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยน้อยกับข้อความนี้) และค่านิยมเกี่ยวกับสำนวนไทย (ข้อที่ 11. สำนวนไทยที่ว่าผู้หญิงไทยควรรักษากวสงวนตัว อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ไม่ชิงสุกก่อนห่ามเป็นวัฒนธรรมไทยที่ควรยึดถือปฏิบัติอยู่ ค่าเฉลี่ย = 3.91 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการกอดจูบ การโอบกอด การหอมแก้ม การมีคูรักในวัยเรียน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียน
วัยรุ่น ด้านนันทนาการ จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ค่านิยมด้านนันทนาการ	M	S.D.	ระดับความ เห็นด้วย กับข้อความ	ระดับค่านิยม ในการ ปฏิบัติตน
*1.การเที่ยวกลางคืนเป็นเรื่องของคนทันสมัย	2.91	1.19	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*2.แหล่งบันเทิงยามราตรี เป็นสถานที่สำหรับ วัยรุ่นที่ทันสมัย	2.97	1.25	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*3.การไปเที่ยวตามสถานบันเทิงต่างๆถือว่าเป็นการหาประสบการณ์ชีวิตอย่างหนึ่งของวัยรุ่น	3.43	1.10	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
4. การไปดูการแสดงคอนเสิร์ตที่ห้าง สรรพสินค้าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับ วัยรุ่น	2.62	1.14	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*5.การดูภาพยนตร์ต่างประเทศการฟังดนตรี ต่างประเทศทำให้เป็นคนมีรสนิยมดี	2.83	1.15	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*6.การไปเที่ยวที่พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน ต่างๆ เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ	2.44	1.13	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
7.การเล่นดนตรีเป็นการใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์	4.45	0.79	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*8.วัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเล่นกีฬา เนื่องจาก เป็นวัยที่มีความแข็งแรงอยู่แล้ว	2.02	1.19	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมน้อย
ค่านิยมด้านนันทนาการ โดยรวม	2.96	0.64		เหมาะสมปานกลาง

* เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

จากตาราง 6 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการเล่นดนตรี (ข้อที่ 7. การเล่นดนตรีเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ค่าเฉลี่ย = 4.45 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการเที่ยวกลางคืน การเที่ยวสถานบันเทิง การไปดูการแสดงคอนเสิร์ตที่ห้างสรรพสินค้า การดูภาพยนตร์ต่างประเทศ การฟังดนตรีต่างประเทศ การไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมน้อย คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการเล่นกีฬา (ข้อที่ 8. วัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเล่นกีฬา เนื่องจากเป็นวัยที่มีความแข็งแรงอยู่แล้ว ค่าเฉลี่ย = 2.02 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียน
วัยรุ่น ด้านภาษา จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ค่านิยมด้านภาษา	M	S.D.	ระดับความ เห็นด้วย กับข้อความ	ระดับค่านิยม ในการปฏิบัติตน
1.เราควรฝึกพูด ฝึกอ่าน คำควบบกล้ำ ร และ ล ให้ถูกต้อง	4.17	0.90	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*2.การพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ ทำให้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นคนมีความรู้	2.98	1.18	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*3.การที่เราพูดภาษาไทยได้อยู่แล้วนั้น ก็ไม่จำเป็นที่เราต้องฝึกฝนเอาใจใส่ใน การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง	2.46	1.28	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
4.คนไทยควรพูด อ่าน เขียนภาษาไทย ให้ชัดเจน ถูกต้องเหมาะสม	4.40	0.88	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*5.การใช้ภาษาไทยด้วยคำแสลง เช่น จ๊าบ ทำให้เป็นคนทันสมัย	2.64	1.11	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*6.การพูดภาษาไทยด้วยสำเนียงต่าง ประเทศทำให้เป็นคนทันสมัย	2.43	1.20	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
ค่านิยมด้านภาษา โดยรวม	2.96	0.64		เหมาะสมปานกลาง

* เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

จากตาราง 7 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านภาษา โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการ ฝึกพูด ฝึกอ่านคำควบบกล้ำ (ข้อที่ 1. เราควรฝึกพูด ฝึกอ่าน คำควบบกล้ำ ร และ ล ให้ถูกต้อง ค่าเฉลี่ย = 4.17 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการพูด อ่าน เขียน ภาษาไทย (ข้อที่ 4. คน

ไทยควร พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย ให้ชัดเจนถูกต้องเหมาะสม ค่าเฉลี่ย = 4.40 แสดงว่านักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษ การฝึกฝนเอาใจใส่ในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง การใช้ภาษาไทยด้วยคำแสลง การพูดภาษาไทยด้วยสำเนียงต่างประเทศ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียน
วัยรุ่น ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรมและมารยาท	M	S.D.	ระดับความ เห็นด้วย กับข้อความ	ระดับค่านิยม ในการปฏิบัติตน
1.วัยรุ่นควรทักทายผู้อาวุโสด้วยการ ไหว้แบบไทยๆ	4.55	0.79	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
2.วัยรุ่นควรให้ความสำคัญในการ ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา ที่ตนเองนับถือ	4.27	0.83	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
3.การประพฤติตนด้วยการใช้วาจาที่ สุภาพ มีมารยาทที่ดีงามทำให้เกิด ความประทับใจแก่ผู้พบเห็น	4.49	0.76	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
4.การมีมารยาทแบบไทยๆ เป็นสิ่งที่ เหมาะสมกับวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน	4.16	0.88	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*5.การไปทำบุญที่วัดเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ	2.20	1.21	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมน้อย
*6. เราควรมีสัมมาคารวะกับบุคคลที่เรา รู้จักเท่านั้น	2.37	1.35	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปาน กลาง
*7.การแสดงกริยาท่าทางตามแบบวัยรุ่น ที่เห็นในภาพยนตร์ทำให้เป็นคนทันสมัย	2.56	1.18	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
ค่านิยมด้านคุณธรรม จริยธรรมและมารยาท โดยรวม	3.51	0.47		เหมาะสมปานกลาง

*เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

จากตาราง 8 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม
และมารยาท โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียน

วัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการไหว้ (ข้อที่ 1. วัยรุ่นควรทักทายผู้อาวุโส ด้วยการไหว้แบบไทย ๆ ค่าเฉลี่ย = 4.55 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา (ข้อที่ 2. วัยรุ่นควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ ค่าเฉลี่ย = 4.27 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการประพฤติตนด้วยวาจาและมารยาท (ข้อที่ 3. การประพฤติตนด้วยการใช้วาจาที่สุภาพ มีมารยาทที่ดียิ่งทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น ค่าเฉลี่ย = 4.49 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้ และ ข้อที่ 4. การมีมารยาทแบบไทย ๆ เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับวัยรุ่นในยุคปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย = 4.16 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการมีสัมมาคารวะกับบุคคลอื่นๆ การแสดงกิริยาท่าทางตามแบบวัยรุ่นที่เห็นในภาพยนตร์ และข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมน้อย คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการไปทำบุญที่วัด (ข้อที่ 5. การไปทำบุญที่วัดเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ ค่าเฉลี่ย = 2.20 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียน
วัยรุ่น ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ค่านิยมด้านศิลปะและ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	M	S.D.	ระดับความ เห็นด้วย กับข้อความ	ระดับค่านิยม ในการปฏิบัติตน
1.การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะเป็นเรื่องที่น่าภูมิใจ	4.33	0.78	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*2.การฟังเพลงไทยเดิม การฟังกดนตรีไทย เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ	3.13	1.12	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*3.โดยส่วนใหญ่แล้วประเพณีไทยเป็น ความเชื่อที่ยึดยากล้ำสมัย	2.60	1.09	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*4.การดูนาฏศิลป์ไทย เช่น การแสดงโขน เป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจสำหรับวัยรุ่น	2.96	1.14	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*5.มีกิจกรรมอื่นที่สำคัญและน่าสนใจกว่า การไปเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา	2.88	1.13	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
6. ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เช่น การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ สำคัญกว่าการเล่นสาดน้ำ	3.79	1.08	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*7.ประเพณีลอยกระทงเป็นความเชื่อ ที่ไร้สาระ	1.97	1.20	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมน้อย
8.เมื่อถึงวันสำคัญของชาติควรประดับ ธงชาติไว้หน้าบ้าน	3.90	1.03	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
ค่านิยมด้านศิลปะและ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โดยรวม	3.20	0.54		เหมาะสมปานกลาง

* เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

จากตาราง 9 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ข้อที่ 1. การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติศาสนา พระมหากษัตริย์เป็นสิ่งที่ควรกระทำเพราะเป็นเรื่องที่น่าภูมิใจ ค่าเฉลี่ย = 4.33 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้ และข้อที่ 8. เมื่อถึงวันสำคัญของชาติควรประดับธงชาติไว้หน้าบ้าน ค่าเฉลี่ย = 3.90 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทย (ข้อที่ 6. ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เช่น การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ สำคัญกว่าการเล่นสาดน้ำ ค่าเฉลี่ย = 3.79 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการฟังเพลงไทยเดิม การฟังดนตรีไทย ค่านิยมเกี่ยวกับประเพณีไทย นาฏศิลป์ไทย และข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมน้อย คือ ค่านิยมเกี่ยวกับประเพณีการลอยกระทง (ข้อที่ 7. ประเพณีลอยกระทงเป็นความเชื่อที่ไร้สาระค่าเฉลี่ย = 1.97 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น
ด้านการพึ่งตนเอง จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง	M	S.D.	ระดับความ เห็นด้วย กับข้อความ	ระดับค่านิยม ในการปฏิบัติตน
1.เราควรใช้ความสามารถของตนเองอย่าง เต็มที่ในการทำสิ่งต่างๆก่อนที่จะขอความ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	4.37	0.81	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*2.สมัยนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ จำเป็นต้องใช้ความอดทนเหมือน สมัยก่อน	3.38	1.09	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
3.การพบปัญหาอุปสรรคทำให้คนเราได้ ฝึกใช้ความสามารถของตนเอง	4.26	0.87	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*4.ความพยายามนำไปสู่ความสำเร็จนั้น ไม่จริงเสมอไป	2.82	1.24	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*5.การพบปัญหาอุปสรรคบ่อยๆทำให้ เกิดความท้อแท้	3.31	1.07	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*6.การพึ่งพาผู้อื่นไว้ก่อน เป็นวิธีการ ของคนฉลาด	2.52	1.27	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
7.คนที่มีความขยันหมั่นเพียรจะพบ ความก้าวหน้าในชีวิต	4.43	0.85	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
ค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง โดยรวม	3.58	0.52		เหมาะสมปานกลาง

* เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

จากตาราง 10 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการพึ่งตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้ความสามารถของตนเอง (ข้อที่ 1. เราควรใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ในการทำสิ่งต่างๆ ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ค่าเฉลี่ย = 4.37 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการพบปัญหาอุปสรรค (ข้อที่ 3. การพบปัญหา อุปสรรค ทำให้คนเราได้ฝึกใช้ความสามารถของตนเอง ค่าเฉลี่ย = 4.26 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการมีความขยันหมั่นเพียร (ข้อที่ 7. คนที่มีความขยันหมั่นเพียร จะพบความก้าวหน้าในชีวิต ค่าเฉลี่ย = 4.43 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก ความพยายาม การพบปัญหาและอุปสรรคบ่อยๆทำให้เกิดความท้อแท้ และการพึ่งพาผู้อื่น

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียน
วัยรุ่น ด้านการประหยัดและการออม จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ค่านิยมด้านการประหยัด และการออม	M	S.D.	ระดับความ เห็นด้วย กับข้อความ	ระดับค่านิยม ในการปฏิบัติตน
1.เราควรคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจ ก่อนการใช้จ่าย	4.27	0.84	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*2.สมัยนี้การเก็บออมเป็นเรื่องไม่ค่อย สำคัญ	2.34	1.26	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*3.ถ้าต้องการซื้อของบางอย่างแต่ ขาดทุนทรัพย์เราควรใช้บริการสินเชื่อ	2.78	1.21	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*4.ถ้าหาเงินได้มากก็ควรใช้จ่ายได้มาก เช่นกัน	3.71	1.26	เห็นด้วยน้อย	เหมาะสมมาก
*5.สมัยนี้การเป็นหนี้เป็นเรื่องธรรมดา	2.96	1.18	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
6.แม้รายได้น้อยถ้ารู้จักเก็บออมก็ทำ ให้มั่งมีขึ้นได้	4.29	0.89	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*7.การซื้อสินค้าด้วยเงินเชื่อหรือเงินผ่อน ทำให้มีของใช้เหมือนคนอื่นๆและทำให้ มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น	2.91	1.18	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
ค่านิยมด้านการประหยัด และการออม โดยรวม	3.12	0.63		เหมาะสมปานกลาง

* เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

จากตาราง 11 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการประหยัดและการออม โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจ (ข้อที่ 1. เราควรคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจก่อนการใช้จ่าย ค่าเฉลี่ย = 4.27 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้จ่าย (ข้อที่ 4. ถ้าหาเงินได้มากก็ควรใช้จ่ายได้มากเช่นกัน ค่าเฉลี่ย = 4.27 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยน้อยกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการรู้จักเก็บออม (ข้อที่ 6. แม้รายได้เล็กน้อยถ้ารู้จักเก็บออมก็ทำให้มีเงินขึ้นได้ ค่าเฉลี่ย = 4.29 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการเก็บออม การใช้บริการสินเชื่อ การเป็นหนี้ การซื้อสินค้าด้วยเงินเชื่อหรือเงินผ่อน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียน
วิทยุรุ่น ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ค่านิยมด้านการมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย	M	S.D.	ระดับความ เห็นด้วย กับข้อความ	ระดับค่านิยม ในการปฏิบัติตน
1.การรู้จักเข้าแถว เข้าคิว แสดงถึงการ มีวัฒนธรรม	4.27	0.82	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*2.ขณะขับรถเมื่อเห็นไฟเหลืองควรรีบ เร่งความเร็วเพื่อให้ผ่านก่อนไฟแดง	2.64	1.26	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
*3.การเลียงภาษีได้เป็นความฉลาด อย่างหนึ่ง	3.72	1.27	เห็นด้วยน้อย	เหมาะสมมาก
*4.การไม่ข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือ ข้ามสะพานลอยแสดงถึงความกล้าหาญ	2.13	1.28	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมน้อย
5.เมื่อมีงานทำแล้วควรเสียภาษีให้รัฐ อย่างถูกต้อง โดยไม่คิดหลีกเลี่ยง	4.05	1.06	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
*6.สังคมในปัจจุบันนี้ ทุกคนต้องทำ ทุกอย่างเพื่อความอยู่รอด ถ้าหลบเลี่ยง กฎหมายได้บ้างก็ทำให้เราก้าวหน้า และประสบความสำเร็จเร็วกว่าคนอื่น	2.86	1.23	เห็นด้วยปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง
7.วิทยุควรรู้จักสิทธิ หน้าที่ของตนเอง เพื่อก่อให้เกิด ระเบียบวินัยอันดีในสังคม	4.24	0.87	เห็นด้วยมาก	เหมาะสมมาก
ค่านิยมด้านการมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย โดยรวม	3.41	0.48		เหมาะสมปานกลาง

* เป็นข้อความที่มีความหมายเชิงนิเสธ

จากตาราง 12 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการมีระเบียบวินัย และการเคารพกฎหมาย โดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมมาก คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการเข้าแถว เข้าคิว (ข้อที่ 1. การรู้จักเข้าแถว เข้าคิว แสดงถึงการมีวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย = 4.27 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) ค่านิยมเกี่ยวกับการเสียภาษี (ข้อที่ 3. การเสียภาษีได้ ถือเป็นความฉลาดอย่างหนึ่ง ค่าเฉลี่ย = 3.72 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยน้อยกับข้อความนี้ และข้อที่ 5. เมื่อมีงานทำแล้ว ควรเสียภาษีให้รัฐอย่างถูกต้อง โดยไม่คิดหลีกเลี่ยง ค่าเฉลี่ย = 4.05 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้) และค่านิยมเกี่ยวกับการรู้จักสิทธิ หน้าที่ของตนเอง (ข้อที่ 7. วัยรุ่นควรรู้จักสิทธิ หน้าที่ของตนเองเพื่อก่อให้เกิดระเบียบวินัยอันดีในสังคม ค่าเฉลี่ย = 4.24 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการขับรถ และการปฏิบัติตามกฎหมาย และข้อที่นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมน้อย คือ ค่านิยมเกี่ยวกับการข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือข้ามสะพานลอย (ข้อที่ 4. การไม่ข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือข้ามสะพานลอย แสดงถึงความกล้าหาญ ค่าเฉลี่ย = 2.13 แสดงว่า นักเรียนวัยรุ่นเห็นด้วยมากกับข้อความนี้)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของด้านครอบครัว จำแนกเป็นรายข้อและโดยรวม

ด้านครอบครัว	M	S.D.	ระดับ
1. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนมักซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย	4.26	0.90	สูง
2. เมื่อนักเรียนแต่งกายไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย พ่อแม่หรือผู้ปกครอง ได้ตำหนิว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน	3.78	1.01	สูง
3. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน อบรมสั่งสอนนักเรียนในเรื่องการวางตัวให้เหมาะสมกับเพศตรงข้าม	3.99	0.94	สูง
4. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน ให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทย	3.48	0.99	ปานกลาง
5. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน ภาคภูมิใจกับภาษาไทย	3.87	0.93	สูง
6. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท	4.04	0.91	สูง
7. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน มักปลูกฝังเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	3.97	0.91	สูง
8. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน มักเป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	4.02	0.87	สูง
9. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน มักปลูกฝังนักเรียนในเรื่องของการพึ่งตนเอง	4.18	0.89	สูง
10. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน มักเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในเรื่องของการพึ่งตนเอง	4.33	0.74	สูง
11. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ	4.18	0.81	สูง
12. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน อบรมสั่งสอนปลูกฝังเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย	4.01	0.86	สูง

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านครอบครัว	M	S.D.	ระดับ
13. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับ การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย	4.01	0.87	สูง
ด้านครอบครัว โดยรวม	4.01	0.57	สูง

จากตาราง 13 พบว่า ด้านครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่การรับรู้จากครอบครัวอยู่ในระดับสูง คือ การซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย การแต่งกายให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย การอบรมสั่งสอนในเรื่องการวางตัวให้เหมาะสมกับเพศตรงข้าม การภาคภูมิใจกับภาษาไทย การเป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท การปลูกฝังเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การปลูกฝังและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในเรื่องการพึ่งตนเอง การเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ การอบรมสั่งสอนปลูกฝังและเป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย ยกเว้น ข้อที่การรับรู้จากครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง คือ การให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทย

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านกลุ่มเพื่อน จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ด้านกลุ่มเพื่อน	M	S.D.	ระดับ
1. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนชอบรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด	3.13	1.14	ปานกลาง
2. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนชอบใช้สินค้าหรือสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มียี่ห้อดัง ๆ	2.95	1.14	ปานกลาง
3. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนเชื่อในสำนวนไทยที่ว่า ผู้หญิงไทยควรรักษานวลสงวนตัว อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ไม่ชิงสุกก่อนห่าม เพราะเป็นวัฒนธรรมไทยที่ควรยึดถือและปฏิบัติอยู่	3.17	1.11	ปานกลาง
4. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนไม่สนใจการไปเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิงต่าง ๆ	3.14	1.19	ปานกลาง
5. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนชอบเดินเที่ยวห้างสรรพสินค้า	3.82	0.91	สูง
6. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องเหมาะสม	3.31	0.89	ปานกลาง
7. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนมีความภาคภูมิใจกับภาษาไทย	3.50	0.90	ปานกลาง
8. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนไม่ค่อยสนใจเรื่องศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	2.95	1.02	ปานกลาง
9. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา	3.11	0.97	ปานกลาง
10. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย	3.09	1.11	ปานกลาง
11. กลุ่มเพื่อนของนักเรียนรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนาน เมื่อได้ทำผิดกฎจราจร	2.82	1.28	ปานกลาง
ด้านกลุ่มเพื่อน โดยรวม	3.18	0.57	ปานกลาง

จากตาราง 14 พบว่า การรับรู้จากกลุ่มเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่การรับรู้จากกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับสูง คือ การเดินเที่ยวห้างสรรพสินค้า

ส่วนข้อที่การรับรู้จากกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง คือ การรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด การใช้สินค้าหรือสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มียี่ห้อดัง ๆ การเชื่อในสำนวนไทยที่ว่าผู้หญิงไทยควรรักษา

นวลสงวนตัวอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ไม่ชิงสุกก่อนห่าม การไปเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิง การใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องเหมาะสม การมีความภาคภูมิใจกับภาษาไทย การให้ความสนใจเรื่องศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การใช้จ่ายเงิน และการปฏิบัติตามกฎจราจร

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของด้านสื่อมวลชน จำแนกเป็นรายข้อ และโดยรวม

ด้านสื่อมวลชน	M	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชน เกี่ยวกับการใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับ โทรศัพท์มือถือ รองเท้า นาฬิกา	3.88	0.93	สูง
2. สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการที่นักเรียนเลือกอุปโภคบริโภคสินค้า หรือสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ	3.65	0.91	ปานกลาง
3. นักเรียนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เรื่องการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมจากสื่อมวลชน	3.71	0.93	สูง
4. นักเรียนรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการจากสื่อมวลชน	3.75	0.82	สูง
5. สื่อมวลชนมักนำเสนอเรื่องเพศในทิศทางที่ขัดแย้งกับวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย	3.41	0.91	ปานกลาง
6. ภาษาไทยที่สื่อมวลชนใช้มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันของนักเรียน	3.65	0.87	ปานกลาง
7. นักเรียนรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยจากการนำเสนอของสื่อมวลชน	3.62	0.88	ปานกลาง
8. สื่อมวลชนทำให้นักเรียนรู้ว่า ภาษาไทย มารยาทไทย ศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเป็นสิ่งที่มีความควรค่ารักษาไว้	3.76	0.95	สูง
9. สื่อมวลชนมักนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่นหันมาให้ความสำคัญกับการพึ่งตนเอง	3.68	0.93	สูง
10. สื่อมวลชนมักนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่นหันมาให้ความสำคัญกับการประหยัดและการออม	3.60	0.97	ปานกลาง

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านสื่อมวลชน	M	S.D.	ระดับ
11. สื่อมวลชนมักนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่นหันมาให้ความสำคัญกับการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย	3.68	0.93	สูง
12. การนำเสนอของสื่อมวลชนโดยผ่านสื่อต่าง ๆ มีผลต่อค่านิยมในการปฏิบัติของนักเรียน	3.67	0.92	สูง
13. สื่อมวลชนทำให้นักเรียนรู้สึกที่ว่าวัฒนธรรมไทยเป็นเรื่องล้าสมัย	3.00	1.15	ปานกลาง
ด้านสื่อมวลชน โดยรวม	3.62	0.51	ปานกลาง

จากตาราง 15 พบว่า การรับรู้จากสื่อมวลชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่การรับรู้จากสื่อมวลชนอยู่ในระดับสูง คือ การใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับ โทรศัพท์มือถือ รองเท้า นาฬิกา การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการแสดงพฤติกรรมทางเพศ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการ การรู้จักคุณค่าของภาษาไทย มารยาทไทย ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย การพึ่งตนเอง การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ส่วนข้อที่การรับรู้จากสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง คือ การเลือกอุปโภคบริโภคสินค้าหรือสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ การนำเสนอเรื่องเพศ การใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านศิลปะขนบธรรมเนียมประเพณีไทย วัฒนธรรมไทย การประหยัดและการออม

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามเพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังแสดงในตาราง 16 - 26

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบของค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตาม เพศ โดยรวมและรายด้าน

ค่านิยมในการปฏิบัติตนของ นักเรียนวัยรุ่น	ชาย (n = 908)		หญิง (n = 699)		t
	M	S.D	M	S.D	
ด้านอุปโภคบริโภค	3.09	0.64	3.18	0.61	2.92**
ด้านพฤติกรรมทางเพศ	3.13	0.56	3.22	0.56	3.23**
ด้านนันทนาการ	2.90	0.64	3.04	0.63	4.45**
ด้านภาษา	3.12	0.60	3.26	0.60	4.52**
ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท	3.52	0.46	3.50	0.47	0.89
ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	3.17	0.53	3.23	0.56	2.24**
ด้านการพึ่งตนเอง	3.59	0.51	3.58	0.53	0.10
ด้านการประหยัดและการออม	3.33	0.56	3.32	0.54	0.18
ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย	3.43	0.48	3.39	0.49	1.66
ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวม	3.26	0.39	3.31	0.39	2.56**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นชายและหญิงโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอุปโภคบริโภค ด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านนันทนาการ ด้านภาษา ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น คุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ด้านการพึ่งตนเอง ด้านการประหยัดและการออม ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนหญิงมีค่านิยมในการปฏิบัติตนโดยรวมเหมาะสมมากกว่านักเรียนชาย ยกเว้น คุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ด้านการพึ่งตนเอง

ด้านการประหยัดและการออม ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพ นักเรียนชายมีค่านิยมในการปฏิบัติตนเหมาะสมมากกว่านักเรียนหญิง

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบของค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามรายได้ของนักเรียนที่ได้รับในแต่ละเดือน โดยรวมและรายด้าน

ค่านิยมในการปฏิบัติตนของ นักเรียนวัยรุ่น	ไม่เกิน 1,000 บาท ต่อเดือน (n = 840)		มากกว่า 1,000 บาท ต่อเดือน (n = 767)		t
	M	S.D.	M	S.D.	
ด้านอุปโภคบริโภค	3.15	0.62	3.11	0.64	1.36
ด้านพฤติกรรมทางเพศ	3.17	0.56	3.18	0.56	0.52
ด้านนันทนาการ	2.95	0.62	2.97	0.66	0.68
ด้านภาษา	3.18	0.60	3.19	0.61	0.08
ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท	3.54	0.44	3.49	0.49	2.08*
ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	3.21	0.55	3.18	0.54	0.78
ด้านการพึ่งตนเอง	3.61	0.49	3.55	0.54	2.44*
ด้านการประหยัดและการออม	3.34	0.53	3.31	0.57	1.04
ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย	3.45	0.46	3.38	0.50	2.85**
ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวม	3.30	0.39	3.27	0.40	1.31

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นที่มีรายได้ไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือนและที่มีรายได้มากกว่า 1,000 บาท ต่อเดือน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท และ

ด้านการพึ่งตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอุปโภคบริโภค ด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านนันทนาการ ด้านภาษา ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และด้านการประหยัดและการออม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักเรียนที่มีรายได้ไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน มีค่านิยมในการปฏิบัติตนโดยรวมเหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีรายได้มากกว่า 1,000 บาท ต่อเดือน ยกเว้น ด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านนันทนาการ และด้านภาษา นักเรียนที่มีรายได้มากกว่า 1,000 บาท ต่อเดือน มีค่านิยมในการปฏิบัติตนเหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่มีรายได้ไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบของค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตาม การพักอาศัยของนักเรียน โดยรวมและรายด้าน

ค่านิยมในการปฏิบัติตนของ นักเรียนวัยรุ่น	อยู่กับบิดามารดา/ อยู่กับญาติ (n = 1383)		อยู่กับเพื่อน/ อยู่ตามลำพัง (n = 224)		t
	M	S.D.	M	S.D.	
ด้านอุปโภคบริโภค	3.13	0.63	3.13	0.63	0.01
ด้านพฤติกรรมทางเพศ	3.19	0.57	3.06	0.49	3.21**
ด้านนันทนาการ	2.98	0.64	2.84	0.60	2.99**
ด้านภาษา	3.19	0.61	3.14	0.59	1.38
ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท	3.53	0.48	3.46	0.42	1.80
ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย	3.21	0.55	3.11	0.51	2.64**
ด้านการพึ่งตนเอง	3.60	0.53	3.57	0.47	0.41
ด้านการประหยัดและการออม	3.33	0.56	3.29	0.48	1.02
ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย	3.42	0.49	3.40	0.44	0.56
ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวม	3.28	0.40	3.22	0.37	2.18*

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรืออยู่กับญาติและพักอาศัยอยู่กับเพื่อนหรืออยู่ตามลำพัง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านนันทนาการ ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอุปนิสัยบริโภค ด้านภาษา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ด้านการพึ่งตนเอง ด้านการประหยัดและการออม ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักเรียนที่มีการพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรืออยู่กับญาติมีค่านิยมในการปฏิบัติตน โดยรวมเหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีการพักอาศัยอยู่กับเพื่อนหรืออยู่ตามลำพัง

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบของค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตาม
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวมและรายด้าน

ค่านิยมในการปฏิบัติตนของ นักเรียนวัยรุ่น	แหล่งของความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านอุปโภคบริโภค	ระหว่างกลุ่ม	2	0.92	0.46	1.15
	ภายในกลุ่ม	1604	642.96	0.40	
	รวม	1606	643.88		
ด้านพฤติกรรมทางเพศ	ระหว่างกลุ่ม	2	11.29	5.64	18.11**
	ภายในกลุ่ม	1604	500.08	0.31	
	รวม	1606	511.38		
ด้านนันทนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	15.12	7.56	18.69**
	ภายในกลุ่ม	1604	648.58	0.40	
	รวม	1606	663.70		
ด้านภาษา	ระหว่างกลุ่ม	2	9.93	4.96	13.72**
	ภายในกลุ่ม	1604	580.68	0.36	
	รวม	1606	590.61		
ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท	ระหว่างกลุ่ม	2	0.99	0.49	2.25
	ภายในกลุ่ม	1604	354.307	0.22	
	รวม	1606	355.304		
ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.95		3.27
	ภายในกลุ่ม	1604	478.408	0.97	
	รวม	1606	480.360	0.29	

ตาราง 19 (ต่อ)

ค่านิยมในการปฏิบัติตนของ นักเรียนวัยรุ่น	แหล่งของความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการพึ่งตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	3.15	1.57	5.85**
	ภายในกลุ่ม	1604	431.83	0.26	
	รวม	1606	434.98		
ด้านการประหยัดและการออม	ระหว่างกลุ่ม	2	18.86	9.43	32.15**
	ภายในกลุ่ม	1604	470.520	0.29	
	รวม	1606	489.384		
ด้านการมีระเบียบวินัยและการ เคารพกฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	2	3.10	1.55	6.67**
	ภายในกลุ่ม	1604	373.085	0.23	
	รวม	1606	376.190		
ค่านิยมในการปฏิบัติตนของ นักเรียนวัยรุ่น โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.78	2.39	15.70**
	ภายในกลุ่ม	1604	244.555	0.15	
	รวม	1606	249.344		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านนันทนาการ ด้านภาษา ด้านการพึ่งตนเอง ด้านการประหยัดและการออม และด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านอุปโภคบริโภค ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท และด้านศิลปะและขนบธรรมเนียม ประเพณีไทย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 20 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านพฤติกรรมทางเพศ
เป็นรายคู่ จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม

ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม		3.00 ขึ้นไป	2.00 - 2.99	1.99 ลงมา
	M	3.04	3.20	3.31
3.00 ขึ้นไป	3.04	-	0.16**	0.27**
2.00 - 2.99	3.20	-	-	0.11**
1.99 ลงมา	3.31	-	-	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 พบว่า นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 - 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านพฤติกรรมทางเพศ แตกต่างกับนักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 - 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตนด้านพฤติกรรมทางเพศ เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป

ตาราง 21 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านนันทนาการ
เป็นรายคู่ จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม

ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม		3.00 ขึ้นไป	2.00 - 2.99	1.99 ลงมา
	M	2.78	3.01	3.04
3.00 ขึ้นไป	2.78	-	0.23**	0.26**
2.00 - 2.99	3.01	-	-	0.03
1.99 ลงมา	3.04	-	-	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 พบว่า นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 - 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านนันทนาการ แตกต่างกับนักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 - 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตน ด้านนันทนาการ เหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป

ตาราง 22 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านภาษา เป็นรายคู่
จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม

ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม		3.00 ขึ้นไป	2.00 - 2.99	1.99 ลงมา
	M	3.05	3.20	3.30
3.00 ขึ้นไป	3.05	-	0.15**	0.25**
2.00 - 2.99	3.20	-	-	0.1
1.99 ลงมา	3.30	-	-	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 พบว่า นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 - 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านภาษา แตกต่างกับนักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 - 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตน ด้านภาษา เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป

ตาราง 23 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการพึ่งตนเอง เป็น
รายคู่ จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม

ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม		3.00 ขึ้นไป	1.99 ลงมา	2.00 - 2.99
	M	3.51	3.55	3.62
3.00 ขึ้นไป	3.51	-	0.04	0.11**
1.99 ลงมา	3.55	-	-	0.07
2.00 - 2.99	3.62	-	-	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 พบว่า นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 - 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการพึ่งตนเอง แตกต่างกับนักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00 - 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตน ด้านการพึ่งตนเอง เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป

ตาราง 24 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการประหยัดและการออม เป็นรายคู่ จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม

ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม		3.00 ขึ้นไป	2.00 - 2.99	1.99 ลงมา
	M	3.15	3.36	3.50
3.00 ขึ้นไป	3.15	-	0.21**	0.35**
2.00 - 2.99	3.36	-	-	0.14**
1.99 ลงมา	3.50	-	-	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 24 พบว่า นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 – 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการประหยัดและการออม แตกต่างกับนักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมามีค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการประหยัดและการออม แตกต่างกับนักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00- 2.99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 – 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตน ด้านการประหยัดและการออม เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป และ นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมามีค่านิยมในการปฏิบัติตน ด้านการประหยัดและการออมเหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 2.00- 2.99

ตาราง 25 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย เป็นรายคู่ จำแนกตาม ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม

ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม	M	3.00 ขึ้นไป	2.00 - 2.99	1.99 ลงมา
		3.35	3.42	3.50
3.00 ขึ้นไป	3.35	-	0.07**	0.15**
2.00 - 2.99	3.42	-	-	0.08
1.99 ลงมา	3.50	-	-	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 25 พบว่า นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 – 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย แตกต่างกับนักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 – 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตน ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย เหมาะสม มากกว่านักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป

ตาราง 26 ผลการทดสอบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวม เป็นรายคู่ จำแนกตามผลคะแนนเฉลี่ยสะสม

ผลคะแนนเฉลี่ยสะสม	M	3.00 ขึ้นไป	2.00 - 2.99	1.99 ลงมา
		3.18	3.30	3.33
3.00 ขึ้นไป	3.18	-	0.12**	0.15**
2.00 - 2.99	3.30	-	-	0.03
1.99 ลงมา	3.33	-	-	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 26 พบว่า นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 – 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวม แตกต่างกับนักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา

และ 2.00 – 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตน โดยรวม เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ย
สะสม 3.00 ขึ้นไป

ตอนที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านสื่อมวลชน
กับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ดังแสดงในตาราง 27

ตาราง 27 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านสื่อมวลชน กับ
ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

ตัวแปร	ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น
ด้านครอบครัว	0.23**
ด้านกลุ่มเพื่อน	0.55**
ด้านสื่อมวลชน	0.44**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 27 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านครอบครัวกับค่านิยมในการปฏิบัติ
ตนของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.23$)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านกลุ่มเพื่อนกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นมี
ความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.55$)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านสื่อมวลชนกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นมี
ความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.44$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยจำแนกตามด้านส่วนตัว
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านครอบครัว และด้านสังคมกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่มีด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีค่านิยมในการปฏิบัติตนแตกต่างกัน
2. ด้านครอบครัวและด้านสังคมกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมี 4 แห่ง ได้แก่ คือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด จำนวน 4,705 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในวิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2546 ซึ่งมี 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด การประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางยามานะ (Yamane, 1967 : 886-887) กำหนดความคลาดเคลื่อน 2 % ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,607 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามวิทยาลัยและระดับชั้น แล้วนำมาสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านส่วนตัวของนักเรียน ได้แก่ เพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 70 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านของครอบครัว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านกลุ่มเพื่อน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านสื่อมวลชน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยังผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

2. นำหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาในการเก็บข้อมูล

3. ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ช่วยผู้อำนวยการ และกำหนดวัน - เวลา ที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,660 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 1,632 ฉบับ ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 1,607 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมข้อมูลสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) และวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นตามตัวแปร ระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบ t (t - test) และระหว่างตัวแปร 3 กลุ่ม โดยวิเคราะห์หาค่าความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA)
3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างด้านครอบครัว และด้านสังคม กับ ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย พบว่า

1. ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง
2. นักเรียนวัยรุ่นที่มีเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีค่านิยมในการปฏิบัติตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนวัยรุ่นที่มีการพักอาศัยต่างกัน มีค่านิยมในการปฏิบัติตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.นักเรียนวัยรุ่นที่มีรายได้ต่างกัน มีค่านิยมในการปฏิบัติตนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ตัวแปรด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านสื่อมวลชน กับ ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากการศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการอุปโภคบริโภค ด้านพฤติกรรมทางเพศ ด้านนันทนาการ ด้านภาษา ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท ศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ด้านการพึ่งตนเอง ด้านการประหยัดและการออม ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย พบว่า นักเรียนวัยรุ่นมีค่านิยมในการปฏิบัติตนทุกด้านอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นอาจขึ้นอยู่กับลักษณะของสภาพแวดล้อมที่นักเรียนได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวที่อบรมสั่งสอน รวมทั้งปลูกฝังเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและค่านิยมของสังคมไทยที่เหมาะสมอยู่ แต่ในสภาวะการณ์ในปัจจุบันนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ดังนั้นการดูแลนักเรียนจึงอาจไม่ทั่วถึง และจากการเรียนรู้โลกภายนอกจากสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ โดยผ่านสื่อ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ เพลง อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ที่มีความหลากหลายและมีความทันสมัย ซึ่งเป็นการผสมผสานกัน จึงทำให้นักเรียนวัยรุ่นมีความเชื่อ ความต้องการ ความรู้สึก ในการมีค่านิยมในการปฏิบัติตนอยู่ในระดับที่เหมาะสมปานกลาง สอดคล้องกับคำกล่าวของ อลงกรณ์ ปริวุฒิพงษ์ (2540 :12) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงในสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็วในระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้นักเรียนวัยรุ่นมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับโลกภายนอกมากขึ้น ได้รับอิสระมากขึ้น รวมทั้งเกิดการเรียนรู้จากสื่อมวลชนต่างๆ นอกจากนี้ สภาพของการที่พ่อแม่ออกไปทำงานนอกบ้านเด็กจึงต้องเรียนรู้ในการ ดูแลตัวเองมากขึ้น และเมื่อได้เข้ารับการศึกษอย่างเป็นทางการกลุ่มเพื่อนก็จะเป็นแหล่งข่าวสารและเป็นที่พักพิงที่สำคัญ จึงทำให้นักเรียนวัยรุ่นในสมัยปัจจุบันมักจะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกกว่าวัยรุ่นสมัยก่อน

ซึ่งผลการวิจัยนี้แตกต่างจากการวิจัยของ กฤติกา สิลลพตะ (2544 : 100) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 672 คน พบว่า เมื่อศึกษาความนิยมไทย ด้านวัฒนธรรมไทย ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และด้านความนิยมสินค้าไทย นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความ

นิยมไทยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ระดับการศึกษาและระดับอายุของนักเรียนและนิสิต นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน และนิสิตมหาวิทยาลัยจะมีวุฒิภาวะในการ ไตร่ตรองสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่านักเรียนระดับอาชีวศึกษา จึงทำให้มีความแตกต่างกันในด้านความต้องการ ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อ การเรียนรู้บทบาทการอยู่ในสังคม รวมถึงมีวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างกันออกไป จึงทำให้มีค่านิยมในการปฏิบัติตนที่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบระดับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามเพศ รายได้ของนักเรียน การพักอาศัยของนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

2.1 เพศ ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนหญิงมีค่านิยมในการปฏิบัติตนเหมาะสมมากกว่านักเรียนชาย ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เพศมีอิทธิพลต่อค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สังคมไทยได้กำหนดให้เพศชายและเพศหญิงมีบทบาทในสังคมและมีการปฏิบัติตนที่แตกต่างกัน มีความต้องการ ความสนใจ ค่านิยมทัศนคติ การดำเนินชีวิต รวมทั้งมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้ค่านิยมในการปฏิบัติตนของเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับคำกล่าวของวันทนี วาสิกะสิน (2526 :65-67) ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์นั้นเมื่อกำเนิดมาก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันตามชีวภาพ คือ ลักษณะที่บ่งบอกความเป็นเพศชายและเพศหญิง ส่วนบทบาทหน้าที่ ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ นั้น สภาพแวดล้อมหรือสังคมที่แวดล้อมตัวเป็นผู้กำหนด ซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่ละวัฒนธรรม ประเพณีและค่านิยมของสังคม ทำให้บทบาทของผู้ชายและผู้หญิงแตกต่างกันออกไป โดยชายและหญิงจะรู้สึกตัวหรือไม่ก็ตาม ชายหญิงก็ได้เรียนรู้โดยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และได้เรียนรู้ค่านิยมและหลายสิ่งหลายอย่างที่มาพร้อมกับผลของความสัมพันธ์กับบทบาทนั้น

ผลจากการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติกา ลีลาพตะ (2544 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 672 คน พบว่า นักศึกษาชายและหญิงมีความนิยมไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการวิจัยของชูลีพร อินทรไพบูลย์ (2536 : 269-270) ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 16 - 19 ปี จำนวน 906 คน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนวัยรุ่นชายและหญิงมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในเรื่องเพศเป็นไปในแนวทางที่เหมาะสมมากกว่าเพศชาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของชุตินาถ รัตนจรณะ (2527 :

59) ได้ทำการศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครุภาคกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 - 4 ในวิทยาลัยครุภาคกลาง 5 วิทยาลัย จำนวน 780 คน พบว่า นักศึกษาหญิงและชายมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 รายได้ของนักเรียน ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นที่มีรายได้ไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือนและที่มีรายได้ตั้งแต่ 1,000 บาท ขึ้นไปต่อเดือน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนวัยรุ่นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน มีวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นสังคมของคนในต่างจังหวัด ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ได้รับรายได้จากพ่อแม่หรือผู้ปกครองมาไม่มากนักจึงไม่สามารถที่จะใช้จ่ายได้อย่างฟุ่มเฟือยและนักเรียนวัยรุ่นเข้าใจสภาพเศรษฐกิจของตนเองและครอบครัวว่าต้องช่วยพ่อแม่หรือผู้ปกครองประหยัด จึงอาจส่งผลให้นักเรียนวัยรุ่นที่มีรายได้แตกต่างกันมีค่านิยมในการปฏิบัติตนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของ รัชนิกร เศรษฐ (2532 : 100) ได้กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติให้ได้ว่าหน้าที่อันแท้จริงของวัยรุ่นนั่นก็คือ จำเรียนหนังสือ ช่วยพ่อแม่ประหยัด รู้ว่าสิ่งใดควรทำไม่ควรทำ สิ่งใดควรบริโภคสิ่งใดไม่ควรบริโภค ไม่ทำตัวฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย เหน่อเหิมและที่สำคัญที่สุดคือไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับฐานะทางเศรษฐกิจและสุขภาพจิตของครอบครัว

ผลจากการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมวล น้อยเจริญ (2532 : 97) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,041 คน พบว่า นักเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร ศรีประเสริฐสุข (2545 : 68) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตนและสัมพันธภาพในครอบครัวกับทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยของวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นเซ็กเตอร์พอยท์ โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป จำนวน 150 คน และวัยรุ่นเซ็กเตอร์พอยท์ จำนวน 178 คน พบว่า ทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยของวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นเซ็กเตอร์พอยท์ ที่มีระดับเศรษฐกิจของครอบครัวสูงและทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยของวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นเซ็กเตอร์พอยท์ ที่มีระดับเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภากรณ์ เตชรัตน์ (2546 : 77) ได้ศึกษา พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 368 คน พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสมุทรสาคร ที่มีรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมทางเพศไม่แตกต่างกัน

2.3 การพักอาศัยของนักเรียน คำนิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรืออยู่กับญาติและพักอาศัยอยู่กับเพื่อนหรืออยู่ตามลำพัง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนที่มีการพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรืออยู่กับญาติมีค่านิยมในการปฏิบัติตนโดยรวมเหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีการพักอาศัยอยู่กับเพื่อนหรืออยู่ตามลำพัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับเพื่อนหรืออยู่ตามลำพังมีอิสระในการปฏิบัติตน มีอิสระในการทำกิจกรรมต่างๆ มากกว่านักเรียนการพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรืออยู่กับญาติ สอดคล้องกับคำกล่าวของ อลิศรา ชูชาติ และคณะ. (2538 : 55) ได้กล่าวไว้ว่า การพักอาศัยโดยไม่มีผู้ปกครองอยู่ด้วยนั้นจะทำให้มีอิสระในการดำเนินชีวิต ไม่มีการควบคุม ไม่มีใครสนใจใคร ทุกคนทำอะไรได้ตามใจชอบ ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสได้เห็นตัวอย่างที่ไม่ดีงาม วัยรุ่นอาจถูกชักชวน ถูกครอบงำ ในด้านทัศนคติ ค่านิยม ของการดำรงชีวิตใหม่ได้ง่าย จนเป็นมูลเหตุจูงใจของพฤติกรรมใดๆ ของวัยรุ่นที่อาจกลายเป็นปัญหาสังคมได้

ผลจากการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกาเลมบอส (สกล วรเจริญศรี. 2545 : 27 ; อ้างอิงจาก Galambos. 1998 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นและวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้น พบว่า วัยรุ่นที่มีอายุ 18-19 ปี ที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่มีพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มเหล้า การมีเพศสัมพันธ์โดยเปลี่ยนคู่นอนหลายคู่ และการมีเพศสัมพันธ์โดยเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นที่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี คติอนุรักษ์ (2535 : 68) ได้ศึกษาในเรื่อง พฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,094 คน ผลจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับเพื่อน เช้าบ้านอยู่ หรืออยู่หอพักมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่หรือญาติ

2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 1.99 ลงมา และ 2.00 – 2.99 มีค่านิยมในการปฏิบัติตน โดยรวม เหมาะสมมากกว่านักเรียนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยสะสม 3.00 ขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผลการเรียนเป็นเครื่องชี้ความสามารถของนักเรียนในการศึกษาเล่าเรียน นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำจึงต้องพยายามปฏิบัติตนให้ดีให้ถูกต้องเหมาะสม โดยเกรงว่าในการทำกิจกรรมต่าง ๆ จะส่งผลกระทบต่อเรียน ซึ่งระดับสติปัญญาไม่มีผลต่อการเรียนรู้ในเรื่องของค่านิยมต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องภายในจิตใจและค่านิยมก็เป็นสิ่งที่สะท้อนออกมาจากพฤติกรรมของบุคคลว่ามีความสนใจ มีความต้องการและปรารถนาเป็นเช่นใด สอดคล้องกับคำกล่าวของ เสน่ห์ นครสันติภาพ (2545 : 56)

ได้กล่าวไว้ว่า ค่านิยมเป็นเรื่องของทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเป็นเหตุผลให้เกิดการกระทำต่างๆ ดังคำกล่าวที่ว่า "จิตใจ เป็นบ่อเกิดของพฤติกรรม" ดังนั้น นักเรียนวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน จึงมีค่านิยมในการปฏิบัติตนที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ประพรี เทพรานนท์ (ชุตินาถ รัตนจรณะ. 2527 : 65 ; อ้างอิงจาก ประพรี เทพรานนท์. 2527 : 83) ได้สอบถามความเห็นเรื่องการประหยัดจากเด็กนักเรียน อายุ 7 – 8 ปี พบว่า ระดับทางสติปัญญาไม่มีผลต่อการเรียนรู้ในเรื่องการประหยัด ทั้งนี้ เพราะการประหยัดเป็นการเน้นคุณธรรมที่เด็กได้รับการปลูกฝังและฝึกมาจากครอบครัว จากบิดามารดาและสังคมรอบๆ ตัวเด็กเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของวิวัฒน์ อัครวานิชย์ (2523 : 53–56) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 856 คน พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลรัตน์ โพธิโกสม (2523 : 54) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 872 คน พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความซื่อสัตย์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านสื่อมวลชน กับ ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า

3.1 ด้านครอบครัวกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสังคมไทยนั้นลักษณะของครอบครัวรวมทั้งสมาชิกในครอบครัวจะมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งต่อกัน โดยที่พ่อแม่หรือผู้ที่มีอาวุโสในครอบครัวจะมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูและปลูกฝัง ถ่ายทอดค่านิยม ซึ่งสอดคล้องกับ สุพัตรา สุภาพ (2541 : 69) ได้กล่าวไว้ว่า ครอบครัวเป็นแหล่งการอบรมเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด เป็นสถาบันที่เตรียมตัวเด็กให้ออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่พ้นไปจากบ้าน ครอบครัวช่วย อบรมเด็กให้รู้จัก กฎเกณฑ์ คุณค่า แบบของความประพฤติ ฯลฯ สอนให้เด็กปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม วิธีการอบรมก็อาจทำได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยตรงก็โดยการสั่งสอน อดูคำหรือว่ากล่าว โดยอ้อมก็โดยการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี การอบรมนี้ก็มีอยู่ตลอดเวลา จึงนับได้ว่าเป็นสถาบันที่ให้การอบรมแก่เด็กตั้งแต่เกิดจนตาย

ประกอบกับสถาบันครอบครัวนับเป็นสถาบันแรกที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำหน้าที่หล่อหลอมและขัดเกลาเยาวชนเพื่อเป็นรากฐานสำคัญของความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ที่เยาวชนจะแสดงออกมา ฉะนั้นบิดามารดาสามารถสร้างลักษณะนิสัย จิตสำนึก และคุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพทั้งปวงของเยาวชนได้ ซึ่งการอบรมสั่งสอนของบิดามารดานั่นเองจะเป็นการถ่ายทอดทัศนคติ และค่านิยมไปสู่เยาวชนด้วย (พรณี บุญประกอบ. 2546 : 16) และสอดคล้องกับรัชนีกร เศรษฐ์. (2532 : 96) ได้กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นเป็นผลผลิตของครอบครัว เป็นสมาชิกของสังคม และเป็นวัยที่มีพลังในการเปลี่ยนแปลงสังคมค่อนข้างสูง การพิจารณาลักษณะวัยรุ่นไทยว่าเป็นเช่นใดนั้นต้องเริ่มจากครอบครัวก่อน ซึ่งมีความสำคัญต่อการผลิตลักษณะวัยรุ่นและวิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยปัจจุบัน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ศรีประเสริฐสุข (2545 : 66) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตนและสัมพันธภาพในครอบครัวกับทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยของวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นชนเดอรัพอยท์ โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มวัยรุ่นทั่วไป จำนวน 150 คน และวัยรุ่นชนเดอรัพอยท์ จำนวน 178 คน พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวกับทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยมีความสัมพันธ์เชิงบวก ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นชนเดอรัพอยท์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรวัชร เวียงคำ (2543 : 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น ในด้านสุขภาพ น้ำใจและความรับผิดชอบ การคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ความรักและความภูมิใจในความเป็นไทยและการรู้จักพึ่งตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนวัยรุ่นจำนวน 360 คน พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวโดยเฉพาะสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของผดุง อารยะวิญญู และ ศรียา นิยมธรรม (2530 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 , 5 และ 6 จากโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 12 โรงเรียน จำนวน 720 คน พบว่า ความนิยมไทยของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความนิยมไทยของผู้ปกครอง

ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่ยังคงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อเยาวชนมีบทบาทในการปลูกฝังพฤติกรรมรวมทั้งค่านิยมที่เหมาะสม ซึ่งเป็นที่เชื่อกันว่าการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่พี่น้องและผู้อยู่ร่วมกันในครอบครัวมีอิทธิพลต่อความรู้ ทัศนคติของเด็กและจะฝังอยู่ในจิตใจของเขาตลอดไป (พนิตดา วงษ์แจ้ง;และ ดวงนภา ปานเพชร. 2544 : 22)

3.2 ด้านกลุ่มเพื่อนกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังเช่นที่ กรทิพย์ วัชรปัญญาวงศ์ (2545 : 25) ได้กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะการเปลี่ยนแปลงหลายๆ อย่างจะอยู่ที่วัยนี้ ประสบการณ์ทั้งดีหรือไม่ดีจะมีผลกระทบต่อไปจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่จึงเรียกว่าเป็นวัยช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ วัยรุ่นพยายามที่จะสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวและต้องการที่จะคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นความรู้สึกแรงกล้าที่จะทำตามแบบอย่างเพื่อน กลุ่มเพื่อนจึงมีบทบาทสำคัญมากในวัยนี้ ซึ่งสอดคล้องกับอลิศรา ชูชาติ และคณะ. (2538 : 57) ได้กล่าวไว้ว่า เพื่อนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง การคบเพื่อนนั้นก็มีความสำคัญไม่ใช่น้อยเพราะโดยธรรมชาติของวัยรุ่นแล้วเพื่อนเป็นผู้มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ค่านิยมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก และวัยรุ่นก็พยายามสร้างกลุ่มและวัฒนธรรมกลุ่มของตนเองที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ดังนั้น การคบเพื่อนดีก็ถือว่าเป็นโชคดีของบุคคลนั้น แต่ถ้าคบเพื่อนแล้วมีการชักจูงไปในทางที่เบี่ยงเบนซึ่งวัยรุ่นเองก็มีลักษณะทางธรรมชาติที่พร้อมจะเอนเอียงอยู่แล้ว คือ อยากรู้ อยากทดลอง ชอบเสี่ยง ชอบสนุก ประกอบกับเพื่อนชักจูงไป จึงเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยา จาตุพรพิพัฒน์ (2528 : 78) ได้ศึกษาเรื่อง การคล้อยตามวัฒนธรรมตะวันตกของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่า ธรรมชาติของวัยรุ่นมักชอบรวมกลุ่มกัน มีความต้องการ ความสนใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เหมือนกัน จนเป็นลักษณะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มขึ้นมา ฉะนั้น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนหรือค่านิยมของกลุ่มเพื่อนจึงมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในด้านต่างๆ ของวัยรุ่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านนันทนาการและด้านการแต่งกาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภารัตน์ พันธุ์ฤทธิ์ดำ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างประเทศที่มีต่ออัตลักษณ์ของวัยรุ่นไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีดนตรีญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นมีอิทธิพลทำให้วัยรุ่นได้รู้จักดนตรีญี่ปุ่น โดยพวกเขามีพฤติกรรมความนิยมดนตรีญี่ปุ่นใน 2 กระบวนการ คือ กระบวนการสร้างและแสวงหาความโดดเด่น กับกระบวนการเลียนแบบ

3.3 ด้านสื่อมวลชนกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังเช่นที่ มนัส บุญประกอบ (2546 : 26-27) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทและความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในครอบครัวไทยกว่า 40 ปี มาแล้ว โดยเฉพาะเด็กๆ และเยาวชนมีโอกาสได้สัมผัสกับสื่อมวลชนมาตั้งแต่พอจะรู้ความได้ ซึ่งสื่อมวลชนมีอิทธิพลทั้งในด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกหรือด้านที่เป็นประโยชน์นั้นสื่อมวลชนทั่วไป ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านต่างๆ เสนอแนะ

ความคิดเห็น เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างประชาชนตลอดจนเป็นแหล่งบันเทิง ในด้านลบหรือด้านที่เป็นโทษอาจมีการมองว่าสื่อมวลชนให้ข่าว ค่านิยม แง่คิด มีมุมมองที่ผิดๆ เป็นต้น

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย นิรมานสกุล (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น Brand Name ต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏิพัทธ์ กระแสนินทร์ (2509 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของภาพยนตร์โทรทัศน์ต่อพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์โทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่นในแง่ดี คือ ช่วยในด้านการเข้าสังคมกับเพื่อนและให้ความรู้แก่เด็กได้มาก ส่วนในแง่เสียก็คือ ทำให้เด็กชอบเลียนแบบพระเอกและผู้ร้าย และมีผลต่อจิตใจและสุขภาพของเด็กและวัยรุ่น สอดคล้องกับ ณกมล ชาวปลายนา (2545 : 82) ได้กล่าวถึงการวิจัยของ Brand Age ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมวัยรุ่นชายและหญิงในยุคดอทคอม ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 15 - 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.2% รองลงมา อยู่ระหว่าง 18 - 20 ปี 37.6 % และ 12 - 14 ปี 15.2 % ปรากฏว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มีงานอดิเรก คือ นิยมฟังเพลงและวิทยุ 22.2% รองลงมาดู TV/VDO คิดเป็น 20.2% และอ่านหนังสือ 14% ผู้ตอบแบบสอบถามวัยรุ่นส่วนใหญ่เล่นอินเทอร์เน็ต 67.40 % วัยรุ่นไทยนิยมเล่นเกมส์ 79.5 % นิยมฟังเพลงจากค่าย Grammy 47.15 % รองลงมาเป็นค่าย Bakery และ RS ตามลำดับ ในส่วนทัศนคติของวัยรุ่นในเรื่องที่คิดว่าผู้ปกครองให้อิสระในการใช้ชีวิตมากมี 42.20 %

สอดคล้องกับงานวิจัยของซาจองซ์ (อรรถพล โคตรสินธุ์. 2544 : 43 ; อ้างอิงจาก Zajonc. 1954 : 367-374) ได้ศึกษาการเลียนแบบประเภท (Identification) ของเด็กอายุ 10 - 14 จากวีรบุรุษ จากละครวิทยุประเภทยานอวกาศ เขาพบว่าเด็ก ๆ อยากเป็นเหมือนตัวพระเอกในเรื่องไม่ว่าตัวเอกจะมีลักษณะใช้อำนาจ หรือแสงงามามิตรภาพก็ตาม อย่างไรก็ตาม R.Zajonc ได้สรุปจากกรณีศึกษาว่า หากกรณีที่วีรบุรุษนั้นเป็นอาชญากรที่ประสบความสำเร็จ เด็กจะเลียนแบบหรือไม่หรือว่าเด็กจะเลือกเลียนแบบแต่วีรบุรุษที่ไม่เบี่ยงเบนไปจากค่านิยมที่เด็กยึดถืออยู่แล้ว เช่น ต้องเป็นตำรวจ ไม่ใช่ผู้ร้าย ต้องเป็นนักสืบไม่ใช่ขโมย และหากเป็นกรณีหลักสำหรับเด็กๆ ที่โตมาในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เคยสอนให้เขามีค่านิยมดี ๆ ให้ยึดถือ เช่น เด็กที่โตมาในหมู่อาชญากร หรือเด็กที่ขาดแบบอย่างของผู้ใหญ่ที่ดีๆ ในการเลียนแบบก็อาจเป็นไปได้ว่าเด็กกลุ่มนี้จะมีความเสี่ยงสูงมากที่จะได้รับอิทธิพลในทางที่ไม่พึงประสงค์จากสื่อมวลชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารณ์ พันธุ์ฤทธิ์ดำ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างประเทศที่มี

ต่ออัตลักษณ์ของวัยรุ่นไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีดนตรีญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลทำให้วัยรุ่นได้รู้จักดนตรีญี่ปุ่น โดยวัยรุ่นแสวงหาความบันเทิงนี้ได้ทั้งทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือ นิตยสาร รวมทั้งอินเทอร์เน็ต พวกเขามีพฤติกรรมความนิยมดนตรีญี่ปุ่นใน 2 กระบวนการ คือ กระบวนการสร้างและแสวงหาความโดดเด่น กับกระบวนการเลียนแบบ

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่า ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยตัวแปรที่มาเกี่ยวข้องทำให้ค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ การพักอาศัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านครอบครัว ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ

1.1 นักเรียนวัยรุ่นทั้งชายและหญิง มีความแตกต่างกันในหลายด้าน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสถาบันแรก คือ สถาบันครอบครัว ครอบครัวจึงควรให้ความรู้ อบรมสั่งสอน วางรากฐานค่านิยมและการประพฤติปฏิบัติของบุคคล รวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีในการถ่ายทอด ปูทางค่านิยมในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับสังคมไทยให้นักเรียนวัยรุ่นได้มีการเรียนรู้และมีค่านิยมในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมมากขึ้นกว่านี้

1.2 สถาบันการศึกษาควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ ส่งเสริม ถ่ายทอดค่านิยมในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียนวัยรุ่น ซึ่งควรร่วมมือกันช่วยพัฒนา แก้ไข ให้นักเรียนวัยรุ่นได้มีค่านิยมในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมมากกว่านี้ เพื่อนักเรียนวัยรุ่นจะได้เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าในสังคมต่อไป

1.3 หน่วยงานของรัฐควรสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับค่านิยมในการปฏิบัติตนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสังคมไทยและวัฒนธรรมไทยเพื่อให้นักเรียนวัยรุ่นได้รับทราบและเป็นการเสริมสร้างค่านิยมที่เหมาะสมให้คงอยู่กับสังคมไทยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะทางวิจัย

2.1 ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนนักศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนกับนักเรียนนักศึกษาในสายสามัญและนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น เจตคติหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการปฏิบัติตน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรทิพย์ วัชรปัญญาวงศ์. (2545, พฤษภาคม-สิงหาคม). วิจัยร่นกับการแต่งกาย. *วารสารสุขุขัยธรรมมาธิราช*. 15(2) : 25.
- กุลขลิ สุกันนะเกตุ. (2532, มีนาคม). การกระทำผิดของเด็กวัยร่น. *วารสารจิตแพทย์*. 22(31) : 51.
- กฤษณา วงษาสันติ; และคนอื่นๆ. (2542). *โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา*. กลุ่มสถาบันราชภัฏตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: เธิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- กฤติกา ลีลาพตะ. (2544). *การศึกษาความนิยมไทยและแนวทางในการเสริมสร้างความนิยมไทยของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมกรวัฒนธรรณแห่งชาติ. (2529). *วิทยากรกับการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2539). *ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการนำเสนอวัฒนธรรณอเมริกันในภาพยนตร์โฆษณา*. วิทยานิพนธ์ปรินญามหาบัณฑิต. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา เศรษฐบุตร. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลภายในครอบครัว และอิทธิพลภายนอกครอบครัวต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นหญิงในอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์*. ปรินญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. (พัฒนศึกษาศาสตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ. (2522). *สังคมไทย*. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- ชุตินาถ รัตนจรณะ. (2527). *การศึกษาค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักศึกษาปรินญาในวิทยาลัยครูภาคกลาง*. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ฐิติพร อินทรไพบูลย์. (2536). *ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมในเรื่องเพศของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญยานิพนธ์ สศ.ม. (อาชญาวิทยาและงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวนชม สกนธวัฒน์ และคนอื่น ๆ. (2530). *ค่านิยมในการคบเพื่อนต่างเพศของเด็กวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย*. ปรินูญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณกมล ชาวปลายนา. (2545, มกราคม – เมษายน). *เซนต์เดรสปอยท์กับสังคมวัยรุ่นไทยระบบการให้คุณค่าเชิงปรัชญา – ค่านิยม – เสรีภาพ และความรับผิดชอบ มุมมองของ ฌอง-ปอล – ซาร์ตร์ และปรัชญาเอ็กซิสเทนเชียลลิสม์*. *วารสารมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*. 22(1) : 82.
- ณรงค์ เล็งประชา. (2538). *วิทยาศาสตร์สังคม : ความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคนอื่น ๆ. (2529). *การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ; และคนอื่น ๆ. (2539). *สู่กระบวนทัศน์ใหม่*. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.
- นศันย์ ทองสว่าง. (2537). *สังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธัชณิน อินทรทูต. (2545). *อิทธิพลของตัวละครโทรทัศน์ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศกับทัศนคติการเลียนแบบพฤติกรรมของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสตรีสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพร เอื้ออุปถัมภ์. (2546). *ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินูญยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิมิตร มั่งมีทรัพย์. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างเพศและเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่น*. ปรินูญยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นิภา พงศ์วิรัตน์. (2520). การศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคกลาง. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

นัยอน กลิ่นรัตน์; เพ็ญศิริ ชูติกุล; และสถาพร ชันโต. (2525). รายงานการวิจัย ค่านิยมของอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

แนะผู้ใหญ่อ่านเพื่อศึกษาเอาไว้อสอนเด็กวัยใส. (2546, 11 มิถุนายน). บ้านเมือง. หน้า 5

๑) ปฏิพันธ์ กระแสอินทร์. (2509). อิทธิพลของภาพยนตร์โทรทัศน์ต่อพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ปรินญามหาบัณฑิต.(โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปรีชา สุกใส. (2541). รายงานผลการวิจัยเรื่องการศึกษาเจตคติเกี่ยวกับจริยธรรม ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม ของครอบครัวที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร : ศึกษาเฉพาะกรณีในเขตจังหวัดพิษณุโลกและสุโขทัย. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2534). เอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษา หน่วยที่ 1 – 7. พิมพ์ครั้งที่ 9. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประภาศรี กรโกวิท. (2539). ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประเภทบุคลากรประจำการ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ประมวล น้อยเจริญ. (2532). การศึกษาสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมวัฒนธรรมทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

๑) ผดุง อารยะวิญญู; และ ศรียา นิยมธรรม. (2530). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมไทยของนักเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2531). รายงานการวิจัยการศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พรณี บุญประกอบ. (2546). *รวมบทความร่วมสร้างสรรค์เด็กและเยาวชน*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาอักษร.

พิชัย นิรมานสกุล. (2539). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น Brand Name ต่างประเทศ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

พิทยา สายหนู. (2516). *โลกสมมุติ*. กรุงเทพฯ: ศึกษิตสยาม.

พนม เกตุมาน. (2535). *สุขใจกับลูกวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิง.

○ พันธ์ หันนาคินทร์. (2520). *การสอนค่านิยม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

พนิดา วงษ์แจ้ง; และดวงนภา ปานเพชร. (2544). *ปรีณรงค์วัฒนธรรมไทย*. งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยครั้งที่ 17 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. อภิชาติการพิมพ์.

พิมพ์เสน บัวระภา. (2537). *ปรีณรงค์วัฒนธรรมไทย*. งานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทยครั้งที่ 17 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. อภิชาติการพิมพ์.

พิรวัชร เวียงคำ. (2543). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ กจ.ม. (การจัดการมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยคริสเตียน. ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พวงผกา ประเสริฐศิลป์. (2543). *วิถีไทย*. กรุงเทพฯ: เจริญเวฟ เอ็ดดูเคชั่นจำกัด. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

เป็ญแข ประจันปัจฉิน; และอ้อมเดือน สดมณี. (2529). *ค่านิยมของชาวชนบทไทย : ค่านิยมทางวัตถุกับค่านิยมทางระเบียบประเพณี*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

○ ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน. (2523). *ระบบค่านิยมสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: เลียงเชียงจางเจริญ.

ไพศาล สุริยะวงศ์ไพศาล. (2544). *คิดแบบเอเชีย*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.

- มานพ คณะโต. (2541). *พฤติกรรมทางเพศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาวิชาการแพทย์.
- มนัส บุญประกอบ. (2546). *รวมบทความร่วมสร้างสรรค์เด็กและเยาวชน*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: พัฒนาอักษร.
- ราศี ธรรมนิยม. (2524). *จิตวิทยาพัฒนาการฉบับสมบูรณ์*. พระนครศรีอยุธยา : วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา.
- ธณี ยนต์นิยม. (2529). *ทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจการร้านฟาสต์ฟู้ดในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ธนีกร เศรษฐ. (2532). *โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ. (2541). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2544). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร; และ วิลาสลักษณ์ ชีววลลี. (2524). *ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของคนไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิวัฒน์ อัคราณิชย์. (2523). *ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยากร เชียงกุล. (2537). *เพื่อทศวรรษที่ 21 วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มิ่งมิตร.
- วิภารัตน์ พันธุ์ฤทธิ์ดำ. (2545). *อิทธิพลของวัฒนธรรมต่างประเทศที่มีต่ออัตลักษณ์ของวัยรุ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีดนตรีญี่ปุ่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาสังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิระวรรณ อามระดิษ. (2522). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เอกการมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา พัทธราวิช. (2534). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

วัฒนา ศรีสัตย์วาจา. (2534). *จิตวิทยาทัศนคติ*. ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วัชร ฐธรรม. (2535). กระบวนการเสริมสร้างค่านิยม. *วารสารแนะแนว*. 26(139) : 4

วันทนี วาสิกะสิน. (2526). *ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์*.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สกล วรรณศิริ. (2545). *การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่น*.

ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมบัติ มหารศ. (2520). *การสอนค่านิยม*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

รันทวิโรฒ มหาสารคาม.

สมพจน์ จันทรเทีย. (2539, มีนาคม). วัฒนธรรมไทยในกระแสโลกาภิวัตน์. *วารสารวัฒนธรรม*

ไทย. (33)6 : 28-29.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2528). *สังคมไทย:แนวทางวิจัยและพัฒนา*. ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะ

มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมศรี ทองนุช. (2528). *ทัศนคติเกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*

จังหวัดสกลนคร. ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมักร สุพรรณรัตน์. (2538). ค่านิยมที่พึงประสงค์กับความจำเป็นที่ต้องมีค่านิยมสมสมัยที่พึง

ประสงค์. *วารสารวัฒนธรรมไทย*. 32(7) : 17

สุพัตรา สุภาพ. (2531). *สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี*. พิมพ์

ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

..... (2541). *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

..... (2543). *ปัญหาสังคม*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

..... (2544). *สังคมไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุนทรี โคมิน; และ สนิท สมักรการ. (2522). *รายงานการวิจัยเรื่อง ค่านิยมและระบบค่านิยม*

ไทย : เครื่องมือในการสำรวจวัด. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

..... (2523). *สรุปโครงการเรื่องค่านิยมและระบบค่านิยมของไทย : เครื่องมือในการสำรวจ*

วัด. ในเอกสารการสัมมนาเรื่องระบบค่านิยมไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

- สุภาวดี มิตรสมหวัง. (2528). *สังคมไทย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). *การสื่อสารกับสังคม*. คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล ไชยเสนา. (2528). *การส่งเสริมค่านิยมไทยในที่ระลึกวันข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2528*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ทบวงมหาวิทยาลัย.
- สุริยา จาตุพรพิพัฒน์. (2528). *การคล้อยตามวัฒนธรรมตะวันตกของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร*. ปริญญานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ จันทวานิช; ลำอาน หิรัญบุรณะ; และ กุลวิตรา กังคานนท์. (2538). *รายงานผลการวิจัย เรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและปัญหาจริยธรรม*. โครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว. ทบวงมหาวิทยาลัย.
- เสริม ปุณณะหิตานนท์. (2524). *โลกปริทัศน์กับการดำเนินชีวิตของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนห์ นครสันติภาพ. (2545, มกราคม-มิถุนายน). *วัฒนธรรมค่านิยม. ที่ทัศนวัฒนธรรม*. 2(1) : 56.
- แสงอัมพา บำรุงธรรม. (2543). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่*. ปริญญานิพนธ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2537). *แผนแม่บทโครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย พ.ศ. 2538-2540*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: นิลนารการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *แผนวัฒนธรรมแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 2545 - 2549*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- โสภณา รอดชู. (2536). *ค่านิยมเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม*. ปริญญานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต. (สุศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อรรถพล โคตรสินธุ์. (2544). ผลของสื่อมวลชนที่มีต่อพฤติกรรมการเลียนแบบการแต่งกายของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดกาฬสินธุ์. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อรอนงค์ อินทระจิต. (2542). วิกฤตใหญ่ทางเศรษฐกิจ : ภาวะสิ้นยุคโลกาภิวัตน์. โครงการวิทยุทัศน์. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง.
- อสงกรณ์ ปริวุฒิพงศ์. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสารกับการรับรู้ข่าวสารวัฒนธรรมไทยของนักเรียนมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ว.ม. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อาภากรณ์ เตชรัตน์. (2546). พฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. ปรินิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทิศรา ชูชาติ; และคนอื่นๆ. (2538). การวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง การศึกษาทัศนคติและค่านิยมของหญิงวัยรุ่นตามสถานเริงรมย์ในเขตกรุงเทพมหานคร. มปท.
- อัญชลี คติอนุรักษ์. (2535). พฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ของนักศึกษาชายวิทยาลัยอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อังคณา ใจเหิม. (2543). สภาพปัจจุบันของวัฒนธรรมไทย. วิชาการคณะศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยสยาม. 2(2) : 21.
- อัมพร ศรีประเสริฐสุข. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างเอกลักษณ์แห่งตนและสัมพันธภาพในครอบครัวกับทัศนคติต่อวัฒนธรรมไทยของวัยรุ่นทั่วไปและวัยรุ่นเซ็กเตอร์พอยท์. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุบลรัตน์ โพธิโกสม. (2523). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาภรณ์ ภัทรวานิชย์. (2542). รายงานการวิจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล.

- Feather Norman. (1975). *Values in Education and Society*. New York : Free Press.
- Kalish, Richard A. (1986). *The Psychology of Human Behavior*. California WadsWorth Publishing Company Inc.
- Steinberg, Laurence. (1993). *Adolescence*. 3 rd ed. McGraw – Hill, Inc.
- Stewart, Daccy J. (1980). *Adolescent Today*. California : Goodyear Publishing.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics : An Introductory Analysis*. 2nd Ed. New York : Harper Collins College.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/๔๖๖๖

วันที่ 11 มกราคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวสุทธินิ กล้ากล่อมจิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติงานของนักเรียนวัยรุ่น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์คิลก คิลกานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ และ อาจารย์มณฑิรา จารุเห็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอบถามการศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติงานของนักเรียนวัยรุ่น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบสอบถามให้ นางสาวสุทธินิ กล้ากล่อมจิตร และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

จดหมายติดต่อขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/๘8/4

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๖ มกราคม 2547

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ครูใหญ่โรงเรียนพนิชการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุทธี กล้ากล่อมจิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณิศร คณิศร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษาระดับ ปวส. ชั้นปีที่ 1 – 3 ภาคปกติ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาต ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุทธี กล้ากล่อมจิตร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-454262 มือถือ 06-8807228

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๕๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๒ มกราคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุทธรณี กล้ากล่อมจิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณิศร คณิศร เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษาระดับ ปวส. ชั้นปีที่ 1-3 ภาคปกติ สาขาวิชา บริหารธุรกิจ จำนวน 1,607 คน ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพ เขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตอบแบบสอบถาม การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุทธรณี กล้ากล่อมจิตร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามีหนังสือแจ้งไปยังวิทยาลัยในสังกัดจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 032-454262 มือถือ 06-8807228

ที่ ศธ 0519.12/ค 857.2

บันทึกวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตุนมวิท 23 แขวงเทพา 10110

๖๕ มกราคม 2547

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

(เก็บข้อมูลได้ไม่ต้องขอเอกสาร 2 แผ่น)

เนื่องด้วย นางสาวสุทธีณี กล้ากล่อมจิตร นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์จันทร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉลภ คิลกานนท์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนระดับ ปวช. และนักศึกษาในระดับ ปวส. ชั้นปีที่ 1-3 ภาคปกติ สาขาวิชา บริหารธุรกิจ จำนวน 1,607 คน ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี วิทยาลัยการอาชีพ เขาย้อย และวิทยาลัยการอาชีพบ้านลาด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตอบแบบสอบถาม การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุทธีณี กล้ากล่อมจิตร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังวิทยาลัยในสังกัดจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ฉันทภากรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาคัดต่อนิสิต โทรศัพท์ 032-454262 มือถือ 06-8807228

บันทึกข้อความ

ลพ. ๕๖ - ๑๐
เมื่อ 27 ส.ค. 2546

ส่วนราชการ

สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา โทร. ๐ 2510 9552-6 ต่อ 144

ที่ ลพ. ๓๕

วันที่ 27 สิงหาคม 2546

174/5-7

เรื่อง ขออนุมัติในหลักการให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาอนุญาตให้เก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รจ.เสนอ

Li

๓๖.๔๖

๑๕๐.๙๖

ตามที่ได้นักศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก จัดทำเรื่องขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย
เสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษานั้น สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา ขอเรียนว่าการจัดทำ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีอาจารย์
ที่ปรึกษาคอยควบคุมดูแลปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีมาตรฐานในการทำวิจัย ดังนั้นจึงเห็นสมควรให้สามารถ
นำไปใช้เก็บข้อมูลการวิจัยได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรด

๑. ทราบ

๒. พิจารณาอนุมัติในหลักการให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาอนุญาตให้เก็บข้อมูลการวิจัยของ

นักศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อการท้าววิทยานิพนธ์

๓. พิจารณาเป็นประการใดโปรดสั่งการ

(นางสมิลา จุลเจิม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยพัฒนการเชตุน รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา

เรียน ๑๐๖.๕
๑๖/๑๐๖.๕

๑๖-๑๐๖.๕

(นายวิระศักดิ์ วงษ์สมบัติ)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒๔ ก.ย. ๒๕๔๖

(นายประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

รองเลขาธิการ รักษาการแทน

๒๕ ก.ย. ๒๕๔๖ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ที่ ศร 0607/32

สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ถนนรามอินทรา เขตบางเขน กทม. 10230

16 กันยายน 2546

เรื่อง คำนุมติในหลักการให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาอนุญาตให้เก็บข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาทุกแห่ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกขออนุญาตของสำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา ที่ ศวพ 34 ลงวันที่ 27
สิงหาคม 2546 จำนวน 1 แผ่น

ด้วยเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้คำนุมติในหลักการให้ผู้อำนวยการ
สถานศึกษาอนุญาตให้เก็บข้อมูลการวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เพื่อการทำ
วิทยานิพนธ์ รายละเอียดตามเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้สถานศึกษาในสังกัดทราบต่อไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางนุมาลี จิตจิม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัย ระดับ 9 ศึกษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา

กลุ่มวิจัยพัฒนาการจัดอาชีวศึกษา

โทรศัพท์ 0 2510 9552 - 4 ต่อ 134

โทรสาร. 0 2510 9552 - 4 ต่อ 134 , 170

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง : การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น จึงขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงตามความเป็นจริง ตรงกับความคิดเห็น และความรู้สึกของนักเรียนให้มากที่สุด และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพื่อนำแบบสอบถามนี้ไปวิเคราะห์ผลการวิจัยต่อไป
2. ข้อมูลต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ตอบในแบบสอบถามชุดนี้จะถือว่า เป็นความลับ
3. แบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 10 หน้า แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านครอบครัว
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อน
 - ตอนที่ 5 แบบสอบถามด้านสื่อมวลชน

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักเรียนทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยในครั้งนี้มา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุทธินี กล้ากล่อมจิตร
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. รายได้ของนักเรียนที่ได้รับในแต่ละเดือน

- ☐ ไม่เกิน 1,000 บาท ต่อเดือน
- ☐ มากกว่า 1,000 บาท ต่อเดือน

3. การพักอาศัยของนักเรียน

- ☐ อยู่กับบิดามารดา / อยู่กับญาติ
- ☐ อยู่กับเพื่อน / อยู่ตามลำพัง

4. ผลการเรียนของนักเรียนจากคะแนนเฉลี่ยสะสม

- ☐ 3.00 ขึ้นไป
- ☐ 2.00 - 2.99
- ☐ 1.99 ลงมา

5. สถานศึกษา

- ☐ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี
- ☐ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี
- ☐ วิทยาการอาชีวศึกษาย้อย
- ☐ วิทยาลัยการอาชีวะบ้านลาด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	<u>ด้านอุปโภคบริโภค</u> อาหารฟาสต์ฟู้ดเป็นอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น					
2	ผู้ที่รับประทานอาหารที่เป็นแฟรนไชส์ของต่างประเทศทำให้ดูว่าเป็นคนมีรสนิยมดี					
3	อาหารไทยและขนมไทยน่ารับประทานมากกว่าอาหารฝรั่ง					
4	การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นคนรุ่นใหม่					
5	ในยุคปัจจุบันโทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งสำคัญที่วัยรุ่นจำเป็นต้องมี					
6	การใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับ รองเท้า นาฬิกา ที่มียี่ห้อดัง ๆ ทำให้เกิดความมั่นใจในตนเอง					
7	การใช้สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่เป็นยี่ห้อดัง ๆ ทำให้ได้รับการยอมรับว่ามีรสนิยมดี					
8	การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ค่อนข้างเปิดเผยเรื่อนร่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย					
9	การแต่งกายตามกระแสแฟชั่นทำให้เป็นที่ยอมรับทางสังคม					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ด้านพฤติกรรมทางเพศ การจับมือถือแขน ระหว่างชายหญิงเป็นเรื่องปกติในสังคมปัจจุบัน					
2	การกอดจูบกันระหว่างหนุ่มสาวเป็นเรื่องปกติ					
3	ผู้หญิงไทยควรรักษาวลสงวนตัว ไม่สมควรให้เพศตรงข้ามถูกเนื้อต้องตัวได้ง่ายเกินไป					
4	การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องปกติสำหรับสังคมในปัจจุบัน					
5	การรักษาวลสงวนตัวสำหรับผู้หญิงไทยแล้วเป็นเรื่องที่ล้าสมัยในยุคปัจจุบัน					
6	ผู้ชายไม่จำเป็นต้องรักษาความบริสุทธิ์ไว้เพราะผู้ชายเป็นเพศที่ต้องเรียนรู้การมีเพศสัมพันธ์เพื่อเป็นที่ยอมรับของสังคมว่าเป็นชายชาตรี					
7	ในสังคมปัจจุบันการโอบกอด การหอมแก้ม ในที่สาธารณะระหว่างชายหญิงเป็นสิ่งที่ยอมรับได้					
8	ผู้หญิงควรรักษาพรหมจรรย์ไว้จนถึงวันแต่งงาน					
9	คนที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นคนที่ยึดสมัย					
10	การที่ไม่มีความรักในวัยเรียนถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ดีปกติ และเป็นปมด้อยอย่างหนึ่ง					
11	สำนวนไทยที่ว่าผู้หญิงไทยควร รักษาวลสงวนตัว อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ไม่จึงสุกก่อนห้ามเป็นวัฒนธรรมไทยที่ควรยึดถือปฏิบัติอยู่					
	ด้านนันทนาการ					
1	การเที่ยวกลางคืนเป็นเรื่องของคนทันสมัย					
2	แหล่งบันเทิงยามราตรีเป็นสถานที่สำหรับวัยรุ่นทันสมัย					
3	การไปเที่ยวตามสถานบันเทิงต่าง ๆ ถือว่าเป็นการหาประสบการณ์ชีวิตอย่างหนึ่งของวัยรุ่น					
4	การไปดูการแสดงคอนเสิร์ตที่ห้างสรรพสินค้าเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น					
5	การดูภาพยนตร์ต่างประเทศ การฟังดนตรีต่างประเทศ ทำให้เป็นคนมีรสนิยมดี					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
6	การไปเที่ยวที่ พิพิธภัณฑ์ โบราณสถานต่างๆ เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ					
7	การเล่นดนตรี เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
8	วัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเล่นกีฬาเนื่องจากเป็นวัยที่มีความแข็งแรงอยู่แล้ว					
1	ด้านภาษา เราควรฝึกพูด ฝึกอ่าน คำควบกล้ำ ร และ ล ให้ถูกต้อง					
2	การพูดภาษาไทยปนภาษาอังกฤษทำให้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นคนมีความรู้					
3	การที่เราพูดภาษาไทยได้อยู่แล้วนั้นก็ไม่จำเป็นที่เราต้องฝึกฝน เอาใจใส่ในการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง					
4	คนไทยควรพูด อ่าน เขียน ภาษาไทยให้ชัดเจน ถูกต้องเหมาะสม					
5	การใช้ภาษาไทยด้วยคำแสลง เช่น จ๊าบ ทำให้เป็นคนที่น่าสนใจ					
6	การพูดภาษาไทยด้วยสำเนียงต่างประเทศจะทำให้มีคนยอมรับว่าเป็นคนทันสมัย					
1	ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท วัยรุ่นควรทักทายผู้อาวุโสด้วยการไหว้แบบไทยๆ					
2	วัยรุ่นควรให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ					
3	การประพฤติตนด้วยการใช้วาจาที่สุภาพมีมารยาทที่ดีย่อมทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้พบเห็น					
4	การมีมารยาทแบบไทย ๆ เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับสังคมในยุคปัจจุบัน					
5	การไปทำบุญที่วัดเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ					
6	เราควรมีสัมมาคารวะกับบุคคลที่เรารู้จักเท่านั้น					
7	การแสดงกริยาท่าทางตามแบบวัยรุ่นที่เห็นในภาพยนตร์ทำให้เป็นคนทันสมัย					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย						
1	การเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นสิ่งที่ควรกระทำเพราะเป็นเรื่องที่น่าภูมิใจ					
2	การฟังเพลงไทยเดิม การฟังดนตรีไทยเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ					
3	โดยส่วนใหญ่แล้วประเพณีไทยเป็นความเชื่อที่ยั่งยืน ล้าสมัย ไร้สาระ					
4	การดูนาฏศิลป์ไทย เช่น การแสดงโขน เป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจสำหรับวัยรุ่น					
5	มีกิจกรรมอื่นที่สำคัญและน่าสนใจกว่าการไปเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา					
6	ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เช่น การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ สำคัญกว่าการเล่นสาดน้ำกัน					
7	ประเพณีลอยกระทงเป็นความเชื่อที่ไร้สาระ					
8	เมื่อถึงวันสำคัญของชาติควรประดับธงชาติไว้หน้าบ้าน					
ด้านการพึ่งตนเอง						
1	เราควรใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ในการทำสิ่งต่าง ๆ ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น					
2	สมัยนี้มีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่จำเป็นต้องใช้ความอดทนเหมือนสมัยก่อน					
3	การพบปัญหา อุปสรรค ทำให้คนเราได้ฝึกใช้ความสามารถของตนเอง					
4	ความพยายามนำไปสู่ความสำเร็จนั้นไม่จริงเสมอไป					
5	การพบปัญหา อุปสรรคบ่อยๆ ทำให้เกิดความท้อแท้					
6	การพึ่งพาผู้อื่นไว้ก่อนเป็นวิธีการของคนฉลาด					
7	คนที่มีความขยันหมั่นเพียรจะพบความก้าวหน้าในชีวิต					
ด้านการประหยัดและการออม						
1	เราควรคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจก่อนการใช้จ่าย					
2	สมัยนี้การเก็บออมเป็นเรื่องไม่ค่อยสำคัญ					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
3	ถ้าต้องการซื้อของบางอย่างแต่ขาดทุนทรัพย์เราควรใช้บริการสินเชื่อ					
4	สมัยนี้การเป็นหนี้เป็นเรื่องธรรมดา					
5	แม้รายได้ไม่น้อยถ้ารู้จักเก็บออมก็ทำให้มีเงินขึ้นได้					
6	การซื้อสินค้าด้วยเงินเชื่อหรือเงินผ่อนทำให้มีของใช้เหมือนคนอื่น ๆ และทำให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น					
	<u>ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย</u>					
1	การรู้จักเข้าแถว เข้าคิวแสดงถึงการมีวัฒนธรรม					
2	ขณะขับรถเมื่อเห็นไฟเหลืองควรรีบเร่งความเร็วเพื่อให้ผ่านก่อนไฟแดง					
3	การเสียภาษีได้ ถือเป็นความฉลาดอย่างหนึ่ง					
4	การไม่ข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือข้ามสะพานลอยแสดงถึงความกล้าหาญ					
5	เมื่อมีงานทำแล้ว ควรเสียภาษีให้รัฐอย่างถูกต้องโดยไม่คิดหลีกเลี่ยง					
6	สังคมในปัจจุบันนี้ทุกคนต้องทำทุกอย่างเพื่อความอยู่รอด ถ้าหลบเลี่ยงกฎหมายได้บ้างก็ทำให้เราก้าวหน้าและประสบความสำเร็จเร็วกว่าคนอื่น					
7	วัยรุ่นควรรู้จักสิทธิ หน้าที่ของตน เพื่อก่อให้เกิดระเบียบวินัยอันดีในสังคม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามด้านครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความคิด
ความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนมักซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย					
2	เมื่อนักเรียนแต่งกายไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยพ่อแม่หรือผู้ปกครองได้ตำหนิว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน					
3	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนอบรมสั่งสอนนักเรียนในเรื่องการวางตัวให้เหมาะสมกับเพศตรงข้าม					
4	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทย					
5	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนภาคภูมิใจกับภาษาไทย					
6	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนเป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท					
7	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนมักปลูกฝังเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย					
8	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนมักเป็นตัวอย่างที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย					
9	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนมักปลูกฝังนักเรียนในเรื่องของการพึ่งตนเอง					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนมักเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในเรื่องของการพึ่งตนเอง					
11	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ					
12	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนอบรมสั่งสอนปลูกฝังเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย					
13	พ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนเป็นตัวอย่างที่ดีงามเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนชอบรับประทานอาหารฟาสต์ฟู้ด					
2	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนชอบใช้สินค้าหรือสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มียี่ห้อดัง ๆ					
3	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนเชื่อในสำนวนไทยที่ว่า ผู้หญิงไทยควร รักนวลสงวนตัว อยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ไม่ชิงสุกก่อนห่ามเพราะเป็นวัฒนธรรมไทยที่ควรยึดถือและปฏิบัติอยู่					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
4	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนไม่สนใจการไปเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิงต่าง ๆ					
5	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนชอบเดินเที่ยวห้างสรรพสินค้า					
6	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง เหมาะสม					
7	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนมีความภาคภูมิใจกับภาษาไทย					
8	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนไม่ค่อยสนใจเรื่องศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย					
9	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา					
10	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย					
11	กลุ่มเพื่อนของนักเรียนรู้สึกตื่นเต้น สนุกสนานเมื่อได้ทำผิดกฎจราจร					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามด้านสื่อมวลชน

คำชี้แจง : ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดเพียงช่องเดียว โปรดตอบทุกข้อ

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	นักเรียนได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนเกี่ยวกับการใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับ โทรศัพท์มือถือ รองเท้า นาฬิกา					
2	สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการที่นักเรียนเลือกอุปโภคบริโภคสินค้าหรือสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ					

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
3	นักเรียนรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการแสดงพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมจากสื่อมวลชน					
4	นักเรียนรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมนันทนาการจากสื่อมวลชน					
5	สื่อมวลชนมักนำเสนอเรื่องเพศในทิศทางที่ขัดแย้งกับวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย					
6	ภาษาไทยที่สื่อมวลชนใช้มีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันของนักเรียน					
7	นักเรียนรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยจากการนำเสนอของสื่อมวลชน					
8	สื่อมวลชนทำให้นักเรียนรู้ว่า ภาษาไทย มารยาทไทย ศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเป็นสิ่งที่มีความค่าควรรักษาไว้					
9	สื่อมวลชนมักนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่นหันมาให้ความสำคัญกับการพึ่งตนเอง					
10	สื่อมวลชนมักนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่นหันมาให้ความสำคัญกับการประหยัดและการออม					
11	สื่อมวลชนมักนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้วัยรุ่นหันมาให้ความสำคัญกับการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย					
12	การนำเสนอของสื่อมวลชนโดยผ่านสื่อต่าง ๆ มีผลต่อค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียน					
13	สื่อมวลชนทำให้นักเรียนรู้สึกที่วัฒนธรรมไทยเป็นเรื่องล้ำสมัย					

ภาคผนวก ง
คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง 28 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของ
นักเรียนวัยรุ่นด้านอุปโภคบริโภค

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.39
2	0.45
3	0.61
4	0.35
5	0.62
6	0.58
7	0.50
8	0.39
9	0.23

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านอุปโภคบริโภค มีค่าเท่ากับ 0.77

ตาราง 29 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านพฤติกรรมทางเพศ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.43
2	0.55
3	0.64
4	0.61
5	0.66
6	0.57
7	0.29
8	0.29
9	0.48
10	0.54
11	0.41

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น
ด้านพฤติกรรมทางเพศ มีค่าเท่ากับ 0.82

ตาราง 30 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของ
นักเรียนวัยรุ่น ด้านนันทนาการ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.21
2	0.51
3	0.53
4	0.47
5	0.55
6	0.30
7	0.49
8	0.51

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น
ด้านนันทนาการ มีค่าเท่ากับ 0.75

ตาราง 31 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของ
นักเรียนวัยรุ่น ด้านภาษา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.47
2	0.49
3	0.50
4	0.59
5	0.61
6	0.50

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านภาษา
มีค่าเท่ากับ 0.79

ตาราง 32 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.23
2	0.45
3	0.48
4	0.59
5	0.32
6	0.61
7	0.56

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านคุณธรรมจริยธรรมและมารยาท มีค่าเท่ากับ 0.75

ตาราง 33 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของ
นักเรียนวัยรุ่น ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.37
2	0.29
3	0.37
4	0.52
5	0.63
6	0.70
7	0.57
8	0.59

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น
ด้านศิลปะและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย มีค่าเท่ากับ 0.79

ตาราง 34 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการพึ่งตนเอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.41
2	0.33
3	0.45
4	0.51
5	0.53
6	0.40
7	0.54

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการพึ่งตนเอง มีค่าเท่ากับ 0.75

ตาราง 35 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการประหยัดและการออม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.50
2	0.57
3	0.51
4	0.53
5	0.32
6	0.52
7	0.48

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการประหยัดและการออม มีค่าเท่ากับ 0.77

ตาราง 36 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น ด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.48
2	0.47
3	0.56
4	0.59
5	0.67
6	0.51
7	0.49

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่นด้านการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย มีค่าเท่ากับ 0.80

ตาราง 37 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามด้านครอบครัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.44
2	0.25
3	0.51
4	0.56
5	0.60
6	0.58
7	0.61
8	0.67
9	0.44
10	0.56
11	0.55
12	0.57
13	0.49

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.86

ตาราง 38 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.39
2	0.46
3	0.39
4	0.38
5	0.29
6	0.34
7	0.28
8	0.32
9	0.46
10	0.30
11	0.34

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านกลุ่มเพื่อน มีค่าเท่ากับ 0.75

ตาราง 39 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามด้านสื่อมวลชน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1	0.48
2	0.41
3	0.21
4	0.48
5	0.42
6	0.52
7	0.39
8	0.49
9	0.46
10	0.41
11	0.55
12	0.53
13	0.22

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านสื่อมวลชน มีค่าเท่ากับ 0.79

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.85

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสุทธีณี กล้ากล่อมจิตร
วันเดือนปีเกิด	16 กรกฎาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	12 ม. 1 ต. ต้นมะม่วง อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2541	ศิลปศาสตรบัณฑิต การจัดการทั่วไป (บริหารทรัพยากรมนุษย์) สถาบันราชภัฏเพชรบุรี
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ศิลป์ – ภาษา) โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี